

Názov MAS: **SEKČOV – TOPLA, o.z.**
IČO: **42 421 365**

Názov stratégie CLLD:
„Stratégia miestneho rozvoja SEKČOV – TOPLA“

Verzia: 4

schválená najvyšším orgánom MAS 28. novembra 2024

Obsah

1	Základné informácie o MAS	2
1.1	Identifikačné údaje MAS	2
1.2	Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje	3
2	Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	3
2.1	Vznik a história partnerstva.....	3
2.2	Tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	4
3	Analytický rámec.....	5
3.1	Analýza zdrojov územia.....	5
	Všeobecná charakteristika územia	5
3.1.1	Popis prírodných zdrojov	6
3.1.2	Školstvo.....	7
3.1.3	Zdravotníctvo	8
3.1.4	Iné verejné inštitúcie a miestne služby.....	8
3.1.5	Demografická situácia.....	9
3.1.6	Prehľad kultúrnych a historických zdrojov vrátane stručného opisu histórie územia, prehľad pamiatok zaradených do pamiatkovej starostlivosti	18
3.1.7	Majetok obcí a investičné aktivity obcí v posledných rokoch 5 rokov	32
3.1.8	Prehľad investičných aktivít v obci za posledných 5 rokov – 2010 až 2014	32
3.1.9	Popis ekonomických zdrojov	41
3.2	SWOT analýza	50
3.1	Identifikácia potrieb	53
4	Strategický rámec.....	54
	Postupy a harmonogram spracovania Stratégie CLLD	54
4.1	Definovanie vízie a strategického cieľa	56
4.2	Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	60
4.3	Súhrn strategického rámca	68
4.4	Integrované znaky stratégie CLLD	71
4.5	Inovatívne znaky stratégie CLLD	71
5	Implementačný rámec.....	72
5.1	Popis riadiaceho a implementačného procesu.....	72
5.1.1	Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS.....	72
5.1.2	Implementačný proces	76
5.2	Akčný plán	80
5.3	Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD.....	104
6	Finančný rámec	108
7	Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť.....	110
7.1	Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia.....	111
7.2	Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	111
7.3	Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP.....	112
7.4	Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD.....	113
7.4.1	Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	113
7.4.2	Synergie a komplementarity	114

Abstrakt

V nadväznosti na pridelenú dodatočnú alokáciu (oznámenie riadiaceho orgánu pre Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 ako gestora CLLD o pridelení dodatočnej alokácie pre MAS) na podporu miestneho rozvoja v zmysle kapitoly 6.4 Systému riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020 MAS SEKČOV – TOPLA, o.z. aktualizovala stratégiu CLLD „Stratégia miestneho rozvoja SEKČOV – TOPLA“. Verzia č. 3 stratégie CLLD bola schválená najvyšším orgánom MAS 20. októbra 2022.

Miestnu akčnú skupinu SEKČOV - TOPLA tvorí 27 obcí okresu Bardejov. Z pohľadu celého Slovenska sa mikroregión Sekčov – Topľa nachádza na severojužnom ťahu medzi poľskou a maďarskou hranicou, severne od krajskej metropoly Prešov. Mikroregión sa rozprestiera v Ondavskej vrchovine, s najvyšším vrcholom Kačalová (676 m n. m.), zo západu doň zasahujú výbežky pohoria Čergov s najvyšším vrcholom Čergov (1049 m n. m.) a Minčol (1155m n. m.), z juhovýchodnej strany ho ohraničuje pohorie Medzihorie. Na území sa nachádza množstvo kultúrnych pamiatok, niektoré z nich zapísané v zozname svetového kultúrneho dedičstva. Na základe analýzy vyplynulo, že aj napriek určitým špecifickým charakteristikám, ktoré tvoria potenciál rozvoja, ostáva tento potenciál vo veľkej miere nevyužitý.

V oblasti demografickej analýzy vyplýva trend starnúceho obyvateľstva - vysoká hodnota poproduktívneho a produktívneho veku a nízka hodnota predproduktívneho veku a odliv mladých obyvateľov z územia. Populačná krivka obcí v posledných rokoch má stagnujúci trend, čo malo za následok rušenie prevádzok predškolských a školských zariadení a nárast záujmu o služby pre obyvateľov odkázaných na opatrovateľskú a sociálnu starostlivosť. Táto skutočnosť poukazuje aj na naliehavú potrebu venovať pozornosť deťom a mladým ľuďom, na ich posilňovanie väzieb s miestnou krajinou, históriou a tradíciami. Naliehavou otázkou zostáva nedostatočná občianska vybavenosť v obciach, zlý stav miestnych komunikácií a obecných budov, nedostatok zariadení pre aktívne trávenie voľného času. Samostatnú kapitolu predstavuje skutočnosť prisťahovania čoraz väčšieho počtu marginalizovaných rómskych komunít do vidieckeho prostredia.

Cieľom stratégie je napomôcť k zlepšeniu životných podmienok samotných obyvateľov prostredníctvom zlepšenia sociálnych služieb, miestnych komunikácií, výstavbou športovísk, obnovou schátralých pamiatok, zlepšenie podmienok v lesnom hospodárstve, tvorba nových pracovných príležitostí, zatraktívnenie a propagácia územia za účelom prílivu turistov a návštevníkov a v neposlednom rade aj riešenie otázky zapojenia **a integrácie znevýhodnených skupín obyvateľstva** do rozvoja územia. Cieľom združenia je dosiahnuť vyvážený územný rozvoj a spoločne vytvoriť taký región, ktorý bude atraktívny aj pre návštevníkov a obyvateľov blízkych miest.

1 Základné informácie o MAS

1.1 Identifikačné údaje MAS

Tabuľka 1. Identifikačné údaje MAS

	Názov MAS	SEKČOV - TOPLA
--	-----------	----------------

Údaje o MAS	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	14.05.2015
	Sídlo	Hlavná 154, 086 41 Raslavice
	IČO	42421365
	DIČ (ak relevantné)	2120089466
Údaje o banke	Názov banky	TATRA BANKA
	Číslo účtu	29 4600 7915/1100
	IBAN	IBAN: SK57 1100 0000 0029 4600 7915
	SWIFT	
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Mgr. Zuzana Germanová
	E-mail	starostka@richvald.sk
	Telefón	+421 917101857
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Mgr. Zuzana Germanová
	E-mail	starostka@richvald.sk
	Telefón	+421 917101857

1.2 Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie SEKČOV – TOPLA, o.z. (ďalej len „SEKČOV – TOPLA“) je tvorené 27-imi obcami nachádzajúcimi sa v bardejovskom okrese území Prešovského samosprávneho kraja. Územie má hlavne vidiecky charakter a žiadna obec verejno-súkromného partnerstva nemá štatút mesta. Celkový počet obyvateľov k 31.12.2014 je 16 146 osôb. Rozloha územia je 262,83 km². Hustota obyvateľstva dosahuje hodnotu 61,34 obyvateľov/km². Na území SEKČOV – TOPLA je priemerná nezamestnanosť 19,60%, čo radí územie k územiám s vysokou mierou nezamestnanosti. Jedná sa o súvislé územie ohraničené katastrami jednotlivých obcí rovnomerne na seba nadväzujúcich.

Povinné prílohy: Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS, Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS, mapa územia MAS

2 Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1 Vznik a história partnerstva

Verejno-súkromné partnerstvo (ďalej len VSP) spojené v občianskom združení SEKČOV – TOPLA, o.z. (ďalej len „SEKČOV – TOPLA“) vznikla na území okresu Bardejov. Členovia verejného sektoru zapojení do VSP sa pripravovali na prístup LEADER aj v predchádzajúcom období 2007 -2013 avšak ich snahy o získanie finančných prostriedkov zlyhalo. Napriek tejto negatívnej skúsenosti naďalej vyvíjali spoluprácu a organizovali spoločné podujatia, s cieľom napomôcť územiu, zvýšiť jeho konkurencieschopnosť oproti vyspelejším územiám, zvýšiť kvalitu života obyvateľov prostredníctvom zlepšenia základnej infraštruktúry a podpory miestneho podnikania.

V súčasnosti členská základňa pozostáva z 27 obcí a je rozložená rovnomerne, zastúpenie má verejný aj súkromný sektor. Členská základňa, ale aj výkonný a kontrolný orgán boli od začiatku sformované na princípe verejno-súkromného partnerstva. Verejno-súkromné partnerstvo je vyvážené po stránke geografickej, sektorovej, inštitucionálnej aj socio-ekonomickej. Členskú základňu tvorí 56 členov. Z celkového počtu členov je 27 obcí (čo predstavuje 48,21 %) a 29 subjektov súkromného sektora (čo predstavuje 51,79 %), sú to zástupcovia občanov, podnikateľských subjektov, neziskových organizácií, ale aj samotní občania – fyzické osoby.

Povinné prílohy: Zoznam členov MAS podľa sektorov (okrem obcí)

2.2 Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Prístup Leader nie je v území novinkou, nakoľko členovia súčasného VSP sa už v minulosti uchádzali o získanie finančných prostriedkov z programového obdobia 2007-2013.

V predchádzajúcom verejno-súkromnom partnerstve bolo zapojených viacero subjektov oproti súčasnému zloženiu, ktorí sa podieľali na príprave Integrovannej stratégie územia. Napriek neúspešnému pokusu sa niektorí členovia predchádzajúceho partnerstva rozhodli o vytvorenie nového VSP avšak v menšom počte členov. Ide o zoskupenie subjektov s podobnými myšlienkami, názormi a víziami na rozvoj územia ako aj presvedčením, že získajú štatút a budú môcť účelne, hospodárne a transparentne využiť finančné prostriedky na zvýšenie konkurencieschopnosti územia a zatriktívnenie mikroregiónu.

Neoficiálne partnerstvo medzi členmi VSP SEKČOV – TOPLA vzniklo niekoľko rokov dozadu, keď spoločne hľadali východisko zo zlého existujúceho stavu územia z pohľadu nezamestnanosti, nedostatku pracovných príležitostí ako aj z absencie vyhovujúcej základnej infraštruktúry.

Členovia VSP SEKČOV – TOPLA v roku 2015 oficiálne zahájili svoju činnosť ako združenie registrované Ministerstvom vnútra SR a z vlastných zdrojov začalo pripravovať dokument s názvom „Stratégia miestneho rozvoja SEKČOV – TOPLA“ (ďalej len „stratégia CLLD“). Príprava spomínaného dokumentu pozostávala z niekoľkých navzájom prepojených aktivít a prebiehali v krátkom časovom slede za sebou. Súčasťou príprav a tvorby bola animácia územia, oboznamovanie občanov, podnikateľov, samosprávy a neziskových organizácií o princípoch fungovania verejno-súkromného partnerstva typu LEADER. Pri spracovaní stratégie boli využívané postupy a metódy interaktívneho plánovania, ktoré sa vyznačujú aktívnym zapojením verejnosti do všetkých etáp prípravy a spracovania, najmä pri spracovaní týchto etáp: SWOT analýza územia, stanovenie vízia rozvoja územia, problémová analýza a stanovenie rozvojových priorít, strategická časť, akčný plán, stanovenie finančného plánu s definovaním maximálnych príspevkov ako aj pri samotnom spracovaní a odsúhlasení implementačného rámca. Etapy spracovania auditu a monitorovacieho a hodnotiaceho rámca boli vo väčšej miere úlohou vonkajších expertov v spolupráci s členmi VS, ktorí majú bohaté skúsenosti s prípravou a implementáciou projektov na lokálnej úrovni.

Pri spracovaní stratégie CLLD sa uskutočnilo niekoľko pracovných stretnutí na úrovni pracovných skupín, na úrovni výkonného orgánu MAS ako aj stretnutia s občanmi. Vzhľadom k faktu, že väčšina obcí VSP SEKČOV – TOPLA sú členmi aj mikroregiónu s rovnakým názvom, využívali sa aj pracovné stretnutia mikroregiónu, aby sa diskutovalo o problematike prístupu LEADER a možnostiach, ktoré tento prístup ponúka.

Komunikačná stratégia pri spracovaní tohto dokumentu bola priama a nepriama. Priama forma komunikácie pozostávala z osobných pracovných stretnutí a nepriama forma komunikácie pozostávala zo získavania informácií prostredníctvom elektronickej služby –

mailu. Pri nepriamej forme komunikácie bol využitý spôsob získavania informácií dotazníkovou metódou. Dotazník bol spracovaný pre získanie informácií od:

- verejného sektoru VSP – dotazník pre obce
- od občanov – dotazník pre občanov
- podnikateľského a neziskového sektoru – prieskum prostredia

Tento spôsob získavania informácií bol použitý hlavne z týchto dôvodov:

- ide o subjektívnu výpoveď o skúmanej problematike, bez možnosti ovplyvňovania respondenta,
- získanie údajov od čo najväčšieho počtu respondentov,
- menej finančne a časovo náročný,
- vychádza z princípu introspekcie, pretože odpovede respondentov sú závislé od jeho vnútorných poznatkov,
- využitie elektronickej administrácie dotazníkov, čo potenciálne niekoľko tisíc ľudí môže zodpovedať položky dotazníka v priebehu niekoľkých dní,
- zabezpečenie anonymity, ktorá zvyšuje poctivosť a úprimnosť odpovedí.

Tabuľka 2. Rozpis stretnutí

Miesto stretnutí	Dátum
Zasadnutie valného zhromaždenia	29.5.2015
Pracovné stretnutie výkonného orgánu	10.7.2015
Zasadnutie valného zhromaždenia	21.7.2015
Stretnutie pracovnej skupiny	14.8.2015
Stretnutie pracovnej skupiny	8.9.2015
Zasadnutie valného zhromaždenia	10.11.2015
Zasadnutie valného zhromaždenia	21. 11.2015
Spolu: 11	

Zdroj: vlastné spracovanie

Kompletne spracovaná stratégia CLLD bola odsúhlasená na valnom zhromaždení dňa 21.11.2015.

Povinné prílohy: Dokumenty preukazujúce proces tvorby partnerstva a stratégie CLLD - druh, forma a množstvo predložených dokumentov je na rozhodnutí každej MAS individuálne napr.: prezenčné listiny, fotodokumentácie a ďalšie relevantné podklady – v prípade, že sa niektoré z dokumentov preukazujúcich proces tvorby nachádzajú na webovom sídle MAS, postačuje uviesť konkrétne odkazy (linky), kde sa dokumenty nachádzajú.

3 Analytický rámec

3.1 Analýza zdrojov územia

Všeobecná charakteristika územia

Verejno–súkromne partnerstvo sa nachádza v regióne Horný Šariš, v severnej časti Východného Slovenska, centrálnej časti Prešovského samosprávneho kraja, v blízkosti okresných miest Bardejov, Svidník, Stropkov, Sabinov a krajského mesta Prešov. Zo severnej strany priamo hraničí územie MAS s Poľkou republikou. Centrálnu časť územia MAS tvorí mesto Bardejov, ktoré nie je do MAS územne ani formálne začlenené.

Výhody územia z pohľadu polohy a lokalizácie:

- **Jedinečnosť a prvenstvo v rámci územia celej SR a EU**
- Kultúrna a národnostná rozmanitosť obyvateľstva
- Prítomnosť národnostných menšín a ich zachovalé ľudové tradície, remeslá, architektúra

- Zachovalé a používané dialekty „šariština,, „rusínčina,, a iné
- Významné kultúrne a historické pamiatky v obciach – sakrálne pamiatky, drevené kostolíky, kaštiele, kúrie a iné
- **Kvalitné životné prostredie a prírodno-kultúrny potenciál pre rozvoj regiónu**
- Lesné plochy a zeleň tvoria väčšinu plôch územia
- Čistota ovzdušia a pôdy
- Poveternostné podmienky vhodné pre letný a zimný turistický ruch
- Dostatočné zásoby pitnej vody
- Územie zahrnuté v rámci NATURA 2000
- **Vhodná geografická poloha regiónu z pohľadu európskeho priestoru pre integrovaný rozvoj vidieka**
- Možnosť výmeny informácií a programov cezhraničnej spolupráce v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, budovania infraštruktúry, vytvorenie a prepojenie cezhraničných produktov CR a iné
- Predpoklad pre sociálno–ekonomických a kultúrno–spoločenský rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov na vidieku.

Nevýhody územia z pohľadu polohy a lokalizácie:

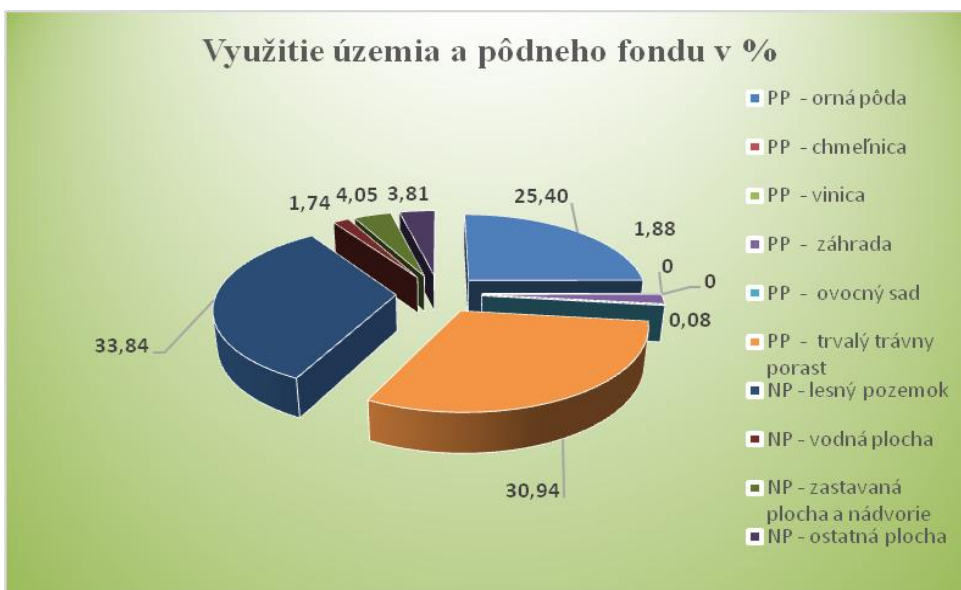
- Veľká vzdialenosť regiónu k priemyselným a administratívnym centráam – hlavne mesto SR Bratislava (450km), krajské mesto Prešov (50km)
- Zlá dopravná dostupnosť – nedobudovaná infraštruktúra (chýbajúce rýchlostné komunikácie a nevyhovujúci stav ciest 1, 2. a 3. triedy)
- Vysoká miera sociálnej a ekonomickej deprivácie a sociálnej vylúčenosti – vysoká miera nezamestnanosti, vysoký podiel obyvateľstva marginalizovaných skupín
- Zložitá geomorfológia územia – nedostupnosť signálu internetu a počítačových miest
- Nižšia životná úroveň v regióne v rámci SR až vysídľovanie okrajových častí regiónu

3.1.1 Popis prírodných zdrojov

Územie na severe ohraničuje dlhá hranica, ktorá, je štátnou hranicou s Poľskom. Na východe, juhu a na západe hraničí so 4 okresmi Prešovského kraja – Svidník, Prešov, Sabinov a Stará Ľubovňa.

Hustota zaľudnenia je malá, na 1km² tu žije o 93 obyvateľov menej, ako je celoslovenský priemer. Územie je však osídlené rovnomerne. Rast počtu obyvateľstva za posledných 150 r. je možné rozdeliť na dve obdobia: obdobie stagnácie r. 1869 – 1950 a obdobie pomerne dynamického rastu v r. 1950 – 1995. Územie patrí do všetkých troch klimatických oblastí: najnižšie sa nachádzajú v teplej, stredné v mierne teplej a najnižšie v chladnej oblasti. Hlavnou riečnou osou je Topľa, do ktorej sa vlievajú kratšie prítoky z oboch strán. Prevažnú časť územia pokrývajú hnedé lesné pôdy. Značná časť územia je odlesnená, v jestvujúcich lesoch prevládajú bukové porasty, miestami s prímiesou jedle a smreku v malom rozsahu borovice so zvyškami lužného lesa.

Graf 1 Využitie územia a pôdneho fondu

Zdroj informácií: ŠÚ SR

Graf 2 Podiel poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy na území MAS

Zdroj informácií: ŠÚ SR

Poľnohospodárska pôda tvorí 58,30% a nepoľnohospodárska pôda 41,70% výmery územia. Najväčší podiel na území má lesná pôda, ktorá tvorí 33,84% územia. Významný podiel majú aj trvalé trávnaté porasty. Tieto plochy tvoria veľký potenciál pre využitie v cestovnom ruchu – najmä vidiecky turizmus, ktorý v súčasnej dobe je zastúpený len v malej miere. Hornaté územie s lesnými a trávnatými porastami je predurčené na vytýčenie turistických trás a prípadne cyklotrás.

3.1.2 Školstvo

Na území MAS Sekčov – Topľa sa nachádzajú základné a materské školy. Tieto sú rozmiestnené plošne na celom území. V menších obciach sa nachádzajú školské zariadenia, v ktorých sú materské školy spojené málotriednymi školami pre žiakov 1. – 4. ročníka. Starší žiaci (ročníky 5. – 9-) dochádzajú do škôl v blízkych spádových obciach na území MAS, prípadne do okresného mesta Bardejov. Špeciálne školy sa nachádzajú v obciach Raslavice a Zborov. Stredné ani vysoké školy sa na území MAS nenachádzajú.

Materiálne technický stav školských zariadení je rôznorodý. Všetky obce kladú dôraz na jeho neustále vylepšenie, či už z vlastných zdrojov, ale primárne je akcent kladený na čerpanie štrukturálnych fondov. Prehľad počtu škôl a počet žiakov na území MAS poskytuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 3. Školské zariadenia v MAS

Školské zariadenia			
materská škola		základná škola	
počet zariadení	počet detí	počet zariadení	počet žiakov
18	391	16	914

Zdroj informácií: OcÚ

3.1.3 Zdravotníctvo

Na území MAS sa nachádza zdravotné stredisko a to v obci Raslavice, v ktorých sú ambulancie všeobecných lekárov pre deti a praktických lekárov pre dospelých, ale aj špecialisti. Odborné vyšetrenie zabezpečujú pre obyvateľov ambulancie v nemocnici s poliklinikou v Bardejove, v Prešove ale i v Košiciach, prípadne súkromné zdravotné ambulancie a zdravotné zariadenia.

Tabuľka 4. Zdravotnícke zariadenia v MAS

Zdravotníctvo					
Lekárne a výdajne liekov	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	Stanica rýchlej zdravotnej pomoci
2	2	2	2	1	1

Zdroj informácií: OcÚ

3.1.4 Iné verejné inštitúcie a miestne služby

Na území MAS sa nenachádza žiaden domov dôchodcov, denný stacionár, domov sociálnych služieb ani detský domov. Pre obyvateľov si tieto zariadenia dostupné v Bardejove, alebo iných menej alebo viac vzdialených obciach.

Tabuľka 5. Inštitúcie verejnej správy v MAS

Inštitúcie verejnej správy			
Obecný úrad	Sídlo matričného úradu	Sídlo pracoviska obvodného oddelenia policajného zboru	Stavebný úrad
27	3	1	10

Zdroj informácií: OcÚ

Tabuľka 6. Miestne služby poskytované občanom a návštevníkom MAS

Hotel (motel, hostel)	Penzión	Turistická a ubytovňa	Chatová osada	Kemping	Ostatné hromadn é ubytovaci e zariadeni a	Komerčn á poist'ovňa	Komerčn á banka	Bankoma t
0	3	2	3	0	1	1	0	1

Zdroj informácií: OcÚ

Služby									
Predajňa potravinárskeho tovaru	Pohostinské a odbytové stredisko	Predajňa nepotravinárskeho tovaru	Predajňa pohonných látok	Zariadenia pre údržbu a opravu motorových vozidiel	Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	Novinový stánok	Telefónny automat	Poštová schránka	Pošta
35	33	19	2	16	2	1	3	18	7

Zdroj informácií: OcÚ

3.1.5 Demografická situácia

V demografickom vývoji územia MAS (vid' tabuľkové znázornenie nižšie) je odzrkadľovaný pomaly nastupujúci trend starnutia obyvateľstva či rapídneho úbytku obyvateľstva respektíve prudké znižovanie pôrodnosti tzv. depopulácia. Hodnota celkového počtu obyvateľov od roku 2009 do roku 2014 má takmer stabilnú rastúcu hodnotu. Najvyššiu hodnotu obyvateľstva na území MAS zaznamenáva štatistickú úrad v roku 2014, kde táto hodnota dosahuje číselné vyjadrenie 16146 obyvateľov. Pravým opakom najnižšej zaznamenanaj hodnoty má rok 2009, kde táto hodnota dosahuje 15924 obyvateľov celkového územia MAS.

Tabuľka 7. Demografický vývoj na území MAS

Obec	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	Počet obyvateľov	z toho ženy	Počet obyvateľov	z toho ženy	Počet obyvateľov	z toho ženy	Počet obyvateľov	z toho ženy	Počet obyvateľov	z toho ženy	Počet obyvateľov	z toho ženy

Abrahámovce, okres Bardejov	367	185	361	364	183	365	369	188	365	368	186	368	364	185	363	368	188	365
Bartošovce	704	352	709	703	354	701	719	358	724	722	358	719	718	357	722	718	355	715
Buclovany	225	114	225	224	117	223	215	111	219	210	107	210	211	107	210	213	107	213
Fričkovce	687	349	684	691	352	689	694	351	687	697	349	701	708	356	700	716	359	712
Hankovce, okres Bardejov	404	203	406	397	200	399	405	204	405	406	204	405	404	203	405	400	199	402
Harhaj	268	154	260	265	151	267	273	157	270	267	152	270	270	153	268	270	152	270
Hertník	1014	514	1018	1021	518	1020	1042	526	1041	1031	523	1043	1028	526	1028	1025	519	1029
Hervartov	513	260	512	495	257	504	496	253	496	495	252	495	495	251	493	494	254	498
Janovce	422	209	419	431	215	426	433	217	432	431	217	435	426	214	429	433	216	427
Kľušov	1050	515	1046	1047	514	1046	1046	503	1037	1054	507	1043	1077	517	1065	1092	525	1069
Kobyly	846	413	855	857	420	850	858	421	853	851	415	848	863	423	859	867	423	861
Kochanovce, okres Bardejov	252	124	255	248	121	251	252	121	255	254	124	256	256	126	255	252	122	253
Koprivnica	691	348	690	692	343	690	687	342	688	677	335	686	685	338	682	685	337	682
Lopúchov	325	165	324	323	161	325	329	164	327	330	163	330	329	162	329	328	163	324
Lukavica, okres Bardejov	382	198	382	377	195	377	383	200	374	380	199	382	378	200	377	381	202	382
Nižná Voľa	285	145	286	290	149	286	280	144	279	282	144	280	284	146	280	288	151	284
Olšavce	160	75	162	162	74	162	181	84	176	181	83	180	180	84	182	181	84	179
Osikov	952	495	957	967	506	956	978	509	976	984	507	976	1001	510	980	998	510	991
Raslavice	2677	1350	2657	2698	1373	2685	2694	1363	2677	2704	1372	2693	2706	1365	2701	2721	1375	2702
Rešov	338	168	336	328	163	337	324	161	329	316	159	320	315	159	318	307	156	307
Richvald	979	494	974	981	492	982	978	493	974	982	497	982	983	494	982	997	496	980
Stuňany	582	312	580	586	317	578	582	313	584	582	312	584	580	312	576	577	311	581
Šiba	566	298	559	566	293	565	562	288	556	577	298	562	583	301	575	600	315	588
Tročany	317	172	320	315	169	314	310	164	310	309	166	311	310	167	308	301	164	305
Vaniškovce	366	194	358	371	197	364	375	205	375	379	206	377	379	207	376	385	209	379
Vyšný Kručov	150	72	145	150	74	154	154	76	154	156	77	154	152	77	156	151	76	151
Vyšná Voľa	402	199	407	401	197	400	387	186	392	391	187	387	391	187	389	398	188	397

Zdroj: ŠÚ SR

Územie MAS v oblasti vekovej štruktúry zaznamenáva najvyššiu hodnotu obyvateľstva v produktívnom veku. (produktívny vek berieme vekovú hranicu podľa štatistického úradu SR, a to od 15-64 rokov). Pri porovnaní vekovej kategórie od 0-14 rokov najmenšiu hodnotu zaznamenávame v roku 2014 kde bolo evidovaných len 2632 obyvateľov. U tejto kategórie je možné spozorovať klesajúci trend pôrodnosti čoho dôkazom je, že číselné vyjadrenie tejto vekovej skupiny má klesajúcu tendenciu z roka na rok. (v roku 2009 bolo evidovaných 2811 obyvateľov na danom území , v roku 2010 - 2745, v roku 2011 – 2731, v roku 2012 – 2687, v roku 2013 – 2641 a rok 2014 – 2632.) Nízka pôrodnosť spôsobila, že aj veková kategória od 15-18 rokov z roka na rok klesá. Oproti roku 2009 kde bolo evidovaných 1053 obyvateľov je v roku 2014 evidovaných už len 836 obyvateľov. Opačný vývojový trend je zaznamenaný vo vekovej hranici 18-50 kde hodnota z roku 2009 (12361 obyvateľov) vzrástla do roku 2014 na hodnotu 12879 obyvateľov. Rovnaké zvyšovanie hodnoty je evidované aj vo vekovej kategórii 50-85 rokov. Kým hodnota v roku 2009 bola na úrovni 4625 obyvateľov, v roku 2010 už to bolo 4564, v roku 2011 to bolo 4804, v roku 2012 evidovaných 4856 obyvateľov a v rokoch 2013 a 2014 to bolo 4953 a 5038. Aj veková skupina 85 a viac zaznamenáva rastúcu hodnotu od roku 2009 do roku 2014 – vid' tabuľka nižšie. Z uvedeného

prehľadu je evidentné, že celosvetový trend „tzv. starnutia obyvateľstva“ nie je výnimkou na území MAS. Aj keď musíme podotknúť, že tento trend nie je až tak rapídny ako je to možné spozorovať hlavne u západoslovenských obcí.

Tabuľka 8. Prehľad vekovej štruktúry na území MAS

Ukazovateľ	2009					2010					2011					2012					2013					2014				
	0-14	15-18	18-50	50-85	85+	0-14	15-18	18-50	50-85	85+	0-14	15-18	18-50	50-85	85+	0-14	15-18	18-50	50-85	85+	0-14	15-18	18-50	50-85	85+	0-14	15-18	18-50	50-85	85+
Abrahámovce, okres Bardejov	71	25	77	94	22	78	24	78	89	11	66	24	84	91	22	65	24	88	94	22	64	18	86	97	11	65	16	92	97	22
Bartošovce	103	37	57	23	15	13	37	53	11	9	11	33	84	14	09	33	89	39	23	13	10	30	84	14	05	11	13	28	52	15
Buclovany	17	21	87	24	14	25	29	70	44	05	14	85	70	58	13	18	33	69	55	13	65	18	90	66	16	88	22	97	58	
Fričkovce	11	57	24	17	10	30	34	84	90	10	24	44	45	61	16	35	56	25	26	19	19	36	95	24	55	05	39	29	70	
Hankovce, okres Bardejov	64	33	14	04	33	59	29	15	22	15	30	32	12	40	66	27	64	74	45	54	94	22	48	04	85	58	33	22	22	
Harhaj	61	18	67	32	73	17	87	63	33	07	19	64	52	85	31	93	16	33	63	65	65	19	64	44	65	16	94	67	33	
Hertník	14	62	89	14	52	60	29	45	13	56	54	12	31	22	58	45	40	16	66	18	58	42	02	14	75	47	54	31	16	
Hervartov	79	53	91	29	72	51	53	33	33	53	80	30	04	38	38	22	49	24	94	08	30	89	49	94	69	23	50	40		
Janovce	75	23	31	12	62	26	40	15	43	73	22	42	33	45	21	41	34	24	43	75	14	43	49	88	74	14	42	28		
Kľušov	18	62	89	15	94	74	21	23	53	70	64	26	44	54	65	33	34	34	43	13	63	31	11	75	05	80	56	40	77	
Kobyly	15	56	66	13	57	49	74	67	18	41	49	81	11	56	51	85	61	54	15	74	44	64	11	94	39	48	64	14		
Kochanovce, okres Bardejov	65	18	75	55	63	18	73	53	55	05	29	70	40	47	18	94	74	05	55	86	19	76	35	52	23	29	73	35		
Koprivnica	12	53	32	10	14	54	46	23	13	11	46	43	23	10	41	44	27	47	15	44	04	48	21	66	55	63	53	22		
Lopúchov	63	18	59	45	65	15	93	53	49	59	14	95	75	55	15	50	16	56	05	06	15	08	45	55	95	14	60	96		
Lukavica, okres Bardejov	58	23	16	15	42	22	29	44	34	53	06	46	64	45	15	20	95	29	52	09	18	66	66	55	25	14	88	86		
Nižná Voľa	64	21	71	11	47	28	19	76	33	52	23	18	32	52	21	74	13	73	55	93	24	27	53	75	45	27	26	75		

Ofšavce	4	0	2	1	2	5	4	1	2	7	3	2	5	6	2	3	3	1	3	6	1	2	3	1	3	5	3	0	1	4	6	3							
Osikov	2	0	1	7	2	7	1	8	5	3	8	2	1	9	6	1	7	2	8	4	9	1	9	4	7	1	8	5	7	3	0	1	8	5	7	0	1		
Raslavice	5	4	6	1	0	7	2	2	5	5	4	2	9	3	5	8	6	6	3	4	4	5	3	3	5	6	5	3	2	5	6	7	3	1	6	8	8	3	
Rešov	6	1	2	5	0	8	8	6	8	3	3	3	6	7	5	4	9	1	7	5	8	3	8	6	8	9	5	7	5	6	4	1	5	2	8	3			
Richvald	1	4	7	7	3	8	1	8	5	6	9	0	1	1	0	6	9	1	1	9	5	0	2	1	3	5	1	3	1	9	4	2	4	1					
Stuľany	9	0	4	5	7	4	9	7	9	4	6	2	3	6	7	7	1	3	7	5	6	7	7	8	6	6	8	0	1	8	3	5	7	3	1				
Šiba	8	2	3	5	6	1	3	7	1	2	6	4	6	1	5	1	6	5	7	0	2	7	5	7	5	5	6	3	7	9	8	0	5	9	8	5	9		
Tročany	3	7	1	6	0	1	2	5	8	1	4	4	5	0	7	9	3	5	1	9	1	1	9	6	6	0	4	9	7	1	6	2	1	8	1	5	1	1	
Vaniškovce	5	8	3	8	1	7	9	3	3	0	0	9	5	0	1	9	1	5	4	2	0	6	1	4	5	5	1	4	5	5	1	9	3	3	1	3	5	1	
Vyšný Kručov	2	4	1	1	4	8	2	9	3	9	6	2	5	0	5	7	2	5	8	2	2	4	2	5	8	2	7	2	5	5	9	8	3	9	6	5	6	2	
Vyšná Voľa	7	0	3	2	0	2	3								6	9	2	0	2	5	6	3	1	5	4	2	1	2	6	8	2	7	2	0	5	5	0	5	8

Zdroj: ŠÚ SR

Dôležitým faktorom ovplyvňujúci počet obyvateľstva na území MAS má ukazovateľ migračné saldo. Jeho hodnota na území si udržiava pozitívne číselné vyjadrenie aj keď výnimku tvoril rok 2012 kde jeho hodnota zaznamenala záporné číslo. Územie MAS eviduje najvyššiu hodnotu vysťahovania v roku 2011, jeho počet dosiahol hodnotu 166 vysťahovaných obyvateľov. (toto vysoké negatívne číslo bolo hlavne spôsobené v obci Koprivnica -12 – migračné saldo obce, Hertník – migračné saldo -7, Janovce – migračné saldo -8) Ale aj napriek tomuto negatívu celková hodnota migračného salda v uvedenom roku dosiahla pozitívne výsledky. Čo sa týka prisťahovaní najvyššia hodnota bola dosiahnutá 2013, a to najmä v obciach Raslavice, Kľušov, Fričkovce, Osikov, Kobyly (hodnota prisťahovania bola vyššia ako 10).

Tabuľka 9. Migračné saldo

Obec	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné	Prisťahovaní	Vysťahovaní	Migračné
Abrahámovce, okres Bardejov	7	0	7	2	4	-2	5	3	2	0	2	-2	9	15	-6	6	0	6
Bartošovce	3	8	-5	6	8	-2	2	9	-7	4	2	2	7	6	1	10	12	-2

Buclovany		1	-1	6	3	3	1	5	-4	1	4	-3	2	1	1	3	2	1
Fričkovce	1	2	-1	9	7	2	16	5	11	9	8	1	16	6	10	5	2	3
Hankovce, okres Bardejov	12	6	6	2	7	-5	4	3	1	1	2	-1	1	8	-7	1	5	-4
Harhaj	5	1	4	1	5	-4	2	6	-4	0	4	-4	0	2	-2	1	1	0
Hertník	6	9	-3	8	7	1	20	13	7	7	14	-7	9	9	0	5	14	-9
Hervartov	9	2	7	1	19	-18	5	4	1	1	0	1	10	14	-4	2	3	-1
Janovce	5	2	3	7	2	5	2	4	-2	0	8	-8	4	9	-5	7	2	5
Kľušov	11	10	1	14	19	-5	13	6	7	9	4	5	28	5	23	23	7	16
Kobyly	4	14	-10	13	3	10	8	10	-2	14	18	-4	17	7	10	6	3	3
Kochanovce, okres Bardejov	0	6	-6	0	2	-2	0	1	-1	4	2	2	0	0	0	0	2	-2
Koprivnica	7	4	3	2	4	-2	7	6	1	3	15	-12	12	2	10	2	1	1
Lopúchov	2	7	-5	2	5	-3	1	4	-3	2	4	-2	6	7	-1	0	5	-5
Lukavica, okres Bardejov	1	1	0	1	5	-4	9	5	4	7	8	-1	1	0	1	3	1	2
Nižná Voľa	0	5	-5	4	0	4	3	4	-1	0	1	-1	5	2	3	5	1	4
Olšavce	0	3	-3	6	4	2	9	0	9	0	0	0	0	1	-1	2	1	1
Osikov	10	9	1	9	2	7	8	7	1	11	10	1	19	9	10	13	14	-1
Raslavice	27	28	-1	30	19	11	31	37	-6	27	28	-1	24	30	-6	36	26	10
Rešov	0	2	-2	0	6	-6	4	10	-6	0	2	-2	0	3	-3	5	10	-5
Richvald	16	5	11	18	10	8	6	6	0	5	3	2	9	5	4	18	7	11
Stuľany	8	12	-4	9	4	5	5	6	-1	7	6	1	6	11	-5	8	15	-7
Šiba	5	5	0	2	5	-3	12	3	9	5	2	3	10	3	7	17	1	16
Tročany	0	4	-4	1	4	-3	3	2	1	4	1	3	1	1	0	2	2	0
Vaniškovce	8	1	7	10	1	9	7	0	7	6	1	5	1	3	-2	5	1	4
Vyšný Kručov	4	0	4	5	3	2	2	4	-2	0	0	0	2	6	-4	0	1	-1
Vyšná Voľa	0	3	-3	4	4	0	0	3	-3	4	0	4	3	0	3	9	3	6

Zdroj: ŠÚ

Ďalším dôležitým faktorom ovplyvňujúcim demografiu územia je ukazovateľ prirodzeného prírastku či úbytku obyvateľstva. Za posledných šesť rokov tento ukazovateľ dosiahol najvyššiu kladnú hodnotu v roku 2009 kde za toto územie bol prírastok 42 obyvateľov. Hlavne sa tento prírastok evidujeme v danom roku v obci Raslavice, Fričkovce, Rešov. Druhú vysokú kladnú hodnotu zaznamenávame v roku 2011 v počte +35 obyvateľov hlavne v obciach Raslavice, Harhaj, Osikov, Lopúchov. V rokoch 2012 a 2013 ukazovateľ dosahuje rovnaké kladné hodnoty v obciach Raslavice, Osikov, Janovce, Šiba. Kladnú hodnotu zaznamenávame celkovo aj v rokoch 2010 a 2014 aj keď ide len o malý prírastok obyvateľstva. Vývoj tohto ukazovateľa je hlavne ovplyvňovaný kladným vývojovým trendom v obciach ako Raslavice, Osikov, Šiba, Fričkovce, Lopúchov, Janovce a obce Harhaj. (viď grafické znázornenie nižšie). Naopak obce Bartošovce, Buclovany, Koprivnica, Rešov, Stuľany, Tročany, Vyšná Voľa majú priemerne negatívny dopad na spomínaný ukazovateľ územia za posledných sledovaných šesť rokov.

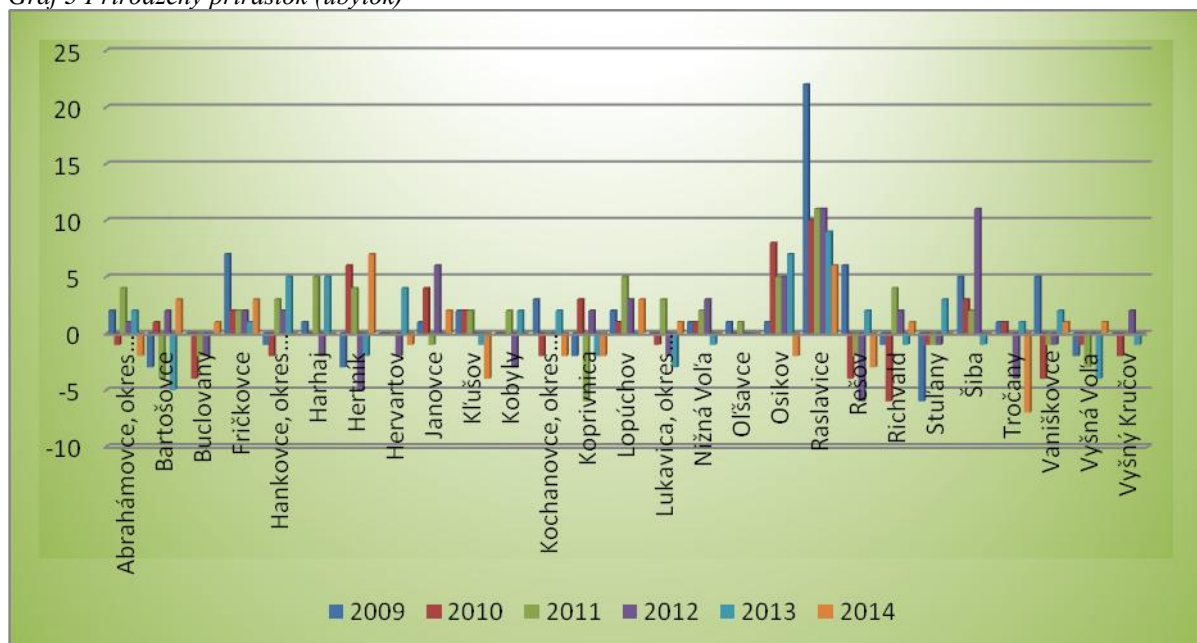
Tabuľka 10. Prehľad prirodzeného prírastu (úbytku) na území MAS

Ukazovateľ	2009	2010	2011	2012	2013	2014
------------	------	------	------	------	------	------

	Narodení	Zomreli	Prírodný	Narodení	Zomreli	Prírodný	Narodení	Zomreli	Prírodný	Narodení	Zomreli	Prírodný	Narodení	Zomreli	Prírodný	Narodení	Zomreli	Prírodný
Abrahámovce, okres Bardejov	4	2	2	4	5	-1	5	1	4	4	3	1	5	3	2	2	4	-2
Bartošovec	4	7	-3	6	5	1	5	9	-4	9	7	2	8	13	-5	8	5	3
Buclovany	0	0	0	2	6	-4	1	3	-2	0	2	-2	0	0	0	2	1	1
Fričkovce	10	3	7	7	5	2	8	6	2	4	2	2	6	5	1	4	1	3
Hankovce, okres Bardejov	3	4	-1	4	6	-2	5	2	3	4	2	2	6	1	5	4	4	0
Harhaj	4	3	1	4	4	0	5	0	5	2	4	-2	5	0	5	1	1	0
Hertník	9	12	-3	13	7	6	11	7	4	10	15	-5	10	12	-2	17	10	7
Hervartov	5	5	0	7	7	0	4	4	0	2	4	-2	8	4	4	5	6	-1
Janovce	6	5	1	5	1	4	2	3	-1	9	3	6	4	4	0	7	5	2
Kľušov	10	8	2	11	9	2	12	10	2	7	7	0	8	9	-1	9	13	-4
Kobyly	7	7	0	6	6	0	9	7	2	10	13	-3	13	11	2	7	7	0
Kochanovce, okres Bardejov	3	0	3	0	2	-2	3	3	0	3	3	0	3	1	2	3	5	-2
Koprivnica	3	5	-2	9	6	3	3	9	-6	8	6	2	11	13	-2	5	7	-2
Lopúchov	7	5	2	5	4	1	6	1	5	5	2	3	2	2	0	4	1	3
Lukavica, okres Bardejov	2	2	0	4	5	-1	5	2	3	2	4	-2	2	5	-3	5	4	1
Nižná Voľa	6	5	1	3	2	1	5	3	2	3	0	3	1	2	-1	3	3	0
Olšavce	2	1	1	1	1	0	2	1	1	2	2	0	2	2	0	1	1	0
Osíkov	8	7	1	13	5	8	13	8	5	11	6	5	12	5	7	9	11	-2
Raslavice	34	12	22	28	18	10	35	24	11	33	22	11	31	22	9	31	25	6
Rešov	7	1	6	1	5	-4	0	2	-2	1	7	-6	4	2	2	2	5	-3
Richvald	11	12	-1	8	14	-6	12	8	4	9	7	2	8	9	-1	9	8	1
Stuľany	6	12	-6	8	9	-1	8	9	-1	4	5	-1	5	2	3	5	5	0
Šiba	7	2	5	6	3	3	6	4	2	13	2	11	4	5	-1	8	8	0
Tročany	2	1	1	2	1	1	2	2	0	0	4	-4	2	1	1	2	9	-7
Vaniškovce	6	1	5	1	5	-4	5	6	-1	4	5	-1	4	2	2	7	6	1
Vyšný Kručov	3	3	0	1	3	-2	1	1	0	2	0	2	1	2	-1	3	3	0
Vyšná Voľa	3	5	-2	1	2	-1	0	3	-3	2	2	0	0	4	-4	5	4	1

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 3 Prírodný prírastok (úbytok)

Zdroj: ŠÚ SR

Celková sociálno-ekonomická situácia na území MAS je ovplyvňovaná aj mierou sobášnosti a rozvodovosti rodín. Čo sa týka počtu sobášov na území MAS –hodnota z roka 2009 do roku 2014 má rovnaký tendenčný charakter. Jeho hodnota je rozmedzí od 90 do 106 sobášov ročne. Najvyššiu hodnotu sobášov evidujeme v roku 2011 a najnižšiu hodnotu v roku 2009, a to hlavne v obciach Raslavice, Richvald, Kľušov, Fričkovce. V minulosti výrazne negatívnu hodnotu zaznamenala rozvodovosť hlavne v rokoch 2010 kde index rozvodovosti dosiahol 200%, a to v obciach Abrahámovce a Koprivnica. Ďalšími negatívnymi rokmi s vysokým indexom rozvodovosti bol rok 2011 v obciach Buclovany, a Harhaj a taktiež v rok 2014 - obec Harhaj, rok 2009 v obci Abrahámovce.

Tabuľka 11. Sobášnosť, rozvodovosť na území MAS

Ukazovateľ	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Sobášnosť	Rozvodovosť	Index rozvodovosti (%)	Sobášnosť	Rozvodovosť	Index rozvodovosti (%)	Sobášnosť	Rozvodovosť	Index rozvodovosti (%)	Sobášnosť	Rozvodovosť	Index rozvodovosti (%)	Sobášnosť	Rozvodovosť	Index rozvodovosti (%)	Sobášnosť	Rozvodovosť	Index rozvodovosti (%)
Abrahámovce, okres Bardejov	4	2	50	1	2	200	4	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	0
Bartošovce	8	2	25	2	0	0	4	1	25	9	1	11,11 1	6	0	0	10	1	10
Buclovany	0	0	0	2	0	0	1	1	100	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Fričkovce	5	0	0	4	0	0	8	0	0	3	2	66,66 7	6	0	0	5	0	0
Hankovce, okres Bardejov	0	0	0	4	0	0	4	0	0	4	1	25	2	0	0	5	0	0
Harhaj	2	0	0	0	0	0	1	1	100	0	0	0	0	0	0	1	1	100
Hertník	6	1	16,66 7	5	1	20	4	3	75	5	1	20	6	2	33,33 3	5	0	0
Hervartov	5	1	20	2	0	0	3	0	0	4	0	0	4	0	0	5	1	20
Janovce	1	1	100	4	0	0	2	0	0	3	1	33,33 3	5	0	0	3	1	33,33 3
Kľušov	5	1	20	6	0	0	9	0	0	2	1	50	5	1	20	8	0	0
Kobyly	3	1	33,33 3	1	1	9,091	7	1	14,28 6	7	0	0	3	1	33,33 3	4	1	25
Kochanovce, okres Bardejov	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	6	2	33,33 3
Koprivnica	5	0	0	1	2	200	6	0	0	6	1	16,66 7	3	0	0	2	2	100
Lopúchov	4	0	0	3	0	0	2	0	0	3	1	33,33 3	3	0	0	2	0	0
Lukavica, okres Bardejov	2	2	100	5	0	0	4	0	0	2	1	50	4	0	0	2	0	0
Nižná Voľa	1	0	-	0	1	-	2	0	-	2	0	-	2	0	-	0	0	-
Ofšavce	2	1	50	2	2	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0
Osikov	7	1	14,28 6	8	0	0	4	1	25	7	0	0	8	2	25	4	0	0
Raslavice	1	0	20	2	2	10	15	3	20	13	6	46,15 4	13	0	0	10	2	20
Rešov	1	2	200	1	0	0	1	0	0	3	1	33,33 3	2	0	0	1	0	0
Richvald	7	1	14,28 6	5	0	0	8	0	0	5	0	0	7	1	14,28 6	3	1	33,33 3
Stuľany	2	0	0	6	1	16,66 7	2	0	0	5	2	40	3	0	0	3	1	33,33 3

Šiba	5	0	0	2	1	50	6	0	0	3	0	0	5	0	0	3	0	0	
Tročany	1	0	-	0	1	-	1	0	-	0	0	-	2	0	-	2	0	-	
Vaniškovce	1	0	0	2	0	0	3	1	33,33	3	1	0	0	1	0	0	1	0	0
Vyšný Kručov	0	0	-	0	0	-	3	0	-	1	0	-	0	0	-	1	0	-	
Vyšná Vôľa	2	0	0	1	1	100	1	0	0	2	0	0	0	1	0	2	0	0	

Zdroj: ŠÚ SR

Národnostné zloženie obyvateľstva na území MAS jednoznačne ovplyvňované troma prevládajúcimi skupinami - znázornené aj v tabuľkovom prehľade nižšie podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) konaného v roku 2011. Najviac preferovanou národnosťou ku ktorej sa hlási 98,14% celkového počtu obyvateľov územia je národnosť slovenská. Táto národnosť je aj najpočetnejšou evidovanou národnosťou v každej obci. Druhou najpočetnejšou národnosťou s percentuálnou hodnotou 2,17% je kategória nezistenej národnosti. Treťou dost výraznou národnosťou s percentuálnym vyjadrením 1,17% je národnosť rómska. Táto národnosť je hlavne evidovaná v obciach Raslavice s počtom 148, Hertník s počtom 18, Richvald s počtom 15 a Stulňany a Rešov s rovnakým počtom 1. U ostatných obcí nie je evidovaná rómska národnosť. (Samozrejme ide o údaj, ku ktorým sa hlásia občania daných obcí.) Ďalšími evidovanými národnosťami na danom území, ktorých hodnota je evidovaná v rozmedzí od 0,15% do 0,38% celkovej národností patrí rusínska, ukrajinská, česká, nemecká, poľská, moravská, a iná. Avšak ich percento na celkovom odraze územia má menej ako 1%. Čo sa týka viacpočetnej evidovanej národnosti je to vidieť hlavne u obcí Raslavice, Osikov, Kľušov, Hertník, Richvald a Šiba.

Tabuľka 12 Zloženie obyvateľstva podľa národnosti na území MAS

Národnosť	Abrahámovce	Bartošovce	Buclovany	Fričkovce	Hankovce	Harhaj	Hertník	Hervartov	Janovce	Kľušov	Kobyly	Kochanovce	Koprivnica	Lopúchov	Lukavica	Nižná Vôľa	Oľšavce	Osikov	Raslavice	Rešov	Richvald	Stulňany	Šiba	Tročany	Vaniškovce	Vyšný Kručov	Vyšná Vôľa
Slovenská	3399	695	215	663	397	254	984	448	428	925	848	240	680	327	367	289	191	964	291	925	567	540	303	306	358	152	389
Rómska						18													148	115	15						
Rusínska				23	27	22	14	21	12	11				11	11		11	49	29			11	11				11
Ukrajinská		11		11	22		33			84	44		33	22			11		26				11	11			
Česká	11					33	11		11	33	11		11	22	11			11	55		33						11
Nemecká																			11		11		11				
Poľská					11					11		11							11				11				
Moravská																		11	22								
Iná						11												11	11		11			22			
Nezistená	25	24	40	20	39	34	24	12	12	24	87	73	33	22	74	46	64	14	605	532	33	133	122	33	133	23	11

Zdroj: ŠÚ SR

Na území MAS je evidovaných 10 rôznych vierovyznaní. Podľa posledného SODB z roku 2011 sa prihlásilo 76,08% obyvateľstva k vierovyznaniu rímskokatolíckemu. Musíme však podotknúť, že v obciach ako Abrahámovce, Hankovce, Kochanovce, Lukavica, Oľšavce, Richvald, Vyšný Kručov, Vyšná Vôľa prevláda druhé početné vierovyznanie, a to Evanjelická cirkev augsburského vyznania. U spomínaných obcí je vierovyznanie rímskokatolícke až na druhom mieste. Tretím evidovaným vierovyznaním je gréckokatolícka cirkev s percentuálnym vyjadrením 3,59. Štvrté miesto s hodnotou 2,46% má nezistené

vierovyznanie. Ostatné evidované vierovyznania ako pravoslávna cirkev, evanjelická cirkev metodistická, cirkev bratská, kresťanské zbory, bez vyznania majú evidované rozmedzie 0,01% do 0,38%. Zo všetkých vierovyznaní je najviac evidovaných vierovyznaní v obciach Richvald, Raslavice, Lukavica. A naopak najmenej vierovyznaní je evidovaných v obciach Buclovany, Harhaj, Oľšavce, Osikov, Šiba, Tročany a Vyšný Kručov.

Tabuľka 13. Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania na území MAS

Vierovyznanie	Abrahámo	Bartošovce	Buclovany	Fričkovce	Hankovce,	Harhaj	Hertník	Hervartov	Janovce	Kľušov	Kobyly	Kochanove	Koprivnica	Lopúchov	Lukavica,	Nižná Vol'a	Oľšavce	Osikov	Raslavice	Rešov	Richvald	Stuľany	Šiba	Tročany	Vaniškovce	Vyšný	Vyšná
Rímskokatolícka cirkev	165	694	155	651	142	927	477	394	946	798	131	639	1386	1386	302	72	933	233	333	333	246	484	525	304	335	711	112
Gréckokatolícka cirkev	1	5		13	12	35	22	10	26	15	2	11	31	12	29	5	11	48	27	98	99	12	62	66	11	10	
Pravoslávna cirkev		1					2	1	19	4		1	1	2	1				63	31	2						
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	168	199	19	138	231	315	424	202	122	298	128	244	1246	306	488	94	34	189	159	164	665				58	765	
Evanjelická cirkev metodistická	3																	1		2							
Cirkev bratská					1							5									8	5					
Kresťanské zbory														1													
Bez vyznania	3	1		1	1		13	1	6	4			5	4	4						3	1	1	1	5	1	
Iné							1												2		3						
Nezistené	25	22	50	20	58	34	64	44	26	8	7	8	9	15	35	57	19	69	33	38	15	18	38	12	42	44	
Spolu	365	721	219	686	407	214	1407	442	1030	832	255	688	337	376	283	176	998	266	332	392	954	581	304	333	175	392	

Zdroj: ŠÚ

Nižšie uvedený tabuľkový prehľad vzdelanostnej štruktúry územia MAS naznačuje vidiecky charakter spomínaného územia. Aj napriek tomu, že v dnešnej modernej informačno-technologickej dobe je vzdelanostná úroveň dôležitým faktorom z hľadiska dlhodobej ekonomickej prosperity územia, ako aj z hľadiska neustáleho zvyšovania životnej úrovne, územie MAS nezaznamenáva vysoký vzdelanostný stupeň. Obyvateľstvo územia má v najvyššej miere občanov bez školského vzdelania. Jeho hodnota za celé územie dosahuje číslo 2935 obyvateľov čo predstavuje 16,87% celkového evidovaného vzdelania na území. Druhou pomerne vysokou hodnotu 16,77% je evidované vzdelanie úplné stredné odborné s maturitou. Tretím hodnotovo vysokým počtom (hodnota 16,25%) je základné vzdelanie a za ním je učňovské bez maturity (hodnota 15,20%). Čo sa týka vysokoškolského stupňa vzdelania je to momentálne na šiestom mieste. Z nižšie uvedeného prehľadu je evidentné, že nízku vzdelanostnú úroveň hlavne evidujú obce Bartošovce, Fričkovce, Hertník, Kľušov, Kobyly, Koprivnica, Osikov, Raslavice, Richvald, Šiba. Avšak nesmieme zabudnúť, že v spomínaných obciach ako Richvald, Raslavice, Kobyly, Kľušov, Hertník a Bartošovce evidujeme okrem nízkeho stupňa vzdelania aj najvyšší počet vysokoškolského vzdelania.

Tabuľka 14. Obyvateľstvo podľa vzdelania na území MAS

Dosiahnuté vzdelanie	Abrahámov	Bartošove	Buclovany	Frčkovce	Hankovce,	Harhaj	Hertník	Hervartov	Janovce	Kľušov	Kobyly	Kochanovce	Koprivnica	Lopúchov	Lukavica,	Nižná Vola	Oľšavce	Osíkov	Raslavice	Rešov	Richvald	Stulňany	Šiba	Tročany	Vaniškovce	Vyšný	Vyšná Vola
Základné	53	87	40	95	66	38	15	80	67	16	13	38	14	66	87	69	33	15	50	84	18	18	10	60	87	19	97
Učňovské (bez maturity)	79	13	43	18	68	47	19	94	10	17	15	43	11	58	52	49	31	13	63	63	16	10	99	39	56	27	64
Stredné odborné (bez maturity)	37	57	17	57	67	37	82	60	40	84	55	38	94	46	57	40	20	97	27	41	12	70	53	37	47	12	64
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	20	22	12	31	14	12	44	17	23	52	35	69	10	19	19	92	47	40	44	47	47	20	26	16	16	71	16
Úplné stredné odborné (s maturitou)	53	16	56	14	68	39	95	81	20	16	41	12	56	59	39	29	24	14	49	77	19	16	62	55	37	41	
Úplné stredné všeobecné	99	20	16	26	14	10	38	20	85	35	43	91	21	53	13	65	41	28	12	29	25	21	91	12	91	77	
Vyššie odborné vzdelanie	20	11	14	14	13	12	41	11	13	81	15	56	16	11	11	82	23	23	24	24	23	24	24	24	24	24	22
Vysokoškolské bakalárske	51	24	13	17	44	34	14	71	20	23	22	15	65	86	61	16	15	83	15	15	10	14	15	10	11	11	10
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	32	75	15	60	16	80	26	19	90	88	28	29	19	17	97	81	75	19	95	55	32	34	26	16	98	19	14
Vysokoškolské doktorandské	11	11	21	11	31	13	11	14	14	11	33	11	11	11	11	11	16	16	11	11	31	31	31	31	31	31	31
Vysokoškolské spolu	38	97	19	75	24	10	37	27	11	11	25	47	25	26	16	96	88	23	17	71	43	51	41	28	18	10	24
Bez školského vzdelania	70	11	21	12	69	68	20	86	80	18	15	52	12	60	50	37	19	58	59	91	95	91	44	60	31	31	73
Nezistené	41	10	11	16	26	23	32	21	44	34	11	11	11	64	44	44	15	52	32	20	30	22	88	28	24	44	
Úhrn	36	72	18	64	21	42	14	49	30	18	25	68	32	37	28	19	29	66	37	93	58	51	33	37	17	13	99

Zdroj: ŠÚ SR

3.1.6 Prehľad kultúrnych a historických zdrojov vrátane stručného opisu histórie územia, prehľad pamiatok zaradených do pamiatkovej starostlivosti

Región Šariš, v ktorom je umiestnená MAS, bol v minulosti uhorskou župou. Na severe susedí s Poľskom, západné hranice regiónu tvorí bývalá Spišská župa, na východe hraničil so Zemplínskou župou a na juhu s Abousko – turnianskou župou. Je tvorený povodiami riek Torysa, Topľa a Ondava. Historickým centrom Šariša bol Šarišský hrad, neskôr mesto Prešov. Listiny z 11. storočia dosvedčujú, že Šariš bol súčasťou Uhorska.

<p>Abrahámovce História</p> 	<p>Obec nepochybne od 13. storočia patrila zemanom z Raslavíc. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku <u>1427</u> (pod názvom Abranfalu).</p> <p>Koncom 16. storočia boli Abrahámovce stredne veľkou dedinou a výlučne poddanským obyvateľstvom. Vhodné prírodné podmienky predurčovali túto lokalitu pre poľnohospodárstvo. Okrem obrábania</p>
---	---

	<p>pôdy sa časť obyvateľstva zaoberala chovom dobytky a plátenníctvom. Poľnohospodársky ráz si obec zachovala aj za Československej republiky a po 2. sv. vojne. Všetka pôda bola v rukách súkromných vlastníkov až do roku 1957 kedy došlo k združstevňovaniu pôdy do spoločného užívania.</p>
<p>Bartošovce História</p> 	<p>Najstaršia priama správa o obci pochádza z roku 1408. O existencii dediny a jej chotára však nepriamo, ale nepochybne svedčí, že pri vymedzovaní chotára Vaniškoviec v roku 1374 sa spomína Bartošovský potok. Pre úrodné pôdy a blízkosť Bardejova sa tu usadili statkári, ktorí tu vybudovali majer s chovom hovädzieho dobytky a pestovaním poľnohospodárskych plodín a výrobou múky. Nachádzali sa tu dva mlyny – vyšný a nižný. Aj preto sa obec dodnes delí na časti Vyšný mlyn, Nižný mlyn a Podstavenec.</p> <p>V písomnostiach z 15.-16. storočia sa Bartošovce vyskytujú pravidelne pod maďarským názvom a len výnimočne pod slovenským, napr. v roku 1472, aj to v liste poľského kapitána. Maďarský názov Bartosfalua typologicky patrí k názvom zemianskych rodín. Z toho možno usúdiť, že dedina vznikla z iniciatívy zemana Bartoša v druhej polovici 13. až začiatkom 14. storočia. Ak pripúšťame obci taký pôvod, je potrebné tiež pripustiť, že sa tu v 14. storočí usadili noví obyvatelia užívajúci „zákupné“ právo. O takomto vývine svedčí sídlisková veľkosť Bartošoviec okolo roku 1427, lebo tu bolo vyše 50 sedliackych domov.</p> <p>Bartošovce boli najväčšou a najdôležitejšou dedinou panstva, ktoré v 15.-16. storočí nazývali bartošovske panstvo. Už v 15. storočí tu bola kúria, resp. kaštieľ, dom správcu a majerské budovy. Bartošovske panstvo v 14. storočí a prvej polovici 15. storočia patrilo šľachticom z Perína, neskôr Zápoľskovcom a do polovice 16. storočia Baranovcom. V druhej polovici 16. storočia boli jeho vlastníkmí Bornemisovci. Okrem Bartošoviec k panstvu v 14.-15. storočí patrili dediny Osikov, Hertník, Šiba, Kľušov, Hervartov, Richvald a Krivé, po väčšinu 16. storočia len Bartošovce. Po najväčšom rozmachu panstva v 15. storočí sa neskôr sídlisko zmenšovalo v dôsledku odsťahovania sa poddaných, ale aj po pustošení poľským vojskom v roku 1472 a 1492.</p> <p>Kostol zasvätený narodeniu Panny Márie je národnou kultúrnou pamiatkou, jeho história siaha do pätnásteho storočia. Súčasný kostol bol stavaný v rokoch 1610 – 1612. Má gotickú svätyňu zo začiatku 15. storočia a interiér z 2. polovice 18. storočia.</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>kostol Narodenia Panny Márie</p>
<p>Buclovany História</p> 	<p>História obce Prvá písomná zmienka je z roku 1345. Obec vznikla v 13. storočí zemianskou kolonizáciou, časť patrila zemanom a časť panstvu Koprivnica. V roku 1345 Spišská kapitula potvrdila vymedzenie chotára Raslavíc. Pri tejto príležitosti vznikla najstaršia písomná priama správa o Buclovanoch, ktorých chotár susedil s raslavickým majetkom. Dedina Buclovany s ustáleným rozsahom majetku existovala už skôr. Podľa starobylého názvu a vývoja osídlenia v blízkom okolí je táto dedina priradená k najstaršej skupine slovenských dedín, jestvujúcich pred 11. storočím.</p>

	<p>Buclovany, ako majetková súčasť panstva Koprivnica, boli od roku 1283 vo vlastníctve zemanov zo Zádiela. Tí v roku 1318 predali polovicu panstva zemanom z Delne, druhú polovicu s Buclovanmi si ponechali. Neskôr sa tu usadili a názov Buclovan používali v 14. až 15. storočí v prídomku. V 15. storočí patrili Buclovany aj ich príbuzným, zemanom zo Stulian a v 16. storočí zemanom z Tročian, Ormaniovcov a iným. V roku 1427 boli tunajšie sedliacke domácnosti okrem richtára zdanené od 8 port. Stálo tu do 10 obývaných poddanských domov. Erb obce Buclovany tvorí v červenom poli štítu žltý (zlatý) snop obilia, pred ním skrížená biela (strieborná) lopata a hrabľa, za ním biela (strieborná) kosa a motyka. Štít je v neskorogotickom štýle. Podkladom pre tento návrh bola obecná pečať, pochádzajúca z druhej polovice 19. storočia. Odtlačok typára z roku 1868 je uložený v krajinskom archíve v Budapešti, v zbierke obecných a mestských pečatí. Na pečati s kruhopisom BUCZLÓ KOSZÉG PECSÉTJE 1868 (úradná pečať obce Buclovany) je vyobrazený snop obilia, pred ním skrížená lopata s hrabľami a za ním kosa s motykou. Vyfarbenie erbu bolo zvolené tak, aby zodpovedalo základnému heraldickému pravidlu pre používanie farieb (a kovov), ako aj estetickým nárokom. V návrhu je použitý neskorogotický štít, v obecnej a mestskej heraldike najčastejší.</p>
<p>Fričkovce História</p> 	<p>Obec sa spomína z roku 1427 ako Frychchaw, Friczovcse (1773), Fričkovce (1920); maď. Fricske, Alsófricske, keď mala 24 port. Založili ju na zákupnom práve. Patrila Perényiovcov. Obyvateľstvo sa zaoberalo poľnohospodárstvom, prácou v lesoch a šindliarstvom. V roku 1787 mala 43 domov a 332 obyvateľov, v roku 1828 mala 65 domov a 497 obyvateľov. V 19. storočí tu mali majetok Anhaltovci. V polovici 19. storočia postihol obec hlad, čo viedlo k vysťahovalectvu. Ani za I. ČSR sa zamestnanie obyvateľov nezmenilo. V obci bola v prevádzke píla. V okolí pôsobili v roku 1944 partizánske skupiny pod vedením Šukajeva a skupina Čapajev. JRD bolo založené v roku 1949. Časť obyvateľstva pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove a Košiciach. Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. časť</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>pivnica zaniknutej stavby pred 1769</p>
<p>Hankovce História</p> 	<p>Osídlenie koncom eneolitu a začiatkom doby bronzovej - východoslovenskej mohylovej kultúry. Obec založili na zákupnom práve v polovici 14. storočia na panstve Kučín. Obec je doložená z roku 1427 pod názvom Hankuagasa, neskôr Hankowcze (1773); maď. Hankóc, Hankvágása, keď mala 30 port. Patrila Perényiovcov, v roku 1622 panstvu Šariš, koncom 17. storočia Péchyovcov, v 19. storočí Görgeyovcov. V roku 1787 mala 44 domov a 334 obyvateľov, v roku 1828 mala 67 domov a 493 obyvateľov. Živili sa pastierstvom a prácou v lesoch. Za I. ČSR sa zaoberali poľnohospodárstvom a povozníctvom. JRD bolo založené v roku 1959. Väčšina obyvateľstva pracovala poľnohospodárstve, zvyšok v priemyselných podnikoch v Bardejove a Košiciach.</p>

	Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. část
Kulturné dedičstvo	mohylník
Harhaj História 	<p>Obec sa vyvinula na území panstva Tročany splynutím starších obcí, z roku 1336 sa spomína majetok Černasina, z roku 1338 obec Čapľany, ktorá v roku 1427 mala 10 port., v roku 1387 obec Kysel', ktorá v roku 1427 mala 4 porty. Patrili komesovi Jánovi zo Šarišskej Trstenej. Od 1480 sa spomína obec Herhe. Patrila rôznym zemepánom. Obec je doložená z roku 1480 ako Herhe, neskôr Harhaj (1773), Harkel' (1920), Harhaj (1927), maď. Herhej, Herhely.</p> <p>V roku 1787 mala 26 domov a 165 obyvateľ'ov, v roku 1828 mala 41 domov a 304 obyvateľ'ov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. JRD bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľ'ov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove, Giraltovciach a Košiciach.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. část</p>
Hertník História 	<p>Obec založili na zákupnom práve. Obec je doložená z roku 1351 ako Herkenecht, neskôr ako Hertnek (1600), Hertník (1808), Heretník (1920), Hertník (1927); po maďarsky Hertnek. Patrila Perényiovcom, v roku 1427 mala 31 port. V 16. storočí sa stala strediskom panstva, ktorému patrili obce Bogliarka, Kríže, Šiba, Osikov, Hertník, Hervartov, Lukov, Livov a Venecia. Zemepánmi boli Forgáčovci, Klobušickí, Tárcsayovci, Zápolský, v 19. storočí Fridrich Anhalt.</p> <p>V roku 1787 mala obec 70 domov a 499 obyvateľ'ov, v roku 1828 mala 111 domov a 806 obyvateľ'ov. Zaoberali sa ovčiarstvom, šindliarstvom, výrobou potaše a vápna. Boli známi korytári a tesári. V polovici 19. storočia nastalo veľké vyst'ahovalectvo. V roku 1863 tu začala pracovať parná píla (do 1915).</p> <p>Za I. ČSR pracovali obyvatelia v lesnom hospodárstve a v poľnohospodárstve. Mnohí sa vyst'ahovali. V 2. svetovej vojne pôsobili v okolí partizánskej skupiny. Značné škody spôsobil požiar v roku 1960. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci. Obyvatelia pracovali v priemyselných podnikoch v Bardejove a Košiciach.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. část</p>
Kulturné dedičstvo	kópia sochy sv. Antona Paduán 2.pol.18.st. kaplnka sv. Kríža 2.pol.18.st. kaštieľ 2.pol.16.st. kostol sv. Kataríny 1607-1612
Hervartov História 	<p>Obec založili na zákupnom práve na území panstva Kobyly v polovici 14. storočia. Obec je doložená z roku 1406 ako Eberharthuagasa, neskôr ako Eberhard (1427) Herwaltuw (1773), Herwaltowé (1808), Hervartov (1920); po maďarsky Hervartó.</p> <p>V roku 1427 mala 20 port. Patrila panstvu Hertník, Perényiovcom. Obyvatelia sa živilí poľnohospodárstvom, zaoberali sa aj ovčiarstvom, šindliarstvom, korytárstvom a tesárstvom. V 17. - 18. storočí a v rokoch 1873 - 1912 bola v prevádzke v chotári obce skláreň. V roku 1787 mala obec 48 domov a 314 obyvateľ'ov, v roku 1828 mala 58 domov a 478 obyvateľ'ov. Za I. ČSR pracovali obyvatelia v poľnohospodárstve, v lesoch a až dodnes vyrábajú</p>

	<p>šindle. JRD bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľov pracovalo v priemyselných podnikoch v Bardejove.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. časť</p>
Kultúrne dedičstvo	<p>Sypanec z roku 1922, 1930, 1955, 1933, 1942, 1943, zač.20.st., 1937, 1929, 1930, 1906, 1937, 1938, zač.19.st., 1952, drevený kostolík sv. Františka 1593-1596, ohradný múr</p>
<p>Janovce História</p> 	<p>Obec je doložená z roku 1261 ako Belcella, neskôr ako (villa) Omnium Sanctorum (1277), Janowcze (1773); po maďarsky Bércalja. Patrila zemanovi Jánovi. V roku 1427 mala 20 port. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, výrobou dreveného náradia a kolovrátkov.</p> <p>V 19. storočí tu mali majetok Dessewffyovci. V roku 1787 mala 34 domov a 248 obyvateľov, v roku 1828 mala 43 domov a 323 obyvateľov. Za I. ČSR sa mnohí vysťahovali. Počas oslobodzovacích bojov v januári 1945 časť obce vyhorela. JRD bolo založené v roku 1959. Obyvatelia pracovali v poľnohospodárstve a v priemyselných podnikoch v Bardejove.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 1. časť</p>
<p>Kľušov História</p> 	<p>Obec založili na zákupnom práve na území panstva Kobyly začiatkom 14. storočia. Spomína sa 1330 s farou a mlynom. Obec je doložená z roku 1330 ako Senvalt, neskôr ako Clusso (1427), Sewnwald alebo Kluso (1449), Klussow (1773); po maďarsky Klyussó, Kolossó, Klusó.</p> <p>V roku 1427 mala 35 port. Patrila Perényiovcom, v 16. storočí Zápoľskému, Bornemisovcom, v 18. storočí Klobošickým. V roku 1722 vyhorela, v roku 1787 mala 75 domov a 542 obyvateľov, v roku 1828 mala 97 domov a 735 obyvateľov. Vyrábali šindle, kolovrátky a drevené náradie. Od 1. polovice 19. storočia tu boli v prevádzke pily. Osada Kľušovská Zábava v roku 1828 mala 8 domov a 68 obyvateľov.</p> <p>Za I. ČSR pracovali obyvatelia v poľnohospodárstve, v lesoch a do roku 1945 na miestnej pile, väčšina v Bardejove a Košiciach, časť na Štátnom majetku.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
<p>Kobyly História</p> 	<p>Obec sa spomína roku 1277 ako majetok Ota z Bibersteinu. Obec je doložená z roku 1277 ako Kobula, neskôr ako Kabalafalua (1366), Lovrfalua (1427), Koboldorph (1449), Kobula (1773), Kobyle, Kobulie (1920), Kobyly (1927); po maďarsky Lófalua.</p> <p>Začiatkom 14. storočia patrila Omodejovcom, od roku 1319 Perényiovcom. Stala sa centrom panstva, ktorému patrili obce Kľušov, Klenov, Richvald, Šiba, Hervartov. V roku 1427 mala 42 port. V 16. storočí boli zemepánmi J. Zápoľský, Bornemisovci. V roku 1767 mala 62 domov a 498 obyvateľov, v roku 1828 mala 80 domov a 604 obyvateľov. Obchodovali s koňmi a slaninou.</p> <p>Za I. ČSR pracovali v poľnohospodárstve, zaoberali sa aj košíkárstvom a tkáčstvom. Požiar v roku 1938 spôsobil veľké škody</p>

	(zhorelo 40 domov). JRD bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove a Košiciach.
Kultúrne dedičstvo	Mohylník 2300-1900pnl.
Kochanovce História 	Obec založili v pol. 14. stor. na zákupnom práve. Obec je doložená z roku 1384 ako Kohan, neskôr ako Kohanowcze 1773, Kahanovce 1920, Kochanovce 1927; po maďarsky Kohány, Kiskohány. Patrila panstvu Tročany, v roku 1427 Jakubovi z Kalnišťa, mala 25 port. Obyvatelia pracovali v poľnohospodárstve a chovali dobytok. V 17. a 18. storočí boli zemepánmi Kohányovci, v 19. storočí tu mali majetky Bánovci. V roku 1787 mala obec 25 domov a 176 obyvateľov, v roku 1828 mala 28 domov a 229 obyvateľov. JRD bolo založené v roku 1952 a v roku 1953 sa rozpadlo, znovu založené bolo v roku 1959. Značná časť obyvateľov pracovala v priemysle v Bardejove a Košiciach. Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť
Kultúrne dedičstvo	Mohylník 2300-1900pnl.
Koprivnica História 	Osídlenie nastalo koncom eneolitu a začiatkom doby bronzovej – vyskytli sa tu skupiny východoslovenských mohýl, hromadný nález predmetov z mladšej doby bronzovej. Obec sa vyvinula na území staršej dediny. Obec je doložená z roku 1283 ako Kaproncha, neskôr ako Kaprunchyan, Kapruncha (1325), Kaproncza (1786), Koprivnica (1808), Pokryvnica (1920), Koprivnica (1927); po maďarsky Kapronca, Magyarkapronca. V 13. storočí bola strediskom panstva, ktorému patrili obce Bucľovany a Stul'any. V 14. storočí tu bol mlyn. V roku 1427 mala obec 62 port. Do roku 1433 patrila Cudarovcom, v 16.—17. storočiach Bértótyovcom. Obec často zálohovali. V roku 1787 mala obec 67 domov a 534 obyvateľov, v roku 1828 mala 119 domov a 876 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. Za I. ČSR pracovali ako poľnohospodárski robotníci na miestnom veľkostatku. JRD bolo založené v roku 1957. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove, Gíraltovciach, Košiciach a Prešove. Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť
Kultúrne dedičstvo	Širiava, Širavi 100pnl.-200.nl. Kúria Začiatok 19.st.
Lopúchov História 	Obec je doložená z roku 1345 ako Lapuhus, Lapuchus, neskôr ako Lappohos (1427), Lopuchow (1773), Lopuchov (1920); po maďarsky Lapos. Patrila panstvu Raslavice, neskôr zemanom z Raslavič. V roku 1427 mala obec 31 port. V 18. storočí tu mali majetok Pulskovci. V roku 1787 obec mala 41 domov a 270 obyvateľov, v roku 1828 mala 54 domov a 411 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom, chovom dobytka a plátenníctvom.

	<p>Poľnohospodársky ráz si obec zachovala aj za I. ČSR. V 2. svetovej vojne obyvatelia podporovali partizánske hnutie na okolí. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove a Giraltovciach. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
Kultúrne dedičstvo	<p>evanjelický kostol 1.pol.19.st.</p>
<p>Lukavica História</p> 	<p>Osídlenie nastalo koncom eneolitu a začiatkom doby bronzovej – je tu nález kultúry východoslovenských mohýl. Lukavica sa spomína ako poddanská obec mesta Bardejov. Obec je doložená z roku 1449 ako Lwkawycza, neskôr ako Lukawnicza (1773), Lukawicza (1786); po maďarsky Lukavica, Kislánkás.</p> <p>Koncom 15. storočia bola znovu osídlená. V roku 1787 mala obec 38 domov a 259 obyvateľov, v roku 1828 mala 33 domov a 258 obyvateľov. Chovali dobytok a pracovali v lesoch, predávali drevo, drevené výrobky, výšivky. V roku 1914 obsadilo obec ruské vojsko. Za I. ČSR sa tu vyrábali hrable, kosiská, metly a tkalo plátno. Mnohí obyvatelia sa vysťahovali. JRD bolo založené v roku 1959. Obyvatelia pracovali v poľnohospodárstve a v priemyselných podnikoch v Bardejove.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
Kultúrne dedičstvo	<p>drevená zvonica 2.pol.19.st. mohylník Brezinky 2300-1900pnl.</p>
<p>Nižná Voľa História</p> 	<p>Obec vznikla v 15. storočí. Obec je doložená z roku 1310 ako Vola, neskôr ako Nizna Wolya (1773), Nižná Voľa (1920); po maďarsky Alsóvolya, Alsószabados.</p> <p>Bola poddanskou dedinou mesta Bardejov. Obyvatelia sa zaoberali chovom dobytka a poľnohospodárstvom.</p> <p>V roku 1787 mala obec 31 domov a 234 obyvateľov, v roku 1828 mala 40 domov a 314 obyvateľov.</p> <p>V polovici 19. storočia a v rokoch 1880-1910 tu bolo vysťahovalectvo. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci. Časť obyvateľov pracovala v Bardejove a Poprade.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
Kultúrne dedičstvo	<p>kostol Narodenia Panny Márie 1823-1826</p>
<p>Oľšavce História</p> 	<p>Obec založili na zákupnom práve v polovici 14. storočia. Obec je doložená z roku 1383 ako Alsouch, neskôr ako Olsoch (1384), Orssawcze (1773), Orsawcze (1786), Oľšavce (1920); po maďarsky Orsóc.</p> <p>V roku 1427 mala 21 port. Patrila panstvu Tročany, od 16. storočia viacerým zemepánom, v 19. storočí Bánovcom, Semseyovcom. V roku 1738 obec vyhorela, v roku 1787 mala 30 domov a 209 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>

<p>Osikov História</p> 	<p>Obec založili v polovici 14. storočia na zákupnom práve. Obec je doložená z roku 1296 ako Osiko, neskôr ako Osikov (1372), Ossíková (1808), Ošíkov (1920), Osikov (1927); po maďarsky Ossikó, Oszikó.</p> <p>Patrila Perényiovcom. V roku 1427 mala 52 port. V 16. storočí bola časťou panstva Hertník, od konca 16. do 18. storočia majetkom Forgáčovcov, v 19. storočí Anhaltovcov.</p> <p>V roku 1787 mala obec 75 domov a 519 obyvateľov, v roku 1828 mala 109 domov a 826 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom a šindliarstvom. Od roku 1848 bola v obci v prevádzke pila. Za I. ČSR pracovali obyvatelia v poľnohospodárstve, v lesoch a na miestnej píle, zaoberali sa košíkárstvom a výrobou šindľov. JRD bolo založené v roku 1959. Značná časť obyvateľov pracovala v bardejovských priemyselných závodoch.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>kostol sv. Michala 1612</p>
<p>Raslavice História</p> 	<p>Názov Raslavice pochádza od slovanského osobného mena Radoslav a samotná dedina patrí k najstarším na hornom toku Sekčova. Je predpoklad, že mohla jestvovať už v období Veľkej Moravy /v 9. storočí/. Nepochybne existovala za uhorského kráľa Štefana II. /roky 1114-1131/. Keď do Poľska viedla cez Raslavice a Bardejov dôležitá krajinská cesta dokumentovaná nálezom mince Štefana II. Najstaršia správa o Raslaviciach je v donačnej listine kráľoviča Štefana z roku 1261 na majetok neďalekých Janoviec, ktorý susedil s chotárom Slovenských či Maďarských Raslavíc. Originál listiny z roku 1261 neexistuje, ale obsah listiny sa zachoval v kráľovských konfirmáciách – potvrdeniach z roku 1271-1273. Existuje len originál konfirmácie z roku 1273 v Krajinskom archíve v Budapešti. Pôvodná raslavická občina, ktorej chotár siahal až k Topli, sa pred 13. storočím prirodzeným vzrastom obyvateľstva rozpadla na Vyšné a Nižné Raslavice a ďalšie dediny písomne doložené v roku 1161, keď boli ešte kráľovským majetkom. V roku 1261 sa Raslavice (Villa Raslo- dedina Radslava- Raslavice) spomínajú ako hraničný chotársky bod Janoviec, potom v roku 1270 ako chotársky bod Tročian, v roku 1276 ako majetok Juraja a Fabra, a od roku 1276 už ako majetok Tiba a jeho potomkov- šľachticov z Raslavíc. Kedy boli Raslavice založené to nikto – ani žiaden historik – nevie, je predpoklad, že mohli existovať už v 5.storočí, takže už majú viac ako 1000 rokov. Z prvých písomných správ sa nedá zistiť, či ide o Vyšné (Slovenské) alebo Nižné (Uhorsko-Maďarské) Raslavice. Historici však predpokladajú starší – slovanský pôvod Slovenských Raslavíc. Založenie Uhorských Raslavíc datujú do druhej polovice 11.storočia, prípadne do začiatku 12. storočia. Na slovanský a maďarský pôvod týchto dvoch častí možno usudzovať aj z patrocínia miestnych kostolov. Duchovným patrónom pre Slovenské Raslavice je svätý Mikuláš - písomne doložený už v roku 1345. Patrocínium sv. Mikuláša sa udržalo až do súčasnosti. Pre Uhorské Raslavice duchovným patrónom bola sv. Alžbeta. V listine z roku 1345 sa už</p>

	<p>spomínajú dve časti obce slovenská a maďarská. Obe časti obce tvoria jednu farnosť. Obe dediny sa pod úplnými a správnymi názvami spomínajú až od roku 1345. V písomnostiach z 13. storočia vyskytujú sa Raslavice pod názvom Razlo, Razlauch, Razlofolde, Razlofalua, ktoré sú maďarizovanými úpravami pôvodného slovenského názvu Raslavice koreniaceho v slovanskom mene Radslav. Slovenské a Maďarské Raslavice boli vo vlastníctve uhorských kráľov asi do polovice 13. storočia. Neskôr patrili tým istým šľachtickým vlastníkom. Kráľ Ladislav IV. V roku 1277 dal Ottovi Biebersteinu Raslavice a iné dediny v severnom Šariši, ktoré Ottovi údajne daroval už Štefan V. Otto sa však vlastníctva Raslavíc neujal v roku 1279 vyhlásil, že raslavické majetky dostal on a jeho brat Tiburcius od kráľa Ladislava IV. V 14. storočí raslavické panstvo patrilo potomkom šľachtica Tiba. Slovenské Raslavice patrili zemanom z Raslavíc aj v 15.-16. storočí.</p>
<p>Rešov História</p> 	<p>Obec je doložená z roku 1454 ako Ressew, neskôr ako Ressor (1773); po maďarsky Ressão, Résó.</p> <p>Obec sa spomína z roku 1454 ako poddanská dedina mesta Bardejov. V roku 1787 mala obec 38 domov a 269 obyvateľov, v roku 1828 mala 48 domov a 374 obyvateľov. Od polovice 19. storočia tu bolo veľké vystaňovalectvo. Obyvatelia chovali ovce a predávali drevo. Koncom roku 1914 obsadilo obec ruské vojsko.</p> <p>Za I. ČSR boli obyvatelia zamestnaní prevažne v poľnohospodárstve. V roku 1944 pôsobili v okolí silné partizánske skupiny. V roku 1946 sa niekoľko rodín vystaňovalo do ZSSR. Časť obyvateľov pracovalo v priemyselných podnikoch na okolí, pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>chrám Presvätej Bohorodičky 1823-1826</p>
<p>Richvald História</p> 	<p>Vyvinutá obec s mlynom sa spomína v roku 1355. Obec je doložená z roku 1355 ako Ryhwald, neskôr ako Richvald (1773); po maďarsky Richvald.</p> <p>Založili ju na zákupnom práve na panstve Kobyly. V roku 1427 mala 52 port. Patrila Perényiovcovi, v 16. storočí Zápoľskému, Baranovcom. V 19. storočí malo tu majetky mesto Bardejov.</p> <p>V roku 1787 mala obec 103 domov a 691 obyvateľov, v roku 1828 mala 110 domov a 813 obyvateľov. Pracovali ako roľníci a povozníci, vyrábali šindle a stavebné trámy.</p> <p>V rokoch 1848—1920 tu bola v prevádzke píla, v 19. storočí tehelňa. Poľnohospodársky charakter si obec zachovala aj za 1. ČSR. JRD bolo založené v roku 1958. Značná časť obyvateľov pracovala v priemyselných závodoch v Košiciach a Bardejove, časť v Ostrave.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>kostol sv. Bartolomeja 2.pol.14.st.</p>
<p>Stuľany História</p>	<p>Obec založili na území panstva Koprivnica. Obec je doložená z roku 1420 ako Stulyan, neskôr ako Waryufalua 1427, Stuľany 1773, Štuľany 1920, Stuľany 1927; po maďarsky Varjufalu.</p>

	<p>V roku 1427 mala 11 port. Patrila rodine Varjúovcov a iným zemepánom, v 18. storočí Pulszkovcom, Kalnássyovcom, Szmrecsányiovcom, v 19. storočí Bánovcom a iným.</p> <p>V roku 1787 mala 56 domov a 399 obyvateľov, v roku 1828 mala 70 domov a 555 obyvateľov. Boli to početní želiari, zaoberali sa poľnohospodárstvom.</p> <p>Od roku 1850 bolo značné vyst'ahovalectvo. JRD bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove, Prešove, Košiciach.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť</p>
<p>Šiba História</p> 	<p>Obec vznikla v pol. 14. stor. na území panstva Kobyly, spomína sa 1427, keď mala 22 port. Obec je doložená z roku 1427 ako Siba, neskôr ako Seyb alebo Syba (1449), Siba 1808, Šiba 1920; po maďarsky Siba, Szekcsőalja.</p> <p>Patrila Perényiovcom, v 16. storočí Zápoľským a Baranovcom. Rozsiahle lesy a majetky patrili v 19. storočí Fikerovcom.</p> <p>V roku 1787 mala 43 domov a 323 obyvateľov, v roku 1828 mala 62 domov a 476 obyvateľov. V rokoch 1847 - 77 bola v obci v prevádzke sklárska huta Julienthal, od polovice 19. storočia do roku 1938 pila. Obyvatelia sa zaoberali šindliarstvom, korytárstvom a pracovali v lesoch.</p> <p>Za I. ČSR pracovali na miestnom veľkostatku, vyrábali šindle a pálili drevené uhlie. V obci bol do roku 1920 liehovar, 2 parné píly (zanikli v rokoch 1939 a 1945) a 2 mlyny (zanikli v rokoch 1918 a 1958). Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci. Časť obyvateľov odchádzala za prácou do Bardejova.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť</p>
<p>Tročany História</p> 	<p>Obec sa vyvinula pri farskom kostole v 12. storočí. Obec je doložená z roku 1270 ako Trochan, neskôr ako (villa) Sancte Trinitatis (1277), Troycha (1346), Nagtrochan, Kystrochan (1427), Troczany (1773) , Trocschan (1786), Tročany (1808), Trojčany (1920) , Tročany (1927); po maďarsky Trocsán, Trocsány.</p> <p>Patrila panstvu hradu Šariš. Spomína sa 1270, keď ju kráľ Štefan V. daroval zemanovi Jánovi a jeho potomkom, ktorí stadiaľto získali predikát. V roku 1427 mala 22 port. Od 15. storočia boli zemepánmi Kohányiovcí, Trocsankayovci a iní. V roku 1787 mala obec 38 domov a 276 obyvateľov, v roku 1828 mala 47 domov a 360 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. V rokoch 1850-1900 sa mnohí vyst'ahovali. Za I. ČSR pracovala väčšina obyvateľov v lesoch. V rokoch 1943—45 pôsobila v chotári partizánska skupina Lipa. JRD bolo založené v roku 1959. Obyvatelia pracovali väčšinou v priemyselných podnikoch v Bardejove a Košiciach.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>drevený kostolík sv. Lukáša 1739</p>

<p>Vaniškovce História</p> 	<p>Obec je doložená z roku 1345 ako Iuanusfalua, neskôr ako Janusfalua (1392), Vanisskowcze (1773), Wanischkowce (1786); po maďarsky Vaniskóc, Iványos.</p> <p>V druhej polovici 14. storočia patrila Perényiovcom. V roku 1427 mala 16 port. Koncom 17. storočia sa uvádza iba ako osada. V 18. storočí ju dosídlili. V 19. storočí tu mali majetky Dessewffyovci a Hodossovci.</p> <p>V roku 1787 mali Vaniškovce 29 domov a 249 obyvateľov, v roku 1828 mala 48 domov a 385 obyvateľov. Obyvatelia početní želiari zaoberali sa poľnohospodárstvom. V rokoch 1850 - 1890 tu bolo vystaňovalectvo.</p> <p>Za I. ČSR pracovali obyvatelia v lesoch, v poľnohospodárstve a v stavebníctve. JRD bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľov pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove pri ČSD a ČSAD.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť</p>
<p>Vyšný Kručov História</p>	<p>Obec sa spomína z roku 1391, keď v spore s Cudarovcami si ju udržali Rozgonyiovcami. Patrila panstvu Čičava. Obec je doložená z roku 1391 ako Kruchow, neskôr ako Cruchan (1414), Kruczov (1773), Krucscho (1786), Vyšný Kručov (1946); po maďarsky Krucsó, Krusó.</p> <p>V roku 1410 sa vyľudnila (obývaná 1 porta). Po dosídlení v roku 1427 mala 17 port. Od roku 1414 bola časťou panstva Makovica. V roku 1787 mala 21 domov a 157 obyvateľov, v roku 1828 mala 32 domov a 239 obyvateľov. V 19. storočí tu mali majetky Dessewffyovci. Obyvatelia pracovali ako roľníci a ovocinári.</p> <p>V polovici 19. storočia tu bolo vystaňovalectvo. Poľnohospodársky charakter si obec uchovala aj po roku 1918. JRD bolo založené v roku 1952, v roku 1953 sa rozpadlo, znovu bolo založené v roku 1959. Časť obyvateľstva pracovala v priemyselných podnikoch v Bardejove a Košiciach.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť</p>
<p>Vyšná Voľa História</p> 	<p>Vyšná Voľa vznikla v 14. storočí, od 15. storočia bola poddanskou obcou mesta Bardejov. Nachádzajú sa tu eneolitické mohyly. Obec je doložená z roku 1310 ako Vola, neskôr ako Wissna Wolya (1773); po maďarsky Felsővo lya, Fels ő szabados.</p> <p>V roku 1787 mala obec 36 domov a 279 obyvateľov, v roku 1828 mala 55 domov a 425 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. V decembri 1914 obsadilo obec ruské vojsko. Za I. ČSR sa obyvateľstvo okrem poľnohospodárstva zaoberalo výšivkárstvom a výrobou drevených nástrojov. Časť obyvateľov pracuje v priemyselných podnikoch a pri ČSAD v Bardejove. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci.</p> <p>Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť</p>
<p>Kultúrne dedičstvo</p>	<p>mohylník</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 15. Prehľad kultúrnych, cirkevných a spoločenských organizácií na území MAS

Názov obce	Kultúrne súbory a kluby	Športové kluby	Verejno prospešné organizácie /záujmové združenia /spoločensťvá /zväzy	Hasičské zbory	Cirkevné a náboženské organizácie	Pozemkové spoločensťvá	Klub dôchodcov	Poľovnícke zväzy
Abrahámovce	FS Torička	JK Novoteam Abrahámovce, TJ Pokrok Abrahámovce				Pozemkové spoločenstvo Abrahámovce		PZ Tapeky
Bartošovce	FS Bartošovčan FS Bartošovské dzivčata i parobci	Futbalový klub Bartošovce , dorast a muži	SČK, Klub darcov krvi, Unia žien,	DHZ		Urbarialisti obce Bartošovce		
Buclovany		Strelecký klub	Veterán klub Buclovany	DHZ Buclovany				Poľovnícke združenie Tareky, Buclovany
Hankovce	Folklórna skupina „Lazanka“		Miestny spolok Červeného kríža	Dobrovoľný hasičský zbor Hankovce	Rím-kat. cirkev Hankovce	Urbárska spoločnosť – pozemkové spoločenstvo Hankovce	Jednota dôchodcov	Poľovnícke združenie
Harhaj				DHZ			Klub dôchodcov	Poľovnícky zväz
Hertník	Dedinská folklórna skupina	Klub slovenských turistov, Futbalový klub		Dobrovoľný hasičský zbor		PS HORKA	Jednota dôchodcov	PZ Sekčov
Janovce				DHZ Janovce				
Kľušov		OŠK Kľušov		DHZ Kľušov		Urbariátna spoločnosť		Poľovnícke združenie Hančov
Kobyly	Kobyľaník – detský folklórny súbor, Divadelný súbor - RADOSC	TJ Dúbrava Kobyly		DHZ			Klub dôchodcov	Poľovnícke združenie
Kochanovce			Základná organizácia únie žien, Jednota	DHZ Kochanovce		Urbariát		Poľovnícke združenie

			dôchodcov Slovenska					
Koprivnica		Telovýchovná Jednota Družstevník Koprivnica – futbalový klub – družstvo žiakov a dospelých	Miestny organizácia Slovenského Červeného kríža	Dobrovoľný hasičský zbor Koprivnica	Rímskokatolícka cirkev, farnosť Koprivnica	Urbár pozemkové spoločenstvo Koprivnica		Poľovnícke združenie Barancov Koprivnica
Lopúchov	Kultúrny dom - Obec Lopúchov, Obecná knižnica – Obec Lopúchov	TJ Hviezda Lopúchov – futbalový oddiel dospelých	MS SČK Lopúchov	Dobrovoľný hasičský zbor Lopúchov	Cirkevný zbor evanjelickej cirkvi a.v. Lopúchov Farský úrad evanjelickej cirkvi a.v. Lopúchov Rímskokatolícka cirkev Lopúchov	Lesohospodárske spoločenstvo – pozemkové spoločenstvo Lopúchov (Urbariát)	Jednota dôchodcov Lopúchov	Poľovníky zväz DIANA
Lukavica	DFS Lukavičanka		ZO Únia žien Slovenska, ZO Jednota dôchodcov,	DHZ Lukavica		Urbárska spoločnosť Lukavica – pozemkové spoločenstvo		Poľovnícke združenie Urbanuvka
Osikov	Folklorná skupina Osikovčan, DFS Osikovčanik	Telovýchovná jednota Družstevník Osikov	Miestny odbor Matice slovenskej, Miestna organizácia Únie žien Slovenska	Dobrovoľný hasičský zbor Osikov	Rímskokatolícka cirkev Osikov	Pozemkové spoločenstvo pánskeho a sedliackeho lesa Osikov		Poľovnícke združenie Poľana
Raslavice	FSK Raslavičan, DFS Raslavičaník, LH Stana Baláža, LH Muzikanci Raslavické, LH Žoltákovci	OFK SIM Raslavice - futbal	OZ Modrý motýľ, OZ Život je šanca	DHZ Raslavice	Rím. – kat. Farský úrad	Urbárske spoločenstvo vlastníkov lesov	Klub dôchodcov a zväzu invalidov, Jednota dôchodcov slovenska	PZ Hubertus Raslavice,
Richvald	FS Markovec		Únia žien,	DHZ Richvald	Evanjelický a.v. cirkevný zbor Richvald Rímskokatolícky cirkevný	Urbárske a pozemkové spoločenstvo Richvald	MO Jednoty dôchodcov Slovenska	Poľovnícke združenie Markovec

					zbor Richvald			
Šiba	Ženský spevácky zbor	TJ POĽAN A ŠIBA – futbalový klub				Urbariát – pozemkové spoločenské	Jednota dôchodcov v Šibe	Čerhov – poľovnícky zväz
Tročany			ZO drobnochovateľov,	Dobrovoľný hasičský zbor		Lesohospodárske spoločnosti a pozemkové spoločnosti	ZO JDS Tročany	Poľovnícke združenie Černošina
Vyšný Kručov				DHZ		Pozemkové spoločnosti vo Brezina		Poľovnícky zväz Brezina
Vyšná Voľa				Dobrovoľný hasičský zbor Vyšná Voľa	Evanjelická cirkev augsburského vyznania Rímskokatolícka cirkev	Pozemkové spoločnosti urbárskych a súkromných lesov a pasienkov v Vyšná Voľa	Jednota dôchodcov	Lazy

Zdroj informácií: OcÚ

Tabuľka 16. Prehľad Významných rodákov na území MAS

Názov obce	Významní rodáci
Bartošovce	Bernard Herstek – hudobný skladateľ a vedúci detského speváckeho zboru Prešovčatá, Štefan Jutka, - bývalý reprezentant ČSSR vo futbale
Buclovany	Viera Bombová - maliarka
Koprivnica	Andrej Grega – slovenský pedagóg a fyzik
Osikov	Rev. Msgr. Andrej Šinaľ, rímskokatolícky kňaz pôsobiaci v Montreale (Kanada)
Raslavice	Benjamín Winkler (1835 – 1915) – mineralóg a geológ, Henrik Andruščakevič (1859 – 1934) – pedagóg, teológ, vychovávateľ v ústave Sancta Maria v Prešove, MUDr. Mikulaš Atlas (1891 – 1982) – publicista a lekár, zakladateľ Bardejovských kúpeľov), Ing. Ján Hovanec (1946 – 1994) – popradený československý odborník v jadrovej energetike
Richvald	Andrej Hankovský – rezbár

Zdroj informácií: E-obce.sk

3.1.7 Majetok obcí a investičné aktivity obcí v posledných rokoch 5 rokoch

Tabuľka 17. Majetok obcí v území MAS

Názov obce	celková nadobúdacia hodnota majetku obce k 31.12.2014	celková účtovná hodnota majetku obce k 31.12.2014
Abrahámovce	790 601,26	613 668,43
Bartošovce	3 830 201,71	2 635 687,41
Buclovany	723 340,82	583 648,63
Fričkovce	1 714 779,59	1 274 333,45
Hankovce	2 563 181,31	627 337,18
Harhaj	453 844,00	325 992,00
Hertník	2 728 884,93	1 643 647,54
Hervartov	4 414 143,10	4 087 251,98
Janovce	805 143,21	805 143,21
Kľušov	808 185,00	443 287,00
Kobyly	2 520 091,55	2 059 055,53
Kochanovce	645 005,91	373 270,94
Koprivnica	3 251 114,00	2 515 931,00
Lopúchov	1 415 377,00	935 763,00
Lukavica	501 339,50	300 456,52
Nížná Voľa	264 313,57	117 502,01
Oľšavce	125 672,83	70 027,92
Osikov	2 478 568,61	1 376 765,99
Raslavice	10 473 959,00	8 284 225,00
Rešov	632 535,75	368 916,24
Richvald	1 176 001,00	426 098,49
Stuľany	1 146 378,86	744 930,52
Šiba	73 232,01	478 145,27
Tročany	613 897,14	320 246,02
Vaniškovce	1 247 593,77	938 803,53
Vyšný Kručov	206194,4	206194
Vyšná Voľa	567 479,68	373 978,12

Zdroj informácií: OcÚ a Datacentrum.sk

3.1.8 Prehľad investičných aktivít v obci za posledných 5 rokov – 2010 až 2014

Tabuľka 18. Prehľad investičných aktivít za obdobie 2010-2014 na území MAS

názov obce	názov projektu	Miesto realizácie			Grant/
------------	----------------	-------------------	--	--	--------

			Názov poskytovateľa	Celkové náklady na projekt v €	dotácia
Abrahámovce	výstavba domu nádeje	neuvedené	neuvedené	neuvedené	neuvedené
	rekonštrukcia ihriska	neuvedené	neuvedené	neuvedené	neuvedené
	rekonštrukcia verejného osvetlenia	neuvedené	neuvedené	neuvedené	neuvedené
	rekonštrukcia miestnych komunikácií	neuvedené	neuvedené	neuvedené	neuvedené
Bartošovce	Výstavba kanalizácie	Bartošovce	Pavličko s.r.o.	23000	0
	Výstavba chodníka v obci - Koscelná	Bartošovce	Pavličko s.r.o	15000	0
	rekonštrukcia soc. zariadení v ZŠ a MŠ	Bartošovce	Bauexport	35000	0
	úprava dažďovej kanalizácie na miestnej komunikácii v časti Stavok	Bartošovce	Pavličko s.r.o	24000	0
	Oprava prírodného amfiteátra	Bartošovce	Bauexport	6000	0
Oprava obecnej budovy . pohostinstvo	Bartošovce	Bauexport	30000	0	
Buclovany	Varovný systém a rekonštrukcia rozhlasu v obci Buclovany	Buclovany	MK hlas	4292	
		Buclovany	ESLAND v.o.s.		

	Oplotenie športového areálu				
Hankovce	Rekonštrukcia a prístavba KSB Hankovce	Obec Hankovce	PPA	185 169,90	NFP z programu rozvoja vidieka SR 2007-2013
	Oplotenie cintorína	Obec Hankovce	MF SR	11 000,00	Dotácia pre individuálne potreby
	Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia pre obec Hankovce	Obec Hankovce	MH SR	70 924,88	NFP
	Rozšírenie vodovou pre 30 RD k IBV Janovce	Obec Janovce	Obec Janovce	5 093,13	-
	Rozšírenie STL plynovodu pre IBV Janovce	Obec Janovce	Obec Janovce	9 987,00	-
	Oplotenie cintorína	Obec Janovce	Obec Janovce	15 000	-
	Zateplenie budovy ZŠ Janovce	Obec Janovce	Obec Janovce	27 500,00	-
	Drenážny kanál k IBV	Obec Janovce	Obec Janovce	4 954,00	-
Kľušov	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Kľušov	Ministerstvo hospodárstva SR	253 036,20	237 493
	Modernizácia verejného osvetlenia v obci Kľušov	Kľušov		34 999,79	
	Multifunkčné ihrisko	Kľušov		14 289,99	13 280

Kobyly	12 b.j. -2012	Kobyly		481 516	-
	Regenerácia sídla Kobyly - 2012	Kobyly		401 526	388 754
	Bezdrôtový rozhlas - 2010	Kobyly		12 678	-
	VO - 2011	Kobyly		260 024	198 837
	Merače rýchlosti	Kobyly	Nadácia Allianz	7 000	800
	Miestna komunikácia - 2014	Kobyly		33 184	-
	Rekonštrukcia kúrenia MŠ, ZŠ - 2013	Kobyly	Ministerstvo školstva SR	49 969	48 508
	Revitalizácia parku pri kostole - 2014	Kobyly	Ministerstvo ŽP	6 916	5 000
	Program revitalizácie krajiny – vybudovanie vodozádržných opatrení pre obec - 2011	Kobyly	Úrad vlády SR	92 700	92 700
Oploenie areálu MŠ 2013	Kobyly		3 288	-	
Kochanovce	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Kochanovce	Ministerstvo financií	13 280 eur	dotácia
	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Kochanovce	PPA	82 205,45	
	Podpora DHZ	Kochanovce	VÚSR	2 100,00	

	Zavedenie a prevádzkovanie vysokorýchlostného internetu v obci Kochanovce	Kochanovce	PPA	150 000	
Koprivnica	Regenerácia centra obce Koprivnica	Koprivnica	MP a RV SR - ROP	412 000,-	NFP
	Úprava Klinského potoka v obci Koprivnica	Koprivnica	MŽP SR	637 000,-	NFP
	Výstavba kultúrneho domu v časti Dubie	Koprivnica	Vlastné zdroje	60 000,-	-
Lopúchov	Lopúchov Vodovod I. etapa	Lopúchov	Environmentálny fond	375 416,00 Eur	Dotácia + vlastné
	Lopúchov Vodovod II. Etapa rozostavané na 40 %	Lopúchov	Environmentálny fond	835 000,00 Eur	Dotácia + vlastné
	Výstavba chodníkov II. Etapa rozostavané	Lopúchov	Obec Lopúchov	375 000,00 Eur	vlastné
	Obnova obecného úradu a kultúrneho domu	Lopúchov	PPA - PRV	110 000,00 Eur	Dotácia + vlastné
	Rekonštrukcia priestorov Domu smútku	Lopúchov	Obec Lopúchov	15 000,00	vlastné
	Rekonštrukcia viacúčelového detského hriska pri MŠ a ZŠ	Lopúchov	Obec Lopúchov	7 000,00	vlastné
Lukavica	Rekonštrukcia v MŠ v r. 2010	Lukavica 30	Bauexport,s.r.l o	1 328,-	grant
	Rekonštrukcia KSB v r. 2010	Lukavica 63	Poľnohospodárska platová agentúra	183 693,69	dotácia

	Vybavenie posilňovne v Lukavici v r. 2010	Lukavica 63	Ministerstvo pôdohospodárstva SR	13 260,-- €	dotácia
	Obnova NKP, zvonica Lukavica v r. 2012	Lukavica	Ministerstvo kultúry SR	13 000,-- €	dotácia
	Obnova NKP, zvonica Lukavica II. Etapa v r. 2013	Lukavica	Ministerstvo Kultúry SR	5 000,-- €	dotácia
Osikov	Protipovodňová ochrana obce	Osikov	Obec Osikov, Úrad vlády SR	22 493,00	20 000,00
	Výstavba tribúny	Osikov	Obec Osikov	2 834,00	-
	Rozšírenie vodovodu	Osikov	Obec Osikov	2 411,00	-
	Pódium na ihrisku	Osikov	Obec Osikov	4 793,00	-
	Altánok	Osikov	Obec Osikov	7 416,00	-
	Rozšírenie kanalizácie, Stoka B	Osikov	Obec Osikov, Environmentálny fond	199 587,00	190 083,00
	Rozšírenie verejného osvetlenia	Osikov	Obec Osikov	471	-
	Rekonštrukcia a oprava sociálnych zariadení MŠ	Osikov	Obec Osikov, Ministerstvo financií SR	19 708,00	10 000,00
	Rekonštrukcia KSB	Osikov	Obec Osikov	63 152,00	-
	Oprava MK po zimnej údržbe	Osikov	Obec Osikov, MDVaRR SR	3 093,00	1 379,00
	Rozšírenie VN a NN, Hančík	Osikov	Obec Osikov	8853	
	Cesta, ul. Farská	Osikov	Obec Osikov	3952	
	Výstavba chodníkov	Osikov	Obec Osikov	74442	
Raslavice	Rekonštrukcia MŠ	Raslavice	Min. pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR + vlastné zdroje	357000	

Rekonštrukcia Hosp. pavilónu ZŠ	Raslavice	Min. školstva – havarijný Stav	60000	
Denný stacionár – príprava priestorov	Raslavice	vlastné zdroje	10000	
NP Komunitné centrá	Raslavice	ESF+ vlastné zdroje		
Zberný dvor v obci Raslavice	Raslavice	MŽP + vlastné zdroje	495 784,82	
Rekonštrukcia strechy MEDIKA	Raslavice	vlastné zdroje	42 279,60	
Rekonštrukcia multifunkčného centra	Raslavice	Min. pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR + vlastné zdroje	157 999,20	
Projekt spolupráce s partnerskou gminou Korzenna – „Kultúra blízka a ... ďaleká?“ - slovensko-poľské etnografické podujatia”	Raslavice	ERDF + vl. zdroje	49 973,00	
Chodník - ul.Toplianska, Kláštroná, Alejová, Čergovská	Raslavice	vlastné zdroje	15 480,79	
Rekonštrukcia domu nádeje	Raslavice	vlastné zdroje	25000	
Rekonštrukcia strechy a nadstavba domu služieb	Raslavice	vlastné zdroje	7 264,47	
Kamerový systém - osadených spolu 5 kamier	Raslavice	Dotácia ministerstvo vnútra + vlastné zdroje	12 636,00	

Rozvoj potenciálu cestovného ruchu v obci Raslavice a Mikroregión Sekčov – Topľa, v rámci ktorého boli vydané publikácie "Sprievodca obcou Raslavice", "Mikroregión Sekčov - Topľa", "Lopúchov"	Raslavice	Min. pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR + vlastné zdroje	190 576,00	
Plyn voda a kanalizácia ul. Lopuchovská	Raslavice	vlastné zdroje	35 954,80	
Cezhraničná spolupráca HUSKROUA ENPI s názvom „Ľudia ľudom – efektívna spolupráca založená na láske k folklóru“ (štúdiá krojov, výroba krojov, projektová dokumentácia, publikácia, školy tanca, semináre)	Raslavice	ENPI CBC Programme + vlastné zdroje	260 698,00	
NP- Terénna sociálna práca	Raslavice	ESF+ vl. zdroje		
Rekonštrukcia Zdravotného strediska	Raslavice	Ministerstvo zdravotníctva + vl. zdroje	261 224,63	
ČOV a kanalizácia	Raslavice	Ministerstvo ŽP SR + Vlastné zdroje	3 733 191,79	
Protipovodňové opatrenia	Raslavice	Úrad vlády SR + vlastné zdroje	30 000,00	

	Sunshine - Program vzdelávania pre osoby z marginalizovaných rómskych komunít v regióne Sekčov – Topľa	Raslavice	FSR (ESF) + vlastné zdroje	114 504,53	
	Revitalizácia obecnej zóny	Raslavice	Min. pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR + vlastné zdroje	548 207,00	
	Odvodňovacia priekopa ul. hlavná	Raslavice	vlastné zdroje	5 417,83	
	Kanalizácia ul. Vyšná	Raslavice	vlastné zdroje	15 137,02	
	Vybudovanie klubu DFSK Raslavičan	Raslavice	vlastné zdroje	14 665,34	
Richvald	Prístavba šatní k Základnej škole s materskou školou Richvald	Richvald	MF SR	10 000,00	10 000,00
Tročany	Obnova parku v obci Tročany	Tročany	Nadácia EKOPOLIS	5850.-	3800.-
Vyšný Kručov	Rekonštrukcia obecného úradu a kultúrneho domu	Vyšný Kručov		87 309,-	82 883,3
	Výstavba domu nádeje	Vyšný Kručov		32 206,-	18,200,-
Šiba	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	Šiba	Ministerstvo pôdohospodárstva	101 tis. €	Dotácia
	Rekonštrukcia strategickej budovy	Šiba	Ministerstvo pôdohospodárstva	72 tis. €	Dotácia
	Rekonštrukcia štátnej cesty	Šiba	VÚC PO	80 tis. €	Dotácia
	Výstavba 8 b.j.	Šiba	ŠFRB Ministerstvo dopravy	427 tis. €	Dotácia
	Rekonštrukcia KSB	Šiba	Ministerstvo financií	13 tis. €	Dotácia

	Rekonštrukcia miestnej komunikácie	Šiba	Ministerstvo financií	6 tis. €	Grant
Kľušov	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Kľušov	Ministerstvo hospodárstva SR	253 036,20	237 493
	Modernizácia verejného osvetlenia v obci Kľušov	Kľušov		34 999,79	
	Multifunkčné ihrisko	Kľušov		14 289,99	13 280

Zdroj informácií: OcÚ

3.1.9 Popis ekonomických zdrojov

Rozdiely v jednotlivých sektoroch a odvetviach v rámci územia MAS sú značne viditeľné. V celom území je rovnomerne zastúpenie terciárneho sektora reprezentovaného hlavne murárskou a stavebnou činnosťou. Terciárny sektor je rozmiestnený rovnomerne v celom území. Sekundárny sektor je najviac zastúpený stavebníctvom (uskutočňovanie stavieb a ich zmien) a spracovaním dreva a stolárstvom.

Nepriaznivá ekonomická situácia územia je poznamenaná excentrickou polohou a dopravnou neprístupnosťou, ťažkou adaptabilitou na trhové podmienky, rozpad východných trhov. Nedostatočné podnikateľské prostredie a nedostupnosť rozvojových úverov spôsobil recesiu hospodárstva. Priemysel územia je značne obmedzený, ma monoštruktúrnú základňu s niekoľkými nosnými formami orientovanými prevažne na odvetvie strojárstva, odevníctvo, spracovanie dreva a potravinárstvo. V území sú významnými zamestnávateľmi poľnohospodárske firmy rozmiestnené rovnomerne v celom území. Z hľadiska dopravy má územie priemerné postavenie. V regióne je podstatne významnejšia cestná doprava ako železničná.

Bardejov je vzdialený od Prešova 47 km a od hlavného mesta Slovenska 477 km. Okrem Bardejova, značná časť pracujúcich z územia dochádza do zamestnania do Prešova. Na trhu práce sa v území síce podarilo zastaviť pokles zamestnanosti, ktorý bol spojený so znižovaním zamestnanosti v rozhodujúcich priemyselných podnikoch a poľnohospodárskych družstvách. Súkromno – podnikateľské aktivity sa v území ešte rozvinuli v takej miere, aby zabezpečili plynulý prechod týchto pracovníkov do ich sektora. Na zamestnanosť vo veľkej miere vplýva v dnešnej dobe hlavne celosvetová hospodárska kríza. Z geografického hľadiska je možné konštatovať, že nezamestnanosť v území sa smerom z juhu na sever zvyšuje. Najvyššiu nezamestnanosť evidujú obce s vyšším podielom obyvateľov rómskej národnosti.

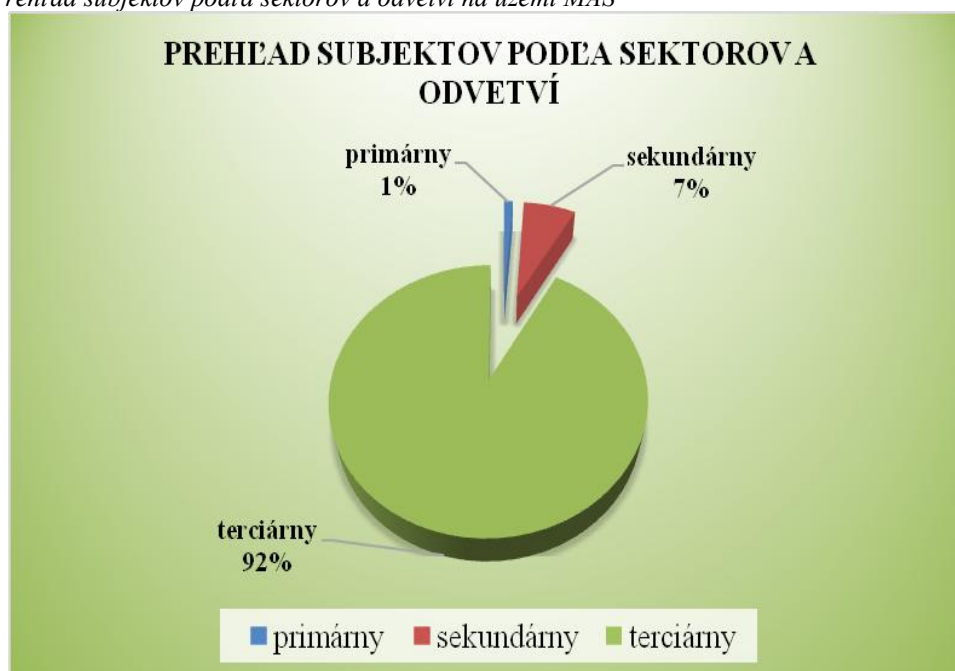
Tabuľka 19. Zastúpenie sektorov a odvetví hospodárstva na území MAS

sektor	odvetvie	počet podnikateľských subjektov			
		fyzická osoba	s.r.o.	ostatné	spolu
primárny	Poľnohospodárstvo a súvisiace služby	22	7	3	32

	Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	17	2	4	23
	Pílenie a približovanie dreva, služby v lesníctve	7	1	1	9
	Ťažba nerastných surovín				0
sekundárny	Stavebníctvo (uskutočňovanie stavieb a ich zmien)	27	12		39
	Drevársky priemysel	1	1		2
	Spracovanie dreva a stolárstvo	21	5	1	27
	Chemický priemysel				0
	Potravinársky priemysel	4	2		6
	Ostatný spracovateľský priemysel		2		2
terciárny	Kaderníctvo, kozmetické a masárske služby	13			13
	Maloobchod, veľkoobchod a obchodná činnosť	44	23	4	71
	Pohostinské služby	26	3	1	30
	Ubytovanie a stravovanie	5	4		9
	Rekreačné zariadenia			2	2
	Autodoprava	15	8		23
	Poradenská a konzultačná činnosť	11	1		12
	Účtovníctvo a administratívne práce	22	4		26
	Murárske a stavebné práce	109	6	5	120
	Remeselná činnosť	28	5	1	34
	Opravy a servis	21	2		23
	Inštalatérstvo a montáže	12			12
	Rozvod elektriny, plynu a vody	17	1	1	19
	Nakladanie s odpadom	1	2		3
	Foto, video a PC služby	9	1		10
	Zdravotná starostlivosť	12			12
	Sprostredkovateľská činnosť	20	5		25
	Ostatné služby	24	3		27

Zdroj informácií: OcÚ

Graf 4 Prehľad subjektov podľa sektorov a odvetví na území MAS

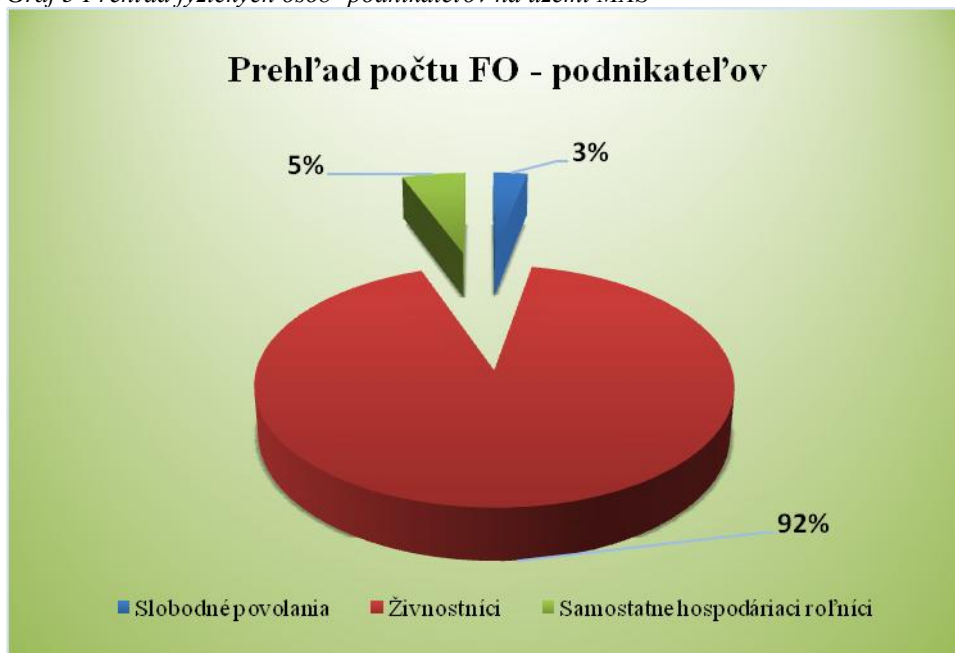
Zdroj informácií: OcÚ

Tabuľka 20. Vývoj a počet podnikateľov - fyzické osoby na území MAS

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vaniškovce	18	19	20	20	26	27	24	21	22
Abrahámovce	21	24	2	28	33	30	28	28	26
Bartošovce	54	54	60	57	62	58	54	54	52
Buclovany	15	14	17	17	17	21	22	21	18
Fričkovce	41	49	62	62	66	61	55	49	45
Hankovce	47	51	57	55	48	46	40	43	47
Harhaj	14	21	17	22	23	23	20	17	17
Hertník	38	51	62	62	60	50	48	48	50
Hervartov	32	9	41	45	41	38	34	38	29
Janovce	36	34	39	42	38	41	38	40	34
Kľušov	66	77	85	81	83	79	74	74	73
Kobyly	46	56	63	61	59	59	59	53	59
Kochanovce	27	28	33	33	28	27	31	33	36
Koprivnica	51	51	55	50	52	59	53	56	53
Lopúchov	19	23	22	24	27	26	24	24	23
Lukavica	2	30	35	27	29	26	29	29	30
Nižná Voľa	14	16	18	20	18	20	18	18	18
Oľšavce	15	12	13	15	18	17	16	10	9
Osikov	62	70	78	80	78	77	70	74	67
Rešov	18	23	31	28	25	17	16	18	19
Richvald	60	70	74	65	63	70	71	75	75
Stuľany	38	41	41	41	38	42	38	40	35
Šiba	33	39	4	50	52	49	50	45	43
Tročany	18	19	27	29	27	29	26	26	23
Vyšná Voľa	32	36	42	41	42	41	41	43	40
Raslavice	144	144	152	162	167	170	164	155	159
Vyšný Kručov	10	13	17	15	13	13	9	14	11
FO - podnikatelia	992	1104	1233	1232	1233	1216	1152	1146	1113
Slobodné povolania	11	13	15	14	19	18	21	28	33
Živnostníci	915	1025	1152	1153	1152	1138	1071	1057	1019
Samostatne hospodáriaci roľníci	66	66	66	65	62	60	60	61	61

Zdroj informácií: ŠÚ SR

Graf 5 Prehľad fyzických osôb- podnikateľov na území MAS

Zdroj informácií: ŠÚ SR

Tabuľka 21. Vývoj a počet podnikateľov - právnické osoby na území MAS

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vaniškovce	2	2	2	2	2	2	2	3	4
Abrahámovce	6	7	7	7	7	7	7	8	10
Bartošovce	12	12	15	15	15	14	15	18	22
Buclovany	4	4	4	4	5	5	5	5	6
Fričkovce	6	7	8	7	9	9	8	9	11
Hankovce	7	6	7	6	6	7	8	8	8
Harhaj	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hertník	19	19	19	21	18	20	21	20	21
Hervartov	7	7	8	8	9	8	8	9	9
Janovce	3	3	4	4	4	4	4	7	8
Kľušov	18	17	20	20	23	24	23	24	24
Kobyly	17	17	20	21	25	25	25	25	31
Kochanovce	3	3	3	3	3	4	4	4	4
Koprivnica	8	8	8	8	9	10	10	11	13
Lopúchov	7	7	7	7	7	7	6	6	6
Lukavica	2	2	3	3	3	4	4	5	5
Nižná Voľa	3	3	4	4	4	4	4	4	6
Ofšavce	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Osikov	9	9	9	9	8	8	11	11	11
Rešov	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Richvald	8	8	8	10	13	14	15	17	18
Rokytov	6	6	6	6	7	7	8	8	8
Stuľany	8	8	9	9	8	8	8	8	9
Šiba	4	4	4	5	6	6	6	6	5
Tročany	6	6	5	5	3	3	3	3	3

Vyšná Voľa	4	4	4	4	4	3	3	4	4
Raslavice	37	42	53	58	60	62	62	73	79
Vyšný Kručov	3	3	3	3	3	3	3	3	4
Právnické osoby spolu	216	221	247	256	268	275	280	306	336
Právnické osoby neziskové	93	94	94	96	97	99	98	99	106
Právnické osoby ziskové	101	105	130	136	146	150	155	180	202

Zdroj informácií: ŠÚ SR

Graf 6 Vývoj a počet podnikateľov - právnické osoby na území MAS

Zdroj informácií: ŠÚ SR

V území sa nachádza dostatočné množstvo podnikateľských subjektov. Väčšinou sa jedná o podnikajúce fyzické osoby. Najviac podnikov v území možno zaradiť do kategórie mikropodnikov, ktoré zamestnávajú aj najviac pracovníkov území.

Z hľadiska diverzifikovania je možné uvažovať najmä o poľnohospodárskych podnikoch, ktoré sú v území stabilizované, avšak súčasná situácia v poľnohospodárstve ovplyvnená nízkymi výkupnými cenami núti poľnohospodárov rozmýšľať o diverzifikácii svojich činnosti smerom k iným aktivitám. Vzhľadom na potenciál územia je veľkou perspektívou smerovať diverzifikáciu smerom k aktivitám cestovného ruchu. Podnikatelia si v ostatnom období vybudovali zázemie pre možnosť ďalšieho investovania, aj s možnosťou investovania do iných aktivít, v akých doposiaľ podnikajú.

Tabuľka 22. Najväčšie podnikateľské subjekty na území MAS

názov obce	názov zamestnávateľa	podnikateľská činnosť zamestnávateľa
Abrahámovce	AGRO RASLAVICE, s. r. o.	Poľnohospodárstvo a súvisiace služby
Bartošovce	VJOFEL s.r.o	Mäsovýroba
	Bauexport s.r.o	Stavebné práce
	Lazur Stolarstvo	Výroba nábytku
Buclovany	DRF Truck, s. r. o.	autodoprava

	Logistik centrum	autodoprava
	AUTOFIT	Servis motorových vozidiel
	Potraviny Bindas	obchod
Janovce	Farma Agro Dúbrava s. r. o. Kobyly	Poľnohospodárstvo
	Greta trans	Autodoprava
	HM Comp František Hvizda	Predaj počítačov
	BDV s. r. o.	Stolárstvo
	Drevmark Rastislav Margicin	Drevovýroba
	Jozef Beňa Kotva	Potraviny
	Daniel trans	Autodoprava
	MK Fachman	Stavebné práce
	Pohostinstvo Helena Margicinová	Pohostinské služby
Kobyly	FARMA AGRO Dúbrava Kobyly	Poľnohospodárstvo
Koprivnica	PAMIHO, s.r.o.	Stavebná činnosť
	ESLAND, v.o.s.	Výroba a viazanie lán a ohradového pletiva
Osikov	PAVLÍČKO, s. r. o.	stavebné práce, autodoprava
	Marta Maníková – MANÍK	výroba obuvi
	INKAMED, s. r. o.	veľkoobchod, maloobchod
Raslavice	Rakystav, s.r.o.	výroba plastových okien
	ZŠ v Raslaviciach	školsťvo
Tročany	Obecný úrad Tročany	Verejná správa
	SHR Ľuník Milan	poľnohospodárstvo
	Ing. Andrej Ferenc – FAT FEVYLANT	Poľnohospodárstvo a obchodná činnosť
Vyšná Voľa	ATYP stolárstvo	Stolárstvo
	Ján Mihalčin	Stolárstvo
	Oľga Kmecová	Potraviny
	Iveta Kmecová	Potraviny
	Slavomír Dzurišin	Pohostinstvo
	Slavomír Ondis	Murárske a stavebné práce
Šiba	Vaňo Ľuboš	Strechy, predaj plechov
	Vaňo Slavomír	Kozuby
Kľušov	ELEKTROMONT J.M.P., s.r.o.	montáž elektrických zariadení
	ALFIN s.r.o.	piliarska výroba

	Eva Kmecová - cukráreň Evrex	cukrárska výroba
	MÄSPOL s.r.o.	spracovanie mäsa, mäsové výrobky
	Jozef Valko - Eurolining	stavebné práce
	Color_Mix_Autosklo, s.r.o.	montáž autoskiel, autofólie
	MARKtrio s.r.o.	pohostinská činnosť
	Jozef Klesik - POHOSTINSTVO	pohostinská činnosť
	JOZEF GUTT - GUMEXTOUR	autobusová doprava
Richvald	PPD Bardejov so sídlom Kľušov	Poľnohospodárska a živočíšna výroba
	GHP connection s.r.o. Richvald	Internetové služby
	RICHTEX s.r.o Richvald	Pohostinstvo, krajčírstvo

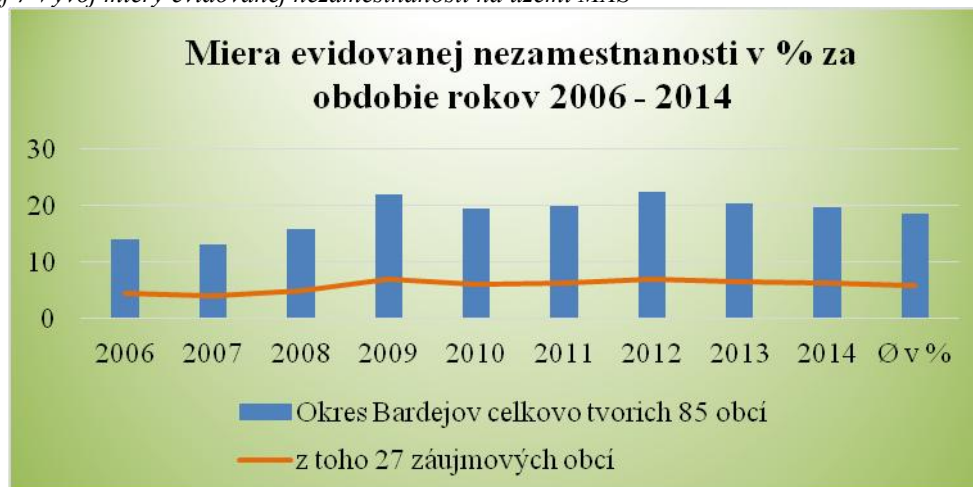
Zdroj informácií: OcÚ

Tabuľka 23. Vývoj nezamestnanosti v poslednom období rokov 2006 – 2014 na území MAS

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ø v %
okres Bardejov celkovo tvoriacich 85 obcí	14,1	13	15,8	22	19,4	19,9	22,4	20,4	19,6	18,50
z toho 27 záujmových obcí	4,42	4,1	4,96	6,93	6,12	6,26	7,04	6,42	6,17	5,82

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 7 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti na území MAS

Zdroj informácií: ŠÚ SR

V poslednom období nezamestnanosť podobne ako na celom Slovensku klesala a v roku 2008 dosiahla najnižšiu hodnotu od roku 1993. V roku 2009 vplyvom globálnej hospodárskej krízy dochádza k zastaveniu poklesu nezamestnanosti. Spomaľovanie začalo už v roku 2008.

Tabuľka 24. Prehľad miery uchádzačov o zamestnanie v poslednom období rokov 2006 – 2014 na území MAS

názov obce	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Abrahámovce	16	22	20	33	25	44	44	36	37
Bartošovce	32	30	29	54	50	65	66	64	54
Buclovany	3	4	6	16	17	21	19	23	24
Fričkovce	29	32	36	55	55	66	79	83	75
Hankovce	27	29	29	54	44	42	50	46	46
Harhaj	4	6	12	19	28	22	22	22	20
Hertník	31	25	31	60	54	87	71	77	76
Hervartov	30	34	46	60	66	68	63	62	58
Janovce	17	21	22	38	41	44	46	42	41
Kľušov	65	47	68	96	96	96	112	102	102
Kobyly	40	45	46	82	69	71	75	67	67
Koprivnica	37	39	51	69	68	76	85	71	71
Kochanovce	12	10	16	25	26	28	25	24	26
Lopúchov	16	17	27	34	32	18	37	30	34
Lukavica	32	33	24	48	50	38	33	36	35
Nižná Voľa	17	20	19	27	27	34	33	40	32
Ofšavce	13	16	15	17	17	21	18	19	18
Osikov	34	39	42	75	77	71	80	76	82
Raslavice	189	186	190	274	267	269	308	293	278
Rešov	22	20	17	38	22	26	35	43	34
Richvald	72	55	71	109	99	115	111	106	102
Stuňany	23	16	35	55	47	53	59	56	56
Šiba	30	21	27	51	43	49	65	46	41
Tročany	12	18	12	17	23	24	24	20	18
Vaniškovce	19	15	12	23	25	31	30	36	33
Vyšná Voľa	29	33	43	59	53	52	56	53	50
Vyšný Kručov	7	8	10	14	18	11	16	15	12
Spolu	858	841	956	1502	1439	1542	1662	1588	1522

Zdroj: Štatistický úrad SR

Graf 8 Prehľad miery uchádzačov o zamestnanie v období rokov 2006-2014 na území MAS

Zdroj informácií: SÚ SR.

Zoznam zdrojov a vstupných dokumentov k spracovanej analýze tvorí prílohovú časť.

3.2 SWOT analýza

Tabuľka 25. SWOT analýza

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
demografia	kladný prirodzený prírastok na území ťahaný väčšinou v obciach Raslavice, Osikov, Šiba, Janovce, Lopúchovce, Harhaj, Fričkovce	negatívny dopad na ukazovateľ prirodzený prírastok hlavne u obcí Bartošovce, Bučľovany, Koprivnica, Rešov, Stulňany, Tročany, Vyšná Vôľa	podpora mladých ľudí pre zvýšenie pôrodnosti	nízka pôrodnosť
	stála kladná hodnota migračného salda na území za posledných šesť rokov hlavne v obciach Raslavice, Fričkovce, Kobyly, Kľušov, Osikov	negatívny dopad na migračné saldo v roku 2012, a to spôsobené vysokým vyst'ahovaním v obciach Koprivnica, Janovce, Hertník	podpora pre prisťahovanie sa na územie MAS	trend starnúceho obyvateľstva - vysoká hodnota poproduktívneho a produktívneho veku a nízka hodnota predproduktívneho veku
	vysoká hodnota obyvateľstva v produktívnom veku	klesajúca tendencia vekovej kategórie od 0-14 rokov a 15-18 rokov – nízka pôrodnosť,		stále zvyšujúce sa percento marginalizovaných skupín u obcí Raslavice,

		nastupuje tzv. depopulácia		Richvald, Rešov, Stulňany a Hertník
	vysoká pozitívna hodnota počtu obyvateľstva hlavne u obcí Raslavice, Kľušov, Hertník, Richvald, Osikov, Kobyly	zvyšujúca sa ročná hodnota vekovej skupiny od 50-80 rokov a od 85 a viac rokov tzv. pomalé starnutie obyvateľstva		
	pomerne stála kladná hodnota sobášnosti na území hlavne u obcí Bartošovce, Fričkovce, Hertník, Kľušov, Kobyly, Osikov, Raslavice, Richvald	vysoký index rozvodovosti v roku 2010, 2011, 2014 a v roku 2009 hlavne v obciach Abrahámovce, Buclovany, Harhaj, Koprivnica	podpora mladých rodín	
	jednoznačne prevládajúca slovenská národnosť	vysoká percento obyvateľov tzv. marginalizovaných skupín u obcí Raslavice, Richvald, Rešov, Stulňany a Hertník		neustále zvyšovanie marginalizovaných skupín spôsobí vyššie migračné saldo - vyst'ahovaní
	evidovaná vyššia hodnota vysokoškolského vzdelania v obciach Raslavice, Bartošovce, Hertník, Kľušov, Kobyly, Osikov, Richvald	vidiecky charakter vzdelanostnej úrovne vo všetkých obciach spôsobený vysokou hodnotou bez školského vzdelania, úplné stredné s maturitou a základné vzdelanie	podpora rozvoja vyššej vzdelanostnej úrovne	neochota obyvateľstva o zvyšovanie vzdelanostnej úrovne
kultúrne dedičstvo	Významné kultúrne a historické pamiatky v 16 obciach	Nepostačujúce finančné prostriedky	získanie fin. podpory pre obnovu a udržanie kultúrneho dedičstva	nezískanie finančných prostriedkov na udržanie kultúrneho dedičstva
dopravná infraštruktúra		chýbajúce rýchlostné komunikácie a nevyhovujúci stav ciest 1, 2. a 3. triedy	zlepšenie dopravných uzlov prostredníctvom získania príspevku	odmietnutie resp. nedostanie žiadaných finančných prostriedkov pre zlepšenie dopravnej situácie
životné prostredie a vidiecky cestovný ruch	Lesné plochy a zeleň tvoria väčšinu plôch územia	nedostatočný informačný systém e TOUR	zlepšenie informačného systému	zlyhávajúce informačného systému (poruchovosť)
	Čistota ovzdušia a pôdy		vytvorenie oddychových zón	náklady na aktualizáciu

				informačného systému
	Dostatočné zásoby pitnej vody		podpora ekoturizmu	dlhodobé náklady na podporu ekoturizmu
	Územie zahrnuté v rámci NATURA 2000		vytvorenie doplnkovej cyklistickej infraštruktúry	získanie fin. prostriedkov pre vytvorenie cyklistickej infraštruktúry
infraštruktúra	Možnosť výmeny informácií a programov cezhraničnej spolupráce v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, budovania infraštruktúry, vytvorenie a prepojenie cezhraničných produktov CR	Zložitá geomorfológia územia - nedostupnosť signálu pre internet	vytvorenie a implementácia cezhraničnej spolupráce	nedostatočné finančné prostriedky na vytvorenie nových prac. miest
	Predpoklad pre sociálno-ekonomických a kultúrno-spoločenský rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov na vidieku	nepostačujúce materiálno-technické vybavenie škôl	prínos finančných prostriedkov pre modernizáciu materiálovo-technickej vybavenosti škôl	nezískanie finančných prostriedkov na udržanie kultúrneho dedičstva
		nepostačujúce množstvo detských ihrísk	vytvorenie ihrísk a ich modernizácia	náklady na údržbu
		málo resp. žiadne sociálne zariadenie (domov dôchodcov, denný stacionár)	možnosť vytvorenia sociálneho zariadenia	
ekonomická situácia	orientácia na činnosti v stavebníctve - kvalifikovaný personál	excentrickou polohou pre rozvoj obchodu-dopravná neprístupnosť	vytvorenie nových a udržateľných pracovných miest	vysoké náklady na vytvorenie a udržanie prac. miest
		orientácia hlavne na stavebníctvo a poľnohospodárstvo	modernizácia fariem pre zlepšenie prac. Miest	zaškolenie pracovníkov
		znižovanie zamestnanosti v preferovaných odvetviach	zameranie sa aj na iné odvetvie ako poľnohospodárstvo a stavebníctvo, stolárstvo	

			podpora súčasných firiem	
--	--	--	-----------------------------	--

Zdroj: vlastné spracovanie

3.1 Identifikácia potrieb

Východisko pre problémovú analýzu predstavuje uskutočnený audit zdrojov, SWOT analýza a brainstorming, ktoré majú zabezpečiť identifikáciu kľúčových problémov územia, ktoré sú základom pre určenie rozvojových priorít územia. V strategickom plánovaní je najdôležitejším krokom správny výber rozvojových priorít. Rozvojové/strategické priority reflektujú kľúčové problémy v území a predstavujú oblasti intervencie, v ktorých sa budú koncentrovať plánované financie, ľudské a materiálne zdroje. Pre zostavenie problémovej analýzy boli použité metódy participatívneho plánovania, tzn. zapojenie zástupcov riešeného územia s podporou vonkajších expertov.

Cieľom problémovej analýzy je rozhodnutie, na ktoré z problémov územia sa má stratégia sústrediť. Pracovná skupina zostavená z členov združenia a prizvaných vonkajších expertov stanovila dôležitosť problémov, ktoré je nevyhnutné odstrániť. Väčšina pozornosti bola venovaná problémom, ktorým každodenne čelia obce, a to nedostatkom finančných prostriedkov na rozvojové aktivity územia. Ďalším problémom bola identifikácia oblastí podpory podnikateľského sektoru, ktorý by vedel vytvoriť dodatočné pracovné miesta v území. Záverom stretnutia boli vybrané kľúčové problémy identifikované na úrovni obcí a územia, ktoré tvoria základ pre výber priorít do stratégie CLLD.

Takýmto postupom je zabezpečené rozpracovanie SWOT analýzy do ďalšej úrovne, a to identifikácie možnosti tzv. že všetky potreby, ktoré sa premietli do stratégie boli riadne odôvodnené a sú aj jasne previazané s identifikovanými potrebami. Pomenovanie potrieb a možností je nevyhnutným nástrojom na budovanie intervenčnej logiky a na zabezpečenie zamerania stratégie na výsledky.

Tabuľka 26. Identifikácia problémov a potrieb

Problémy	Potreby	Možnosť riešenia cez stratégiu CLLD ÁNO/NIE
Zlá kvalita miestnej infraštruktúry – výtlky, absencia chodníkov Do(vy)budovanie sociálnej a kultúrnej infraštruktúry	vybudovanie komplexnej infraštruktúry pre kvalitný život obyvateľov	Áno
Nezamestnanosť Nedostatok pracovných miest Udržanie mladých ľudí v území	Tvorba nových pracovných miest	Áno
Slabý rozvoj podnikania Domáce produkty Rozvoj poľnohospodárstva Podpora mladých farmárov	Podpora miestneho podnikania	Áno
Nedostatok prostriedkov na podporu vidieckeho CR	Vybudovanie infraštruktúry cestovného ruchu	Áno
Životné prostredie (divoké skládky, ochrana ŽP, zberné dvory, zelená energia, vzhľad obcí, verejné priestranstvá)	Kvalitné životné prostredie	Áno

Spolupráca (obcí navzájom, SS a VS, cezhraničná spolupráca) Absencia spoločnej propagácie územia	Podpora spolupráce a marketingu	Áno
---	---------------------------------	-----

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Strategické priority (kľúčové problémy územia) boli stanovené podľa poradia dôležitosti:

1. Vybudovanie komplexnej miestnej infraštruktúry – 18x
2. Podpora podnikania a tvorba pracovných miest – 10x
3. Ochrana a tvorba životného prostredia – 7x

V samotnej strategickej časti stanovenej stratégie CLLD sú definované hlavné disparity územia a rozvojové faktory, ktoré vychádzajú z identifikácii potrieb územia.

4 Strategický rámec

Postupy a harmonogram spracovania Stratégie CLLD

Stratégia územia Sekčov-Topľa na roky 2016 – 2023 obsahuje príčinné fakty, ktoré dotvárajú následný kontext, víziu, zameranie sa na cieľové skupiny a v neposlednom rade efektívnosť a smerovanie kumulatívnych financií pre inherentný a integrovaný rozvoj územia.

Rozhodujúce faktory určujúce stratégiu boli:

- dané **skúsenosti s návrhmi a realizáciou** projektov z oblasti nenávratných finančných zdrojov zo ŠR,EU apod.) /veľkosť územia MAS – množstvo zapojených obcí, počet príjemcov/
- **účasť širokej verejnosti**, ktoré boli zastúpené ako verejným, tak aj súkromným a neziskovým sektorom pri vytváraní uvedenej stratégie, impaktom čoho bude následné čerpanie finančných zdrojov pri jej realizácii
- súčasná finančná dostupnosť (možnosť) územia a odhodlanosť získavania finančných prostriedkov z externých zdrojov
- **súčasnú kolektívne historické, kultúrne- spoločenské**, materiálové, ekonomické, inštitucionálne a finančné zdroje (čo územie vie a chce riešiť, spoločné problémy, ktoré chcú obce riešiť)
- existencia **krajských strategických dokumentov**, ktoré obsahujú už analýzu, smerovanie jednotlivých obcí, miest, ktoré sú súčasťou kraja
- **súčasnú pripravenosť a zanosť územia** pracovať s novou modernou formou, dostatočný počet personálu, ako aj ochota obyvateľov a zúčastnených strán správne pochopiť a zároveň implementovať efektívne tento proces tvorby stratégie (išlo najmä o vyplnenie dotazníkového prieskumu, účasť na verejných zhromaždeniach a informačných kurzoch
- precízne spracovaná analýza získaných zdrojov, informácií a nevyhnutných potrieb územia spracovaných vo SWOT analýze
- dodržanie demarkačných línií pri stanovovaní opatrení v Stratégii CLLD vzhľadom k Opatreniu 19

Dôležitú úlohu pri vytváraní stratégie bola ochota obyvateľstva územia aktívne spolupracovať pri výmene informácií, dôležitých kontaktov, dôležitých požiadaviek a prianí, ale hlavne získanie integrovaných finančných prostriedkov, a to vzájomnou participáciou všetkých zúčastnených strán pôsobiacich na území od verejnej správy cez podnikateľský a neziskový sektor.

Postup spracovania Stratégie CLLD SEKČOV-TOPLA

Celkový proces spracovania Stratégie CLLD SEKČOV-TOPLA pozostával z nasledujúcich častí:

- 1) *Rekognoskácia územia, vytýčenie vzájomných spoločných charakteristík jednotlivých obcí do jednotného celku, vytvorenie máp a zberanie základných informácií o území, vytváranie vízie územia*
- 2) *Zber potrebných informácií pre získanie komplexného rozboru územia MAS SEKČOV-TOPLA v nasledujúcej štruktúre:*
 - geografické informácie – výhody a nevýhody lokalizácie územia (administratívna poloha, historický vývoj, zaujímavosti, jedinečnosti územia,
 - prírodné informácie - klimatické pomery, pôdne pomery, chránené územia, ochrana vodných zdrojov a pod.
 - ľudské zdroje – vývoj demografie, migračného salda, stav a veková štruktúra obyvateľstva na území
 - kultúrno-historické informácie – kultúrno-historické pamiatky a kultúrne dedičstvá, voľno-časová infraštruktúra
 - ekonomické informácie – miera nezamestnanosti, štruktúra zdravotných a sociálnych zariadení, technická vybavenosť, stav majetku a finančných možností obcí, subjekty vykonávajúce svoju podnikateľskú činnosť na území
 - inštitucionálne a iné zdroje

Komplexná analýza územia bola spracovaná metódou kvantitatívnou, ako aj kvalitatívnou. Kvantitatívna metóda čiže dotazníkový prieskum názoru obyvateľov, bola použitá pre získanie charakteristík o území MAS SEKČOV-TOPLA. Zvolenie tejto metódy bolo z dôvodu získania relevantných dát pre zistenie skutočných potrieb, priání a problémov, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou tvorby správnej a efektívnej stratégie územia MAS SEKČOV-TOPLA. Rozhovory v pracovných skupinách zúčastnených strán na príprave stratégie, osobné stretnutia a diskusie so ziskovými, ako aj neziskovými subjektmi, ktoré vykonávajú podnikateľské činnosti na území boli zvolené ako kvalitatívna metóda pre tvorbu stratégie. Touto kvalitatívnou metódou boli získané dôležité informácie týkajúce sa možností a schopností pre adekvátny rozvoj územia.

Okrem hore uvedených činností pri tvorbe stratégie bolo vychádzané aj z primárnych, sekundárnych a terciárnych zdrojov. Medzi primárne zdroje boli zahrnuté získavanie informácií priamo od občanov, a to formou dotazníkového prieskumu, individuálne osobné rozhovory, diskusie na verejných zhromaždeniach. Zo sekundárnych zdrojov boli použité získavanie potrebných informácií z miestnych, národných či medzinárodných inštitúcií ako sú Eurostat, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Ministerstvo životného prostredia SR, Ministerstvo školstva SR, Obecné úrady, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, Obvodný úrad, web stránky jednotlivých obcí, inštitúcií a organizácií. Z týchto sekundárnych zdrojov bolo vychádzané hlavne pri získavaní informácií o prírodných, demografických, kultúrno-historických, ekonomických a inštitucionálnych zdrojoch. Taktiež pri spracovaní databáz podnikateľských subjektov či už ziskových alebo neziskových. Z terciárnych zdrojov išlo hlavne o aktívnu činnosť súvisiacu so štúdiom danej problematiky a jej súvisiacej literatúry (články s danou problematikou, fotodokumentácia územia, web stránky a pod.)

- 3) *Zhrnutie a vyhodnotenie všetkých relevantných informácií a následné spracovanie prehľadu zdrojov územia v členení na jednotlivé obce a za územie ako celok, a to v grafickom ako aj textovom vyjadrení*
- 4) *Vypracovanie silných a slabých stránok územia, zároveň príležitosti a možných ohrození na danom území tzv. SWOT analýza*

- 5) *Spracovanie problémovej analýzy, špecifikácia hlavných rozdielností územia, vytýčenie faktorov pre rozvoj v nadväznosti na víziu územia pričom boli zohľadnené výsledky SWOT analýzy*
- 6) *Postupné a súvisiace stanovenie vízie, strategického rámca, strategického cieľa, špecifických cieľov v zmysle PRV na roky 2014 – 2020 v rámci ako aj ostatných schválených operačných programov vychádzajúcich z Partnerskej dohody na roky 2014-2020 v nadväznosti na tematické ciele Európskej komisie a celoeurópskej Stratégie Európa 2020*
- 7) *Zostavenie finančného plánu – prerozdelenie finančných prostriedkov pre jednotlivé opatrenia*
- 8) *Informovanie širokej verejnosti a prerokovanie navrhnutých opatrení v Stratégii CLLD SEKČOV-TOPLA v rámci stretnutí*
- 9) *Finálne schválenie Stratégie CLLD SEKČOV-TOPLA najvyšším orgánom - valným zhromaždením*

Spracovaná Stratégia CLLD SEKČOV-TOPLA na roky 2016 – 2023 je spracovaná pre územie obcí: Abrahámovce, Bartošovce, Buclovany, Fričkovce, Hankovce, Harhaj, Hertník, Hervartov, Janovce, Kľušov, Kobyly, Kochanovce, Koprivnica, Lopúchov, Lukavica, Nižná Vôľa, Oľšavce, Osikov, Raslavice, Rešov, Richvald, Stul'any, Šiba, Tročany, Vaniškovce, Vyšný Kručov, Vyšná Vôľa.

Počas vypracovania Stratégie CLLD SEKČOV-TOPLA boli uskutočňované následné aktivity, ktoré boli nevyhnutné pre jej efektívne a správne vytvorenie.

- verejné stretnutia s občanmi
- individuálne rokovania so zástupcami podnikateľského sektora
- individuálne rokovania so zástupcami neziskového sektora
- dotazníkový prieskum vo všetkých obciach
- informovanie o procese formou obecných rozhlasov a na obecných tabuliach

Obrázok 1 Schéma spracovania Stratégie CLLD

4.1 Definovanie vízie a strategického cieľa

Samotná vízia a stanovenie strategického cieľa vychádza z reálne uskutočnených analýz, ktoré poskytujú adekvátnu skutočnosť o problémoch, nedostatkoch, možných ohrozeniach, ako aj silných stránkach, možných príležitostiach, ktoré sa na danom území nachádzajú. Pre samotné územie MAS je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu:

- inteligentný rast
- udržateľný rast
- inkluzívny rast

Medzi hlavné nedostatky územia MAS SEKČOV-TOPLA boli špecifikované:

- nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva
- vysoká miera marginalizovaných skupín
- negatívny dopad na migračné saldo
- nepostačujúca motivácia na zvýšenie pozitívneho migračného salda, ako aj na zvýšenie prílivu kvalifikovanej personálu
- nastupujúce tzv. starnutie populácie spôsobené nízkou pôrodnosťou
- nepostačujúce podmienky pre rozvoj cestovného ruchu – chýbajúce rýchlostné komunikácie a nevyhovujúci stav ciest 1.,2., a 3. Triedy, nedostatočný informačný systém e TOUR
- excentrická poloha pre rozvoj obchodu – nepostačujúca dopravná situácia
- úzko profilová orientácia na stavebníctvo a poľnohospodárstvo
- nízka miera ekonomického a hospodárskeho potenciálu územia – nevyhovujúca technická vybavenosť (vodovod, kanalizácii, plyn)
- vytváranie „nelegálnych skládok“
- nepostačujúca sociálna vybavenosť - málo respektíve žiadne sociálne zariadenia, nepostačujúce materiálovo technické vybavenie škôl, nepostačujúce množstvo občianskej vybavenosti – ihriská

Faktory rozvoja územia MAS SEKČOV-TOPLA:

- lesné plochy a zeleň tvoria väčšinu plôch územia
- čistota ovzdušia a dostatok zásoby pitnej vody
- výborné geologické a prírodné podmienky (prírodné rezervácie, chránené územia) s využitím potenciálu na rozvoj ekoturizmu – územie zahrnuté v rámci NATURA 2000
- vysoké množstvo prírodných atraktivít, ktoré sú vhodnou príležitosťou pre zvýšenie návštevnosti a tvorbu produktov cestovného ruchu
- využitie vnútorného ľudského potenciálu
- vzájomná a úzka spolupráca obcí na území MAS za účelom dosiahnutia vyššej kvality života obyvateľov a zároveň atraktivity a tvorby nových pracovných príležitostí
- efektívna a úzka spolupráca s organizáciami a inštitúciami zameranými na podporu a rozvoj vidieckeho prostredia s možnosťou získania dostatočných finančných prostriedkov
- správne využitie inštitúcií vzdelania pre rozvoj a zvýšenie vzdelanostnej úrovne občanov
- vytvorenie a implementácia cezhraničnej spolupráce

Medzi kľúčové problémy identifikované počas analýzy na území MAS SEKČOV-TOPLA, ktoré verejno-súkromné partnerstvo eviduje a chce aj riešiť, a ktoré boli prijaté ako jeho **prioritné úlohy premietnuté do priorit a následných špecifických cieľov** pre nasledujúce obdobie sú:

- nevyhovujúca a nekvalitná technická infraštruktúra, nepostačujúca občianska vybavenosť, neatraktivnosť obcí – neskultivované verejné parky, nepostačujúci počet detských ihrísk
- nedostačujúca podpora vzniku nových pracovných miest, ako aj udržanie súčasných pracovných miest

- vytváranie nelegálnych "čiernych skládok"
- nepostačujúce podmienky pre rozvoj voľnočasových aktivít pre obyvateľstvo trvalo žijúce ako aj návštevníkov
- nekvalitná sociálna infraštruktúra pre obyvateľov územia
- nízka úroveň podpory a integrácie mladých ľudí na trhu práce
- nedostatok ochrany a bezpečnosti obyvateľov prostredníctvom vytvorenia lepších protipovodňových opatrení s komplementárnym účinkom na zdravie, relax a trávenie voľného času
- nízka respektíve nulová úroveň podpory domácich výrobcov vykonávaná prostredníctvom marketingových aktivít a nízka respektíve nevyhovujúca podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov formou integrovaných výrobných a prezentačných stánkov

Stanovenie stratégie územia MAS SEKČOV-TOPLA vychádza z nasledujúceho logického rámca a navrhovaných opatrení, ktoré sú graficky znázornené nižšie.

Obrázok 2 Logický rámec stanovenia stratégie a jej stupňov

Definovať kompatibilnú a integrovanú víziu, strategické ciele a priority nebolo jednoduché z dôvodu, že partnerstvo pozostáva z 27 rôznych obcí, ktoré majú svoje individuálne charakteristiky, požiadavky, prania, ohrozenia, príležitosti. Do úvahy sa museli brať všetky príčinné a následné kroky ovplyvňujúce nielen samotné územie ako celok, ale ovplyvňujúce aj samotné obce. Avšak správne stanovenie vízie a strategických cieľov začína poznaním čo chceme, čo potrebujeme a ako to môžeme dosiahnuť pretože tak ako je to napísané v citáte nižšie:

Earl Nightingale: Ľudia, ktorí majú cieľ, uspejú, pretože vedia kam smerujú.

Vízia územia

MAS SEKČOV – TOPLA vytvorí podmienky pre miestny ekonomický rozvoj územia využívajúc existujúci potenciál na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a tvorbu pracovných miest s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj.

Na stanovenie stratégie pre územie MAS SEKČOV - TOPLA sa použil **preskripčný prístup** vychádzajúci z vopred zadefinovaného strategického cieľa rozpracovaného do špecifických cieľov a aktivít vychádzajúcich z analýzy a prognózovania vývoja prostredia v sledovanom období 2014-2020.

Stanovený **strategický cieľ pre územie MAS SEKČOV- TOPLA** vychádza z Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá je v súlade s inými strategickými a koncepcnými dokumentmi (vrátane Stratégie Európa 2020), v oblasti politiky súdržnosti nadväzuje na Partnerskú dohodu SR na roky 2014–2020, v oblasti územného rozvoja je stratégia koordinovaná s Koncepciou územného rozvoja Slovenska. Národná stratégia regionálneho rozvoja SR zároveň hodnotí východiskový stav a **predkladá princípy zásadného smerovania** v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné v súlade so **stratégiou**

Európa 2020 klásť v **regionálnom rozvoji** Slovenskej republiky hlavný dôraz. Národná stratégia regionálneho rozvoja **SR stanovuje 4 strategické ciele pre Prešovský kraj**, ktorými sú:

1. posilnenie produktivity a konkurencieschopnosti v kľúčových a perspektívnych odvetviach priemyslu a služieb,
2. zhodnotenie a posilnenie vnútorného potenciálu turizmu s prepojením na ochranu a tvorbu životného prostredia,
3. komplexný rozvoj a posilnenie vidieka na hospodárstve regiónu,
4. zvýšenie kvality ľudského potenciálu – riešenie rómskej otázky a podpora mladých ľudí, rozvoj všetkých foriem celoživotného vzdelávania (CŽV) a celoživotného poradenstva (CŽP).

Na základe posúdenia strategických dokumentov na celoeurópskej úrovni ako aj na národnej úrovni pri zohľadnení požiadaviek, potrieb a záujmov obyvateľov, podnikateľských subjektov a neziskových organizácií pre naplnenie vízie rozvoja územia bol stanovený strategický cieľ:

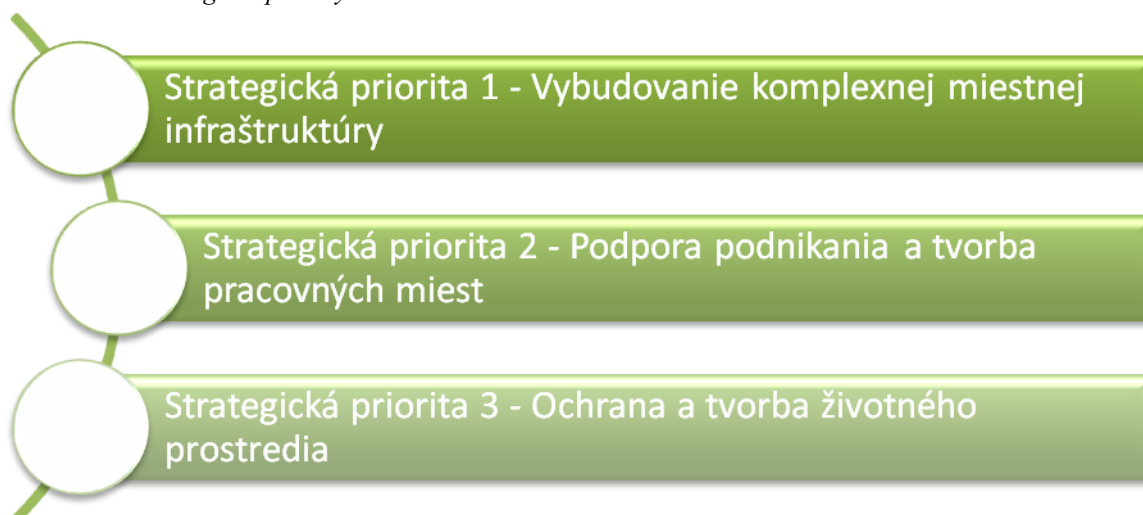
Strategický cieľ:

MAS SEKČOV – TOPLA zabezpečí do roku 2023 pre svojich obyvateľov zlepšenie kvality života prostredníctvom dobudovania komplexnej infraštruktúry, ochranu životného prostredia, vytvorí nové pracovné miesta a bude využívať prírodné danosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.

Plnenie strategického cieľa a stanovenie strategických priorít je smerovaný na **zlepšenie miestnej infraštruktúry obcí** vrátane zariadení pre voľnočasové aktivity občanov a návštevníkov územia, zabezpečenie **tvorby nových pracovných miest** pomocou diverzifikácie existujúcej ekonomiky (prevládajúce poľnohospodárstvo) podporou rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a skvalitnením propagácie územia pre zvýšenie počtu turistov a návštevníkov regiónu, **zabezpečenie ochrany a bezpečnosti** obyvateľov a návštevníkov prostredníctvom vytvorenia protipovodňových opatrení, významnou podporou **vybudovania sociálnej infraštruktúry** súvisiacej so **skvalitnením vzdelávacieho procesu na školách a vybudovaním sociálnych zariadení** pre ľudí odkázaných na sociálnu pomoc. V environmentálnej oblasti je podpora smerovaná na odstraňovanie „čiernych skládok“, vytváranie zelených oddychových plôch smerujúcich **k zníženiu emisií** a pevných častíc v ovzduší ako aj na investície do lesného hospodárstva.

Združenie prostredníctvom vypracovanej stratégie chce vytvoriť zmenu, ktorá bude mať pozitívny dopad na obyvateľov územia. V časovom horizonte rokov 2014-2023 chce uskutočniť zlepšenie kvality obyvateľstva, zníženie sociálneho vylúčenia obyvateľstva v zaostalejšom regióne s vysokou mierou nezamestnanosti a zatriktívnenie územia formou nových pracovných miest zabezpečujúcich menší odliv obyvateľstva za prácou do iných regiónov Slovenska ako aj do zahraničia.

Tabuľka 27. Strategické priority

Problémy, ktoré boli identifikované z uskutočnenej analýzy kľúčových problémov územia vo vzťahu k silným stránkam a príležitostiam a potenciálu územia, a určujú hlavné oblasti kvality života na vidieku, kam je nutné intervenovať a koncentrovať investičné aktivity na danom území, sú základom pre stanovenie strategických cieľov. Výsledkom cielených intervencií v smere strategických priorít prinesie územiu SEKČOV – TOPLA želaný pokrok a zlepšenie kvality života obyvateľov územia a sú zárukou efektívnosti a trvalej udržateľnosti dosiahnutých výsledkov.

V špecifických cieľoch, ktoré sú v rámci akčného plánu rozpracované do aktivít, sú obsiahnuté zámery územia MAS SEKČOV – TOPLA, ktoré si MAS zadefinovala k naplneniu strategických cieľov a vízie.

4.2 Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Tabuľka 28. Špecifické ciele Stratégie a ich charakteristika

Poradie priorít	Poradie špecifických cieľov	Názov špecifického cieľa
Priorita 1	Špecifický cieľ 1	<i>Zrekonštruovanie existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia.</i>
Priorita 2	Špecifický cieľ 2	<i>Podporovať vznik nových pracovných miest a rozvoj podnikania v rôznych odvetviach (poľnohospodárstvo, služby a remeslá) využívajúc pritom miestny prírodný a ľudský potenciál .</i>
Priorita 3	Špecifický cieľ 3	<i>Zlepšenie podmienok pre zabezpečenie čistého a atraktívneho územia k spokojnosti všetkých obyvateľov a návštevníkov.</i>

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 29. Výber priorít a špecifických cieľov vzhľadom k potrebám územia

Priorita	Špecifický cieľ	Riešenie potrieb a problémov územia
Priorita 1	Špecifický cieľ 1	- skvalitnenie miestnej infraštruktúry - zlepšenie občianskej vybavenosti v synergii so zatraktívením územia MAS

		<ul style="list-style-type: none"> - skvalitnenie sociálnej infraštruktúry pre obyvateľov územia vyplývajúce z existujúceho demografického vývoja obyvateľstva na území MAS - podpora mladých ľudí prostredníctvom zvýšenia občianskej vybavenosti a poskytovaných služieb na území MAS
Priorita 2	Špecifický cieľ 2	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečenie dostatku pracovných miest a zamedzenie odlivu mladých ľudí odchádzajúcich za prácou do iných regiónov - podpora poľnohospodárskych podnikov na zvýšenie ich konkurencieschopnosti v synergii so zvýšením potenciálu rastu miestnej ekonomiky - integrácia mladých ľudí do miestnej ekonomiky a generačná výmena v poľnohospodárstve - podpora vidieckeho cestovného ruchu za účelom vytvorenia ďalších pracovných miest
Priorita 3	Špecifický cieľ 3	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok investícií urbaniátov na ochranu obyvateľstva pred prírodnými katastrofami (protipožiarna a protipovodňová ochrana) - ochrana životného prostredia prostredníctvom monitorovania a odstraňovania čiernych skládok - zatriktívnenie lesných území na podporu turistiky - vytváranie spoločných projektov propagujúcich ochranu životného prostredia a využívanie materiálov šetriace životné prostredie - revitalizácia mestských priestorov/trhovísk

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 30. Previazanosť špecifických cieľov s iniciatívami Stratégie Európa 2020

Názov špecifických cieľov	Prepojenosť na hlavné iniciatívy Stratégie Európy 2020
Špecifický cieľ 1- Zrekonštruovanie existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia.	Iniciatíva: „Mládež v pohybe“ na zlepšenie výsledkov systémov vzdelávania a uľahčenie vstupu mladých ľudí na trh práce.
Špecifický cieľ 2 - Podporovať vznik nových pracovných miest a rozvoj podnikania v rôznych odvetviach (poľnohospodárstvo, služby a remeslá) využívajúc pritom miestny prírodný a ľudský potenciál	<p>Iniciatíva: „Priemyselná politika vo veku globalizácie“ na zlepšenie podnikateľského prostredia, najmä pre malé a stredné podniky, a na podporu rozvoja pevnej a udržateľnej priemyselnej základne, ktorá bude konkurencieschopná vo svetovom rozsahu</p> <p>Iniciatíva: „Európska platforma na boj proti chudobe“ na zabezpečenie sociálnej a územnej súdržnosti, aby všetci mohli využívať výhody plynúce z rastu a zamestnanosti a aby ľudia žijúci v chudobe a sociálnom vylúčení mali možnosť žiť dôstojný život a aktívne sa podieľať na živote spoločnosti</p>
Špecifický cieľ 3 - Zlepšenie podmienok pre zabezpečenie čistého a atraktívneho územia k spokojnosti všetkých obyvateľov a návštevníkov.	Iniciatíva: „Európa efektívne využívajúca zdroje“ na podporu oddelenia hospodárskeho rastu od využívania zdrojov, podpora prechodu smerom k nízkouhlíkovému hospodárstvu, zvýšenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov,

	modernizáciu nášho odvetvia dopravy a podporu energetickej účinnosti
	Iniciatíva: „Inovácia v Únii“ na zlepšenie rámcových podmienok a prístupu k financovaniu výskumu a inovácií s cieľom zabezpečiť, aby inovatívne myšlienky viedli k vytvoreniu produktov a služieb, ktoré zabezpečia rast a pracovné miesta

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka 31. Zdôvodnenie výberu navrhovaných opatrení v rámci Stratégie

Špecifický cieľ:	<i>Zrekonštruovanie existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia.</i>
Príslušnosť k fokusovým oblastiam PRV a špecifickým cieľom IROP	PRV: 6B,5C IROP: špecifický cieľ 5.1.2
Priorita stratégie CLLD:	Vybudovanie komplexnej miestnej infraštruktúry
Podopatrenia PRV SR 2014-2020 a aktivity IROP 2014-2020	
PRV SR 2014-2020 Podopatrienie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	<ul style="list-style-type: none"> - výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd; - výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehlbovanie existujúcich obecných studní. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.); - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Opatrenia boli vybrané na základe identifikovaných problémov v území MAS, ktorými sú : zlý stav miestnej technickej infraštruktúry, nedostatočná technická infraštruktúra (kanalizácia, vodovod) Väčšina členov VSP SEKČOV – TOPLA nedisponuje dostatočnými vlastnými finančnými prostriedkami, ktorými by vedela odstrániť tento nežiaduci stav komunikácií. Realizácia tohto opatrenia prostredníctvom stratégie CLLD prinesie zlepšenie infraštruktúry prostredníctvom rekonštrukcie a údržby miestnych komunikácií, úpravu verejných priestranstiev, čím sa zvýši atraktivnosť územia, dôjde k zabezpečeniu bezpečnosti a konkurencieschopnosti územia s minimálnym negatívnym dopadom na životné prostredie prostredníctvom zníženia emisií a zatraktívnenia verejných priestranstiev.
Podopatrienie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr.

<p>základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry</p>	<p>výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátróv, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia; - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu; - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov); - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
<p>Odôvodnenie výberu opatrenia:</p>	<p>Opatrenia boli vybrané na základe identifikovaných problémov v území MAS, ktorými sú : nedostatok atrakcií pre aktívne trávenie voľného času, vysoký odliv mladých ľudí z dediny do miest kvôli väčším príležitostiam pre oddych a zábavu, zvýšení výskyt čiernych skládok hlavne v oblastiach s prítomnosťou marginalizovaných skupín obyvateľstva a zvýšení počet kriminality. Väčšina členov VSP SEKČOV – TOPLA nedisponuje dostatočnými vlastnými finančnými prostriedkami, ktorými by vedela odstrániť tento nežiaduci stav. Realizácia tohto opatrenia prostredníctvom stratégie CLLD prinesie vyššiu bezpečnosť obyvateľstva prostredníctvom zavedenie kamerového systému, zabránenie vandalizmu prostredníctvom monitorovania verejného priestranstva a zamedzenie vytváraniu čiernych skládok. Zároveň sa prispeje k zatraktívneniu územia pre mladé rodiny výstavbou či modernizáciou detských športovísk a zatraktívnenie kultúrnych či obecných domov.</p>
<p>Podopatrenie 7.5 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod. - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.;

Odôvodnenie výberu opatrenia:	Opatrenia boli vybrané na základe identifikovaných problémov v území MAS, ktorými sú : absencia kvalitných turisticko – informačných tabúl, schátralé kultúrne pamiatky, nedostatok finančných prostriedkov na investície do múzeí a galérií, nezískanie finančných prostriedkov na obnovu kultúrneho dedičstva. Realizácia tohto opatrenia prinesie zatraktívnenie územia pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu čo v synergii napomôže k vytvoreniu nových pracovných miest v oblasti ubytovacích a reštauračných kapacít.
IROP Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	Oprávnené aktivity: - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel; - sociálne služby a komunitné služby; - infraštruktúra vzdelávania;
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Opatrenia boli vybrané na základe identifikovaných problémov v území MAS, ktorými sú : negatívne migračné saldo, vidiecky charakter vzdelanostnej úrovne vo všetkých obciach spôsobený vysokou hodnotou bez školského vzdelania, depopulácia obyvateľstva, stále zvyšujúce sa percento marginalizovaných skupín u obcí Raslavice, Richvald, Rešov, Stulňany a Hertník. Realizáciou opatrenia chceme zabezpečiť zlepšenie skvalitnenia sociálnych služieb vrátane komunitných služieb na území MAS ako aj zabezpečenie kvalitnejšieho predprimárneho a primárneho vzdelávacieho procesu pre obyvateľov na území MAS predstavujúcich v budúcnosti ekonomicko – aktívnych ľudí na danom území. Súčasťou tohto opatrenia je skvalitnenie procesu vzdelávania zavádzaním inovatívnych metód a premenu tradičnej školy na modernú.
Špecifický cieľ:	<i>Podporovať vznik nových pracovných miest a rozvoj podnikania v rôznych odvetviach (poľnohospodárstvo, služby a remeslá) využívajúc pritom miestny prírodný a ľudský potenciál .</i>
Priorita stratégie CLLD:	Podpora podnikania a tvorba pracovných miest
Príslušnosť k fokusovým oblastiam PRV a špecifickým cieľom IROP	PRV: fokusová oblasť 2A, 2B, 5C, 6A, 6B IROP: špecifický cieľ 5.1.1
Podopatrenia PRV SR 2014-2020 a aktivity IROP 2014-2020	
PRV SR 2014-2020 Podopatrenie 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov	Investície do hmotného majetku, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku ako aj činnosti týkajúce sa spracovania alebo využívania obnoviteľných zdrojov energie s výnimkou vodnej, veternej a solárnej energie a činnosti týkajúce sa výroby biomasy a zakladania porastov rýchlorastúcich drevín.
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Na území MAS SEKČOV – TOPLA je primárny sektor kam patrí poľnohospodárstvo zastúpený iba 1% oproti ostatným sektorom. Geografická poloha územia však predurčuje potenciál rozvoja poľnohospodárskej činnosti a preto sa združenie rozhodlo podporiť existujúce poľnohospodárske podniky. Realizáciou opatrenia dôjde k zvýšeniu diverzifikácie poľnohospodárskej činnosti, k zvýšeniu poľnohospodárskej výroby, zvýšeniu

	výkonnosti podnikov a udržateľnosť existujúcich podnikov. Investície do týchto poľnohospodárskych podnikov prinesú benefit v oblasti tvorby nových pracovných príležitostí a možnostiam zapojenia mladých ľudí do poľnohospodárskeho odvetvia.
<p>PRV SR 2014-2020 Podopatrenie 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností</p>	<p>Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.</p> <p>Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.</p> <p>Činnosť 3: spracovanie a uvádzanie na trh produktov, ktorých výstup spracovania nespadá do prílohy I ZFEÚ. Vstupom spracovania môže byť aj produkt, ktorý spadá do prílohy I ZFEÚ za podmienky, že je vstupom zároveň aj produkt, ktorý nespadá do prílohy I ZFEÚ (s výnimkou spracovania poľnohospodárskych produktov, ktorých vstup spadá výlučne do prílohy I ZFEÚ a výstupom je energia z OZE alebo produkt, ktorý sa ďalej využíva na výrobu energie) vrátane doplnkovej výroby nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru, ako aj predaj vlastných produktov nepoľnohospodárskeho, nelesného a neakvakultúrneho charakteru (vrátane zriadenia mobilných predajných miest) a výrobkov a/alebo produktov iných poľnohospodárov a obhospodarovateľov lesa a akvakultúrnych podnikov za účelom ekonomického rozvoja daného územia. Oprávnená je aj tvorba a rozvoj aktivít a činností spojených s poskytovaním služieb, najmä služieb súvisiacich so skladovaním, logistikou a dopravou a zriaďovaním podnikateľských inkubátorov.</p>
<p>Odôvodnenie výberu opatrenia:</p>	<p>Na území MAS najviac činností je v terciárnom sektore zastúpenom službami (92% terciárny sektor, 7% sekundárny sektor, 1% primárny sektor). Pre zvýšenie atraktivity územia vzhľadom k jej potenciálu sa združenie rozhodlo podporiť aktivity smerujúce do vytvárania nepoľnohospodárskych činností – budovanie dostatočných ubytovacích kapacít, ktorých je na území MAS nedostatok. Realizáciou opatrenia chce združenie dosiahnuť rozvoj nepoľnohospodárskej činnosti prostredníctvom aktivít smerujúcich do cestovného ruchu a agroturistiky ako aj do poskytovania služieb pre seniorov a znevýhodnených skupín obyvateľstva. Úspešná realizácia takýchto projektov zabezpečí skvalitnenie životných podmienok obyvateľov a návštevníkov územia. Združenie pri výbere projektových zámerov bude uprednostňovať hlavne</p>

	<p>zámery podporujúce činnosti 1 a 2 pred činnosťou 3. V činnostiach 1 a 2 sa zameria na výber takých projektov, ktoré podporia znevýhodnené skupiny obyvateľov – autistov, ADHD a pod. (projekty zamerané na hipoterapiu, svetelná terapia apod.)</p>
<p>IROP Špecifický cieľ 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií</p>	<p>Aktivita: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev:</p> <p>Oprávnené aktivity vybrané v rámci stratégie CLLD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest - nutné stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb - podpora marketingových aktivít - podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, - sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností
<p>Odôvodnenie výberu opatrenia:</p>	<p>Podnikateľské prostredie v obciach MAS je tvorené fyzickými a právnickými osobami, ktorých podiel zaznamenáva za obdobie posledných rokov výrazné zmeny. Na území MAS SEKČOV- TOPLA pôsobí 336 podnikateľov so štatútom právnickej osoby a 1113 fyzických osôb podnikateľov. Miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2014 predstavovala 5,82 % a počet uchádzačov o zamestnanie predstavovalo v roku 2014- 1522 osôb. Komplexná analýza územia ukázala významný nedostatok podnikateľských subjektov na území MAS, ktorý môže byť spôsobený neustálymi legislatívnymi zmenami, vysokými daňovými povinnosťami, čo zároveň súvisí s vysokou mierou nezamestnanosti a vytvorením tzv. „hladových dolín“. Z analýzy vyplýva potreba investícií do podnikateľského prostredia a s tým súvisiacia tvorba nových pracovných príležitostí. Realizáciou stratégie chce združenie podporiť existujúce podnikateľské subjekty formou podpory investícií do hmotného majetku, aby sa zlepšilo celkové podnikateľské prostredie malých a stredných firiem. Podporou do podnikateľských subjektov sa odrazí v zvýšení ich obratu, zvýšení konkurencieschopnosti, zvýšení imidžu a v neposlednom rade sa vytvorí potreba ďalšieho zamestnávania ľudí z územia.</p>
<p>Špecifický cieľ:</p>	<p><i>Zlepšenie podmienok pre zabezpečenie čistého a atraktívneho územia k spokojnosti všetkých obyvateľov a návštevníkov.</i></p>
<p>Príslušnosť k fokusovým oblastiam PRV a špecifickým cieľom IROP</p>	<p>PRV: fokusová oblasť 6B, 5C, 4B IROP: špecifický cieľ 5.1.2</p>
<p>Priorita stratégie CLLD:</p>	<p>Ochrana a tvorba životného prostredia</p>
<p>PRV SR 2014-2020 Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu;

základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry	<ul style="list-style-type: none"> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. - investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb.
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Analýza ukázala na súčasný problém vidieckeho prostredia a to hromadenie odpadov na okrajoch obcí, množstvo nevyužívaných starých objektov, zvýšenie počtu marginalizovaných skupín obyvateľstva osídľujúcich okraje obcí ako aj nízku mieru investícií do obnoviteľných zdrojov energie. Realizácia tohto opatrenia prostredníctvom stratégie CLLD prinesie vyššiu bezpečnosť obyvateľstva prostredníctvom zavedenie kamerového systému, zabránenie vandalizmu prostredníctvom monitorovania verejného priestranstva a zamedzenie vytváraniu čiernych skládok. Zároveň sa prispeje k zatraktívneniu územia pre mladé rodiny výstavbou či modernizáciou detských športovísk a zatraktívnenie kultúrnych či obecných domov.
PRV SR 2014-2020 Podopatrenie 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu	- budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Na území MAS SEKČOV- TOPLA sa nachádza množstvo významných kultúrnych pamiatok (Drevený kostolík sv. Františka z Assisi v Hervartove, Renesančno-barokový (Horný) kaštieľ – Kláštor sv. Jozefa, Židovská synagóga, Židovský cintorín v Raslaviciach ako aj množstvo kostolov: Kostol narodenia Panny Márie – Bartošovce, Evanjelický kostol – Lopúchov, Kostol zasvätený Narodeniu Panny Márie – Nižná Voľa, Rímskokatolícky kostol sv. Michala Archanjela – Osikov, Rímskokatolícky Kostol sv. Bartolomeja Apoštola – Richvald a pod.). Existencia týchto pamiatok tvorí vhodné predpoklady pre rozvoj náboženského poznávacieho turizmu. Problémom územia je nedostatok finančných prostriedkov na obnovu náučných chodníkov, turistických trás, absencia obnovy cykloturistického značenia. Realizáciou opatrenia dôjde k čiastočnému zlepšeniu rekreačnej a informačnej infraštruktúry potrebnej pri budovaní a rozvoja cestovného ruchu.
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Pre rozvoj vidieckeho CR je nevyhnutné zabezpečiť vhodné podmienky pre rozšírenie tohto druhu aktívneho trávenia voľného času s čo minimálnym dopadom na životné prostredie a zachovanie prírodných hodnôt územia. Cieľom tohto opatrenia je zabezpečenie investícií do infraštruktúry a prístupu k lesnej pôde, kde by sa

	vytvorili vhodné podmienky pre trávenie voľného času , relaxácie a oddychu.
IROP Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	Oprávnené aktivity: - výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov
Odôvodnenie výberu opatrenia:	Snaha o zlepšenie podmienok v lokalitách a posilnenie ich ekonomík je stále diskutovanou témou doma aj v zahraničí. Miestny ekonomický rozvoj je v podstate súborom činností snažiacich sa čeliť aktuálnym problémom vo viacerých oblastiach. Miestny ekonomický rozvoj a zlepšenie miestnych vzťahov je procesom, ktorý zahŕňa rozličných aktérov. Združenie chce prostredníctvom výstavby a obnovy mestských trhových priestorov obnoviť „staré časy trhov“, ktoré viedli k zlepšeniu vzťahov vo vidieckom prostredí a k rozvoju verejných služieb zabezpečujúcich trvalo udržateľný rast.

Zdroj :vlastné spracovanie

4.3 Súhrn strategického rámca

Tabuľka 32. Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia		
MAS SEKČOV – TOPLA vytvorí podmienky pre miestny ekonomický rozvoj územia využívajúc existujúci potenciál na rozvoj vidieckeho cestovného ruchu a tvorbu pracovných miest s dôrazom na trvalo udržateľný rozvoj.		
Strategický cieľ		
MAS SEKČOV – TOPLA zabezpečí do roku 2023 pre svojich obyvateľov zlepšenie kvality života prostredníctvom dobudovania komplexnej infraštruktúry, ochranu životného prostredia, vytvorí nové pracovné miesta a bude využívať prírodné danosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.		
Priorita 1:		
Vybudovanie komplexnej miestnej infraštruktúry		
Špecifický cieľ: Zrekonštruovanie existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia.		
Opatrenia PRV: 7.2 Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie 7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo	Opatrenia IROP: Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach Aktivita: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:	Iné opatrenia: - -

rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel: - sociálne služby a komunitné služby: - infraštruktúra vzdelávania; 	
Priorita 2: Podpora podnikania a tvorba pracovných miest		
Špecifický cieľ: <i>Podporovať vznik nových pracovných miest a rozvoj podnikania v rôznych odvetviach (poľnohospodárstvo, služby a remeslá) využívajúc pritom miestny prírodný a ľudský potenciál.</i>		
Opatrenia PRV: 4.1 Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov 6.4 Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností	Opatrenia IROP: Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií Oprávnené aktivity vybrané v rámci stratégie CLLD: <ul style="list-style-type: none"> - obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest - nutné stavebno-technické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb - podpora marketingových aktivít - podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach	Iné opatrenia: <ul style="list-style-type: none"> - -

	Aktivita: Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: <ul style="list-style-type: none"> - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel: - sociálne služby a komunitné služby: - infraštruktúra vzdelávania; 	
Priorita 3:		
Ochrana a tvorba životného prostredia		
Špecifický cieľ: <i>Zlepšenie podmienok pre zabezpečenie čistého a atraktívneho územia k spokojnosti všetkých obyvateľov a návštevníkov.</i>		
Opatrenia PRV: 7.4 Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry 7.5 Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu	Opatrenia IROP: Špecifický cieľ 5.1.2: Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach Aktivita: Výstavba a obnova mestských trhových priestorov za účelom podpory lokálnych producentov	Iné opatrenia: - -
Prierezová aktivita – animácie MAS:		
Špecifický cieľ:		
Opatrenia PRV: 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie	Opatrenia IROP: - -	Iné opatrenia: - -
Prierezová aktivita – chod MAS		
Špecifický cieľ		
Opatrenia PRV: - -	Opatrenia IROP: Špecifický cieľ č. 5.1.1: Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií Aktivita: Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD (činnosti A) až E))	Iné opatrenia: - -

Pri výbere opatrení z PRV a IROP bol kladený dôraz na ich vzájomnú vyváženosť a doplnkovosť.

4.4 Integrované znaky stratégie CLLD

Integračné znaky možno vidieť už v samotnom založení miestnej akčnej skupiny čo občianske združenie deklaruje schválenými Stanovami. Stratégia CLLD SEKČOV – TOPLA je založená na princípoch **spolupráce verejného a súkromného sektoru** sídliacich a pôsobiacich na území. Združenie svojim **integrovaným prístupom** k založeniu a stanoveniu spoločných cieľov deklaruje svoju vôľu spoločne sa podieľať na regionálnom rozvoji. V minulosti sa obce, podnikateľské subjekty či neziskový sektor orientoval do väčšej miery na podávanie individuálnych projektov, ktorými chceli zlepšiť či už svoje okolie či prispieť ku konkurencieschopnosti podniku v danom regióne. Na základe schválených žiadostí o NFP realizovali samostatne svoje podnikateľské či projektové zámery, ktoré v konečnom dôsledku nemali synergický efekt vo vzťahu k okoliu a rozvoju miestnej ekonomiky ako celok. Na základe prechádzajúcich schválených a realizovaných aktivít v rámci miestnych akčných skupín v blízkom okolí, na základe propagácie a osvetu prístupu LEADER ako aj na predchádzajúcej snahe o získanie finančných prostriedkov cez LEADER sa členovia zhodli a prehodnotili negatívny postoj. Rozhodli sa preto o znovuspojenie za účelom získania doplnkových zdrojov na zlepšenie celkovej situácie na území.

4.5 Inovatívne znaky stratégie CLLD

Inovácie a naplnenie cieľov

Prístup Leader a jeho princípy prispievajú k inovatívnemu prístupu k riešeniu problémov územia a odstraňujú zaužívané formy plánovania, riadenia a rozvoja územia, ktorými sa jednotlivé obce, podnikatelia či neziskový sektor riadili.

Inovatívne znaky nastavenej stratégie CLLD sú rozdelené do dvoch úrovní:

- Inovatívne znaky na úrovni prípravy stratégie CLLD a plánovania
- Inovatívne znaky na úrovni implementácie opatrení definovaných v Stratégii

Inovatívne znaky na úrovni plánovania

- **vzájomná spolupráca** medzi verejným a súkromným sektorom (podnikateľmi a neziskovým sektorom) v území a komplexný pohľad na ich postavenie a úlohu v území,
- **pochopenie** a vnímanie územia **ako jeden celok**, ktorý je celistvý, geograficky a katastrálne prepojený, s podobnými záujmami a problémami,
- snaha o **budovanie kapacít** pre kvalitné a efektívne riadenie procesov implementácie Stratégie v nadväznosti na trvalú udržateľnosť, budovanie občianskej spoluzodpovednosti za rozvoj územia, spájanie sa občanov do klubov, spolkov, združení s cieľom prispieť k rozvoju územia, rozvoj partnerstiev aj na regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- neustála spolupráca a **hľadanie možností a motivácie pre aktívne zapojenie širokej verejnosti** do plánovacích procesov pri analýze, identifikácii problémov vo všetkých skúmaných oblastiach (sociálna, demografická, geografická, ekonomická, kultúrno-historická a pod.) a a využívanie nových moderných metód (modelovanie situácii-vytváranie a zjednodušenie, reálnych alebo ideálnych podmienok s tými znakmi, ktoré sú podstatné pre celok),
- zdôrazňovanie a posilňovanie pocitu spolupatričnosti a spoluzodpovednosti verejnej správy, podnikateľskej sféry a neziskového sektoru za prijaté opatrenia s cieľom zvýšiť kvalitu života v území,

- presvedčenie a naplánovanie **spoločných projektov** podporujúcich rozvoj celého územia

Inovatívne znaky na úrovni implementácie opatrení

Inovatívne znaky na úrovni implementácie opatrení sú nasledovné:

- realizácia **pilotných projektov** zameraných na informačno-navádzacie systémy s použitím nerecyklovateľných materiálov (antivandalská úprava) prispôbených na mieru použitiu pre MAS SEKČOV – TOPLA,
- implementácia projektov **spoločných trhových priestorov** na prezentáciu a podporu domácich výrobcov a produktov, na zlepšenie vzájomných vzťahov domácich producentov a na možnosti,
- podpora investícií do podnikateľských subjektov v rámci **inovatívnych a moderných technológií**,
- implementácia projektov pre **znevýhodnené skupiny obyvateľstva**, ktoré budú obsahovať inovatívne prvky (napr. vybudovanie penziónu s hipoterapiou, svetelná terapia, bezbariérovosť a pod.),
- zavádzanie **inovačného procesu do marketingu služieb**, ktorý v malom a strednom podniku predstavuje rozvinutie počiatočného inovačného podnetu, ktorý sa v ďalších fázach procesu transformuje do konkurenčných výhod nového produktu – jeho vysokej kvality, prijateľnej ceny a dobrého načasovania jeho vstupu na trh.“

5 Implementačný rámec

5.1 Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1 Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Štruktúra a organizácia verejno – súkromného partnerstva občianskeho združenia SEKČOV – TOPLA je presne špecifikovaná v stanovách, ďalej v schéme organizačnej štruktúry a v organizačnom poriadku. V zmysle stanov občianskeho združenia SEKČOV – TOPLA v článku IV. orgánmi združenia sú:

- Najvyšší orgán
- Výkonný orgán
- Výberová komisia
- Monitorovací výbor
- Štatutárny orgán
- Kontrolný orgán

Najvyšší orgán

Najvyšší orgán združenia je Valné zhromaždenie a tvoria ho všetci členovia združenia, pričom pomer hlasovacích práv každej záujmovej skupiny nesmie byť vyšší ako 49%. Pomer hlasovacích práv každej záujmovej skupiny nesmie byť vyšší ako 49%, pričom každý člen má jeden hlas.

Valné zhromaždenie vykonáva nasledovné činnosti:

- schvaľuje stanovy, interné riadiace dokumenty (pokiaľ ich neschvaľuje iný orgán združenia, ich zmeny a doplnky,
- schvaľuje plán činnosti a výročnú správu,
- schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení,

- d) volí a odvoláva členov výkonného orgánu, monitorovacieho výboru (pokiaľ ich nevolí výkonný orgán) a štatutárny orgán (pokiaľ ich nevolí výkonný orgán) a kontrolný orgán,
- e) schvaľuje prijatie nových členov, pokiaľ ich neschvaľuje iný orgán združenia,
- f) schvaľuje stratégiu CLLD a jej aktualizáciu,
- g) rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením alebo dobrovoľným rozpustením. V prípade, ak dôjde k zániku občianskeho združenia rozpustením alebo zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, občianske združenie je povinné vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV resp. EFRR,
- h) ďalšie právomoci, povinnosti a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP z PRV SR 2014-2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa o NFP z PRV SR 2014-2020.

Výkonný orgán

Výkonný orgán je za svoju činnosť zodpovedný najvyššiemu orgánu a vykonáva nasledovné činnosti:

- a) riadi činnosti združenia v období medzi zasadnutiami najvyššieho orgánu,
- b) zvoláva a obsahovo pripravuje rokovanie najvyššieho orgánu a pripravuje materiály na tieto rokovania,
- c) ďalšie právomoci, povinnosti a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP z PRV SR 2014-2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa o NFP z PRV SR 2014-2020. Medzi zasadnutiami Valného zhromaždenia organizuje, koordinuje a riadi činnosť združenia Rada združenia (ďalej len Rada).

Výberová komisia

Výberová komisia vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP z PRV SR 2014-2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa o NFP z PRV SR 2014-2020

Výberová komisia je v rámci IROP menovaná iba v prípade rovnakého počtu bodov predmetnej výzvy. Výberová komisia aplikuje rozlišovacie hodnotiace kritéria a stanoví poradie ŽoPr od najvyššie umiestnenej ŽoPr (ktorá najvyššou mierou napĺňa ciele stratégie CLLD) spĺňajúcej všetky podmienky poskytnutia príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoPr spĺňajúcu všetky podmienky poskytnutia príspevku.

V prípade, kedy výberová komisia aplikuje rozlišovacie kritéria, vypracuje Protokol o výbere ŽoPr, s uvedením výšky odporúčaného príspevku, poradia ŽoPr a zoznamu ŽoPr odporúčaných na neschválenie.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor MAS je orgánom, ktorý vykonáva najmä vyhodnotenie výstupov a výsledkov a monitorovanie realizácie projektov v rámci stratégie CLLD, pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie, správy o monitoringu za ročné obdobie a pod. v zmysle ustanovení kapitoly 10. Systému riadenia CLLD.

Monitorovací výbor MAS na svojom prvom zasadnutí stanoví rozsah činnosti. Rozsah činnosti Monitorovacieho výboru MAS podlieha schváleniu Najvyššiemu orgánu alebo Výkonnému orgánu.

Členstvo v monitorovacom výbore MAS je nezlučiteľné s členstvom vo výkonnom orgáne združenia.

Monitorovací výbor má ďalšie právomoci, povinnosti a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP z PRV SR 2014-2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa o NFP z PRV SR 2014-2020.

Štatutárny orgán

Štatutárnym orgánom združenia je predseda združenia rozhodujú samostatne v súlade s internou smernicou schválenou výkonným orgánom združenia.

Predseda združenia SEKČOV - TOPLA:

- a) je predsedom výkonného orgánu združenia,
- b) je volený z členov výkonného orgánu združenia na dobu 4 roky,
- c) je štatutárom, najvyšším reprezentantom a zástupcom združenia, vystupuje v mene MAS SEKČOV - TOPLA navonok,

Štatutárny orgán podpisuje zmluvy, vystupuje v mene MAS navonok. Schvaľuje harmonogram výziev na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr. Schvaľuje výzvu na predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr. Schvaľuje zrušenie/zmenu výzvy ba predkladanie projektových zámerov/ŽoNFP/ŽoPr. Vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá záverečnú správu z výzvy na predkladanie projektového zámeru (pri uplatnení dvojkoľového systému)/ŽoNFP. Vo vzťahu k IROP predkladá na RO pre IROP Protokol o výbere žiadosti o príspevok z IROP.

Štatutárny orgán má ďalšie právomoci, povinnosti a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP z PRV SR 2014-2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa o NFP z PRV SR 2014-2020.

Podpredseda združenia SEKČOV - TOPLA:

- a) je podpredsedom výkonného orgánu združenia,
- b) je volený z členov výkonného orgánu združenia na dobu 4 roky,
- c) je štatutárom združenia,
- d) v prípade neprítomnosti predsedu alebo z poverenia predsedu má kompetencie predsedu združenia.

Kontrolný orgán

Revízná komisia je kontrolným orgánom združenia, ktorý za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu. Volí ju Najvyšší orgán na dobu 4 rokov. Kontrolným orgánom je revízná komisia, ktorá vykonáva úlohy a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení:

- a) je kontrolným orgánom, ktorý za svoju činnosť zodpovedá najvyššiemu orgánu;
- b) členstvo v kontrolnom orgáne je nezlučiteľné s členstvom v orgánoch združenia, okrem členstva v najvyššom orgáne;
- c) kontroluje hospodárenie združenia, upozorňuje orgány MAS na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie;
- d) kontroluje aj dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov.
- e) ďalšie právomoci, povinnosti a činnosti v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení, Príručkou pre žiadateľa o poskytnutie NFP z PRV SR 2014-2020 v platnom znení a Príručkou pre prijímateľa o NFP z PRV SR 2014-2020.

Spôsob delegovania zástupcov členov VSP MAS do pracovných orgánov Združenia

Spôsob menovania členov monitorovacieho výboru, členov výberovej komisie a členov manažérskeho tímu a pracovných skupín upravujú stanovy.

Spôsob propagácie činnosti VSP MAS

Po pridelení štatútu MAS si občianske združenie SEKČOV-TOPLA vytvorí vlastnú webovú stránku. V súčasnej dobe využíva VSP SEKČOV-TOPLA existujúcu stránku mikroregiónu SEKČOV-TOPLA. Na novovytvorenej webovej stránke sa budú pravidelne zverejňovať výzvy, usmernenia, ŽoNFP, ŽoP a všetky relevantné informácie týkajúce sa implementácie stratégie CLLD ako aj iné prospešné informácie týkajúce sa čerpania prostriedkov z PRV a IROP.

Združenie SEKČOV –TOPLA si stanovila komunikačnú stratégiu v dvoch úrovniach:

- komunikácia v rámci propagácie implementácie stratégie CLLD
- komunikácia s konečnými prijímateľmi.

Komunikačná stratégia SEKČOV –TOPLA v rámci implementácie stratégie CLLD pozostáva z nasledovných činností:

- propagácia miestnej akčnej skupiny – **web stránka** – zverejňovanie aktualít z územia, realizované projekty, pozvánky na akcie konané združením alebo členmi združenia, školenia, semináre, informačné dni, výstupy z jednotlivých podujatí formou fotogalérie a písaného textu.
- propagácia miestnej akčnej skupiny – **propagácia v lokálnych a regionálnych médiách** (články, rozhovory) a v občasníku. Propagácia MAS prostredníctvom účasti na veľtrhoch a výstavách zameraných na rozvoj vidieckych oblastí.
- propagácia miestnej akčnej skupiny – **organizovanie kultúrnych, spoločenských a športových podujatí** pre širokú verejnosť.

Komunikačná stratégia v rámci konzultácií s konečnými prijímateľmi pomoci - predkladateľmi projektov bude bližšie špecifikovaná po zriadení kancelárie MAS a zostavenia manažérskeho tímu. Za celkovú komunikačnú stratégiu súvisiacu s implementáciou opatrení (s prijímateľmi pomoci, s RO, CKO a pod.) bude zodpovedný manažér MAS.

Materiálno –technické zdroje VSP SEKČOV - TOPLA

Prevádzkové podmienky (budovy, kancelárie, dopravné prostriedky a pod), technické vybavenie (kancelárska a audiovizuálna technika), počítačové a programové vybavenie, ktoré má verejno-súkromné partnerstvo k dispozícii v čase podania žiadosti o pridelenie štatútu MAS sú uvedené nižšie v tabuľke.

Tabuľka 33. Materiálno – technické zabezpečenie MAS

Materiálne zabezpečenie	Popis situácie	Vlastnícky vzťah V - Vlastné, P - prenajaté
Budovy, kancelárie	Kancelária v budove obecného úradu v Raslaviciach	prenajaté
Vybavenie budov, kancelárie	Kancelária vybavená kancelárskym nábytkom	prenajaté
Technika (vrátane počítačovej techniky)	Notebook, Tlačiareň, Flipchart	vlastné
Pripojenie na internet	áno	prenajaté

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Finančné zdroje

Občianske združenie SEKČOV – TOPLA si zabezpečí dostatok finančných prostriedkov potrebných na implementáciu stratégie CLLD. Príjmy pre združenie budú plynúť, z členských príspevkov, z dotácií, z grantov, zo sponzorských príspevkov ako aj zo služieb poskytovaných združením.

Povinné prílohy: Organizačná štruktúra MAS, personálne zloženie jednotlivých orgánov, t.z. získané vzdelanie a odborná prax sa dokladuje predložením profesijného životopisu, príp. dokladmi o vzdelaní a ďalšími relevantnými certifikátmi, stanov MAS a organizačný poriadok MAS.

5.1.2 Implementačný proces

- **Postup podávania, výberu a schvaľovania ŽoNFP - žiadosti podporované v rámci PRV**

Proces vyhlásenia výzvy

- Miestna akčná skupina zabezpečí výber projektov prostredníctvom jedného výberového kola, t.j. prostredníctvom výzvy na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok.
- Miestna akčná skupina vyhlási výzvu na predkladanie Žiadostí o nenávratný finančný príspevok podľa ustanovenia časti 9 a 11 aktuálne platného Systému riadenia CLLD, a to zverejnením v ITMS2014+. MAS je povinná zverejniť výzvu na predkladanie ŽoNFP aj na svojom webovom sídle, avšak toto zverejnenie má iba informatívny charakter bez právnych účinkov a za oficiálne zverejnenie s právnymi účinkami (možnosť podať projektový zámer) sa považuje zverejnenie v systéme ITMS2014+.
- MAS bude vyhlasovať výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev, v ktorom sa zohľadnia plánované termíny vyhlásenia výziev. MAS zostaví harmonogram výziev na obdobie minimálne jedného kalendárneho roka. Výzvy budú mať charakter uzavretej výzvy s presným určením dátumu jej vyhlásenia a dátumu jej uzavretia, pričom dĺžka trvania výzvy je minimálne 30 pracovných dní.
- MAS je povinná vyhlásiť výzvu na predkladanie ŽoNFP zaradenú do harmonogramu výziev od aktivovania harmonogramu výziev v rámci implementácie stratégie CLLD zo strany PPA v ITMS2014+ (relevantné v prípade aplikácie jednokolového procesu výberu projektov).
- V prípade, ak MAS nevyhlási výzvu na predkladanie ŽoNFP v zmysle tohto odseku do termínu uvedeného v príručke pre prijímateľa LEADER, PPA uplatní voči MAS sankcie v zmysle podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.
- MAS je povinná pre opatrenia PRV SR 2014 – 2020 počas každého kalendárneho roka vyhlásiť minimálne výzvy dve výzvy na predkladanie ŽoNFP.
- Forma a štruktúra výzvy na predkladanie ŽoNFP je definovaná v zmysle nariadenie vlády č. 71/2018. Po vypracovaní výzvy na predkladanie ŽoNFP zo strany MAS v ITMS2014+ pred jej oficiálnym zverejnením vykonaná kontrola zo strany PPA do 5 pracovných dní priamo v ITMS2014+.
- Po vykonaní kontroly výzvy na predkladanie ŽoNFP zo strany PPA vykoná MAS aktiváciu predmetnej výzvy na predkladanie ŽoNFP v systéme ITMS2014+. Za aktiváciu výzvy na predkladanie ŽoNFP v systéme ITMS2014+ je zodpovedná MAS. Originál výzvy na predkladanie ŽoNFP zo systému ITMS2014+ (ak relevantné) je súčasťou dokumentácie, týkajúcej sa predmetnej výzvy a musí byť podpísaná štatutárnym orgánom MAS.
- Obligatórne náležitosti, ako formálne náležitosti a podmienky poskytnutia príspevku, ktoré musí výzva obsahovať sú dané v zmysle Systému riadenia CLLD v platnom znení.

Postup hodnotenia ŽoNFP

- Hodnotiace kritériá pre výber projektov (bodovacie kritériá) pre ŽoNFP definuje MAS v závislosti od charakteru podporovaných projektov v nadväznosti na schválenú

- stratégiu CLLD. V rámci hodnotiacich kritérií pre výber projektov (bodovacie kritéria) je definované pre každý stupeň (rozsah) hodnotiaceho (bodovacieho) kritéria jasný popis, kedy projekt získa konkrétny počet bodov, resp. kedy spĺňa dané kritérium. MAS spolu s hodnotiacimi kritériami pre výber projektov (bodovacie kritéria) definuje aj rozlišovacie kritériá. Rozlišovacie kritériá slúžia na určenie poradia v prípade rovnakého počtu bodov dosiahnutého viacerými ŽoNFP v odbornom hodnotení.
- MAS si zvolí overiteľné výberové kritériá, ktoré budú prispievať ku konečným výsledkom napĺňania stratégie CLLD, ako aj jasne identifikujú konečných prijímateľov projektov. MAS môže výzvu zmeniť, ak sa zmenou podstatným spôsobom nezmenia podmienky poskytnutia príspevku; MAS tak môže spraviť do uzavretia výzvy.
 - Zmena výzvy je aktivovaná zo strany MAS v ITMS2014+ a následne zverejnená na webovom sídle MAS. MAS je oprávnená zrušiť výzvu v prípade, ak je objektívne nemožné pristúpiť k schváleniu ŽoNFP, z dôvodu legislatívnej alebo neodstrániteľnej prekážky, ktorú nebolo možné predvídať v čase vyhlásenia výzvy ani pri všetkej vynaloženej starostlivosti), alebo je nevyhnutná taká zmena podmienok poskytnutia príspevku, ktorá znamená podstatnú zmenu týchto podmienok. Zrušenie výzvy na predkladanie ŽoNFP vykoná MAS na základe súhlasného stanoviska PPA.
 - ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada MAS o spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov určených na danú výzvu. Žiadateľ doručuje ŽoNFP19 elektronicky prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ a v písomnej forme na adresu určenú v predmetnej výzve. Prístup do verejnej časti môžu získať žiadatelia na základe žiadosti o aktiváciu používateľského konta. Podmienky doručenia a registrácie žiadosti o NFP sú pre žiadateľa záväzne stanovené v Systéme riadenia v platnom znení.
 - MAS po prijatí ŽoNFP overí splnenie podmienok poskytnutia príspevku. MAS vykoná overenie podmienok poskytnutia príspevku na základe údajov a informácií uvedených žiadateľom vo formulári ŽoNFP a v relevantných prílohách ŽoNFP. V prípade podmienok poskytnutia príspevku, v rámci ktorých je možné využiť integračné akcie prostredníctvom ITMS2014+ je žiadateľ povinný stiahnuť informáciu o plnení podmienky automaticky z iného informačného systému verejnej správy. prípade, ak pri overovaní splnenia podmienok poskytnutia príspevku vzniknú pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP alebo jej príloh, MAS tieto pochybnosti oznámi žiadateľovi a vyzve ho, aby sa k nim vyjadril, resp. v prípade pochybností o kompletnosti ŽoNFP, MAS vyzve žiadateľa na doplnenie. Lehota na vyjadrenie/doplnenie nesmie byť kratšia ako 5 pracovných dní od doručenia oznámenia. MAS je oprávnená pri vzájomnej komunikácii so žiadateľom/prijímateľom v rámci implementácie stratégie CLLD využívať elektronicky spôsob komunikácie a to prostredníctvom e-mailu (napr.: pri zasielaní výzvy na doplnenie), pričom elektronický systém musí byť nastavený tak, že od žiadateľa/prijímateľa odoslaním e- mailu MAS obdrží „Potvrdenie o prijatí a Potvrdenie o prečítaní“. Žiadateľ má na doplnenie údajov a informácií, na základe ktorých odstráni pochybnosti o pravdivosti alebo úplnosti ŽoNFP, lehotu 7 pracovných dní od doručenia výzvy na doplnenie ŽoNFP.
 - MAS vymedzí oprávnenosť výdavkov, ako aj vecnú náplň oprávnených výdavkov v rámci PRVSR 2014 – 2020, stratégie CLLD, výzvy, prípadne aj v príručkách pre žiadateľa. MAS rozhoduje o oprávnenosti, resp. neoprávnenosti výdavkov projektu v procese schvaľovania ŽoNFP. Výdavky projektu môžu mať charakter bežných výdavkov a kapitálových výdavkov. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O ktoré sa začalo najskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj

na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.MAS zabezpečí priradenie odborných hodnotiteľov k ŽoNFP prostredníctvom ITMS2014+ (ak relevantné).

- Odborní hodnotitelia vykonávajú odborné hodnotenie ŽoNFP na základe kritérií na výber projektov CLLD zverejnených vo výzve na predkladanie ŽoNFP. Odborné hodnotenie jednotlivých ŽoNFP zaznamenávajú odborní hodnotitelia do hodnotiaceho hárku. Hodnotiaci hárk obsahuje vyhodnotenie kritérií vrátane komentára odborných hodnotiteľov (t. j. slovný popis dôvodov vyhodnotenia daného kritéria a počtu pridelených bodov), popis záverov z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov z odborného hodnotenia.
- Odborní hodnotitelia sú povinní pred účasťou na odbornom hodnotení podpísať Čestné vyhlásenie o nestrannosti, zachovaní dôvernosti informácií a vylúčení konfliktu záujmov.

Postup výberu ŽoNFP

- S cieľom akcelerácie implementácie jednotlivých opatrení je MAS oprávnená uplatňovať len jednokolový proces konania o žiadosti o NFP namiesto dvojkolového procesu.
- Aplikáciou rozlišovacích kritérií v ITMS2014+ výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku.
- Po ukončení procesu výberu ŽoNFP výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia záverečnú správu z výzvy (ŽoNFP), v ktorej navrhne PPA pre jednotlivé ŽoNFP vydanie konkrétneho rozhodnutia podľa zákona o príspevku z EŠIF (rozhodnutie o schválení/neschválení ŽoNFP, rozhodnutie o zastavení konania). Záverečná správa z výzvy (ŽoNFP) spolu so všetkými predloženými ŽoNFP, v rámci príslušného kola hodnotenia, je MAS povinná predložiť na PPA do 45 pracovných dní odo dňa ukončenia výzvy.
- Záverečná správa z výzvy (ŽoNFP) musí byť podpísaná štatutárnym orgánom MAS. Dokumenty doložené do záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP) musia byť originály, pričom musí obsahovať výstupy z administratívneho overovania, odborného hodnotenia ako aj výberu ŽoNFP.
- Špecifiká postupov jednokolového procesu výberu sú uvedené v príručke pre prijímateľa LEADER. PPA zabezpečí príjem posúdených ŽoNFP vrátane záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP) z MAS.
- Po overení splnenia podmienok predložiť ŽoNFP riadne, včas a v určenej forme na MAS, PPA vykoná overenie ostatných podmienok poskytnutia príspevku. Overenie podmienok predloženia ŽoNFP na MAS zaznamená PPA v systéme ITMS2014+ (ak relevantné), resp. kontrolnom liste. Pri kompletných ŽoNFP overuje PPA splnenie každej jednotlivéj podmienky poskytnutia príspevku v systéme ITMS2014+ (ak relevantné) a to na základe údajov uvedených žiadateľom v ŽoNFP a v relevantných prílohách, ktorými žiadateľ preukazuje splnenie vybraných podmienok poskytnutia príspevku. V rámci odborného hodnotenia overí PPA priradenie oprávnených výdavkov uvedených v ŽoNFP k prioritným a sekundárnym fokusovým oblastiam príslušného opatrenia/podopatrenia a operácie.
- Na základe skutočností zistených v rámci konania o ŽoNFP, t.j. na základe posúdenia splnenia podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve MAS, vydá PPA:
 - a) Rozhodnutie o schválení;
 - b) Rozhodnutie o neschválení;

- c) Rozhodnutie o zastavení konania.
- PPA vydá rozhodnutie do 35 dní od predloženia záverečnej správy z výzvy (ŽoNFP). Rozhodnutím o schválení ŽoNFP konštatuje PPA splnenie všetkých podmienok poskytnutia príspevku stanovených vo výzve na predkladanie ŽoNFP a zároveň deklaruje dostatok finančných prostriedkov na financovanie schváleného projektu na základe indikatívnej alokácie určenej v predmetnej výzve.
 - Príspevok sa poskytuje prijímateľovi na základe a v súlade so zmluvou uzavretou podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Zmluva o poskytnutí NFP upravuje práva a povinnosti prijímateľa a PPA pri realizácii projektu a počas doby udržateľnosti projektu. Poskytnutie príspevku na základe zmluvy o poskytnutí NFP je viazané na splnenie podmienok dohodnutých v zmluve. Žiadateľ je povinný poskytnúť pred uzavretím zmluvy o poskytnutí NFP PPA súčinnosť v rozsahu potrebnom na uzavretie zmluvy. Zmluva o poskytnutí NFP nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po dni jej prvého zverejnenia. Týmto dňom vzniká prijímateľovi právny nárok na poskytnutie NFP.

➤ **Postup podávania, výberu a schvaľovania ŽoNFP - žiadosti podporované v rámci IROP**

Výber projektov (ŽoNFP) obsahuje nasledovné kroky, ktoré sú ďalej detailnejšie opísané v Systéme riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014-2020.

Na úrovni MAS prebiehajú nasledovné činnosti:

- Vypracovanie indikatívneho harmonogramu výziev, aktualizácia
- Výzva na predkladanie Žiadosti o NFP (iba otvorená výzva)
- Zmena a zrušenie výzvy
- Administratívne overenie Žiadosti o NFP
- Hodnotenie Žiadosti o NFP
- Výber Žiadostí o NFP
- Monitorovanie a hodnotenie

Na úrovni RO pre IROP prebiehajú nasledovné činnosti:

- Schválenie indikatívneho harmonogramu výziev, schvaľovanie zmien
- Overenie výberu ŽoNFP vykonanej MAS na RO pre IROP a schvaľovací proces ŽoNFP
- Zmluva o poskytnutí NFP
- Monitorovanie a hodnotenie

5.2 Akčný plán

Časť A.) Akčný plán implementácie stratégie CLLD

Tabuľka 34. A / opatrenie M04

Názov opatrenia	M04 – Investície do hmotného majetku
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie k fokusovej oblasti PRV	Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja Sekundárna FO predominantná - 2A/oblasť 1A,2,9,6,4,5A,3/ - 5C/oblasť 1B,5B,7/ (Podporené investície do využívania geotermálnej energie umožnia využitie OZE v poľnohospodárskej prvovýrobe, znížia tvorbu emisií a CO ₂ , čím sa prispeje k cieľom FO 5C (využitie OZE)) Sekundárna FO doplnková – 3A, 6A (V prípade ak projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach)
Ciele opatrenia	Operácie zamerané na zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie.
Zdôvodnenie výberu	Prostredníctvom tohto podopatrenia sa poskytne investičná podpora pre poľnohospodárske podniky v regióne, ktoré majú momentálne obmedzené zdroje financovania svojich podnikateľských zámerov. Investíciou do hmotného majetku sa dosiahne zvýšenie celkovej výkonnosti a udržateľnosti poľnohospodárskych podnikov v oblastiach: špeciálnej rastlinnej výroby, živočíšnej výroby, zlepšenia využívania závlah, zavádzania inovatívnych technológií v súvislosti s aplikáciou organických a priemyselných hnojív, zlepšenia odbytu, založenia porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín, skladovacích kapacít a pozberovej úpravy, zníženia záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov. Naplnením stanoveného cieľa dôjde k: <ul style="list-style-type: none"> • podpore miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach • projekt vytvorí pracovné miesta vo vidieckych oblastiach • podporené investície do využívania geotermálnej energie umožnia využitie OZE v poľnohospodárskej prvovýrobe, znížia tvorbu emisií a CO₂, čím sa prispeje k cieľom FO 5C (využitie OZE) • podporí zavádzanie nových technológií do poľnohospodárskych podnikov
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre príjemateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné).Oprávnené sú činnosti, ktoré zvyšujú celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku: <ul style="list-style-type: none"> - zvýšením produkcie alebo jej kvality v kritických odvetviach ŽV a ŠRV; - zvýšením odbytu; - znížením záťaže na ŽP, vrátane technológií; - zvýšením skladovacích kapacít a pozberovej úpravy; - reštrukturalizáciou výroby podniku alebo diverzifikáciou výroby; - zlepšením kvality a úrodnosti pôdy a ochranou pred jej degradáciou; - zvýšením efektivity využívania vody. Kategória A) Oblasť zamerania č. 1 - Špecializovaná rastlinná výroba

	<ul style="list-style-type: none"> - investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov špecializovanej rastlinnej výroby vrátane prípravy staveniska a vrátane okolitých spevnených plôch; - investície do obstarania technického a technologického vybavenia špecializovanej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich na pestovanie, aplikáciu prípravkov na ochranu rastlín, priemyselných a hospodárskych hnojív, zber a pozberovú úpravu; - investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku (vrátane okolitých spevnených plôch); <p>Oblasť zamerania č. 2 - Živočišna výroba</p> <ul style="list-style-type: none"> - investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov živočíšnej výroby vrátane prípravy staveniska; - investície do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby vrátane strojov a náradia slúžiacich aj na zber objemových krmív, uskladnenie a manipuláciu s krmivami a stelivami; - investície do zavádzania technológií na výrobu energie energetickou transformáciou biomasy vyprodukovanej primárne v rámci živočíšnej výroby s doplnkovou funkciou biomasy vyprodukovanej na ostatnej poľnohospodárskej pôde (nevyužitej ornej i TTP) a odpadových druhov biomasy z poľnohospodárstva, vlastnej výroby potravinárskych výrobkov. <p>Oblasť zamerania č. 3 - Zlepšenie využívania závlah (zavlažovanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - stavebné investície na výstavbu, rekonštrukciu alebo modernizáciu závlahových systémov vrátane infraštruktúry s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality; - investície do obstarania a modernizácie techniky a technológie závlahových systémov s cieľom zvýšenia produkcie alebo jej kvality, pričom oprávnené sú len kompletne závlahové detaily (nie súčasti na existujúci detail, ani stavebné investície) <p>Oblasť zamerania č. 4 - Zníženie záťaže na životné prostredie vrátane technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v spojitosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie</p> <ul style="list-style-type: none"> - investície do nových technológií na znižovanie emisií skleníkových plynov v ustajnení hospodárskych zvierat v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie; - investície do objektov a technológií na bezpečné uskladnenie a nakladanie s hospodárskymi hnojivami a inými vedľajšími produktmi vlastnej živočíšnej výroby (výstavba hnojísk, uskladňovacích nádrží alebo žump) v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie; - investície do uskladnenia hnojív a chemických prípravkov v rastlinnej výrobe a do objektov, technológií a zariadení na bezpečné uskladnenie senáže a siláže v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie. <p>Oblasť zamerania č. 5 - Skladovacie kapacity a pozberová úprava a oblasť odbytu</p> <ul style="list-style-type: none"> - investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt. - investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie objektov a do jeho vnútorného vybavenia: na priamy predaj výhradne vlastných výrobkov v rámci areálu daného podniku. <p>Oblasť zamerania č. 6 - Zavádzanie inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov s cieľom lepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou</p> <ul style="list-style-type: none"> - investície do obstarania inovatívnej techniky, technológie a strojov s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív a ostatných substrátov do pôdy. <p>Oblasť 7: Biomasa, založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín, investície súvisiace s energetickým využitím biomasy v spojitosti s investíciami v ostatných oblastiach</p> <ul style="list-style-type: none"> - náklady na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde. Zoznam rýchlorastúcich drevín
--	---

	<p>pre účely pestovania na ornej pôde tvorí prílohu č. 10B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER</p> <ul style="list-style-type: none"> - investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kWt; - investície na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kWe; - investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie.
Oprávnení prijímateľa	<p>Oprávneným žiadateľom je oprávnený žiadateľ v zmysle stratégie CLLD uvedený vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnený žiadateľ MAS, ktorý musí spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <p>Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe, ako napr.: poľnohospodári alebo skupina poľnohospodárov. V prípade kolektívnej investície minimálne 2 personálne a majetkovo neprepojených a partnerských podnikov partnerov musia oprávnenosť žiadateľa (prijímateľa) uvedenú vyššie spĺňať všetci partneri kolektívnej investície.</p>
Intenzita pomoci ¹	<p>Intenzita podpory (pomoci) je v súlade s intenzitou pomoci v zmysle stratégie CLLD uvedenej vo výzve (časť Financovanie projektu). V prípade oprávnených operácií v rámci podopatrenia 4.1 je maximálna intenzita minimálnej pomoci 50% z celkových oprávnených výdavkov.</p>
Oprávnené výdavky ²	<p>Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <p>Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 4.1 Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.</p> <p>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Výdavky na hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami (vrátane začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry, následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce, náklady súvisiace s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie) 2) Súvisiace všeobecné náklady s bodom 1 (v prípade investičných opatrení): <ol style="list-style-type: none"> a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku; b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty; c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti

¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	<p>vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% výšky projektu;</p> <p>d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek.</p>																												
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	20 000,00 – 85 000,00 €																												
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> <th>---</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>72 471,16</td> <td>27 176,69</td> <td>9 058,90</td> <td>36 235,58</td> <td>0,00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>72 471,16</td> <td>27 176,69</td> <td>9 058,90</td> <td>36 235,58</td> <td>0,00</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	---	MR	72 471,16	27 176,69	9 058,90	36 235,58	0,00		VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		Spolu	72 471,16	27 176,69	9 058,90	36 235,58	0,00	
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	---																							
MR	72 471,16	27 176,69	9 058,90	36 235,58	0,00																								
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																								
Spolu	72 471,16	27 176,69	9 058,90	36 235,58	0,00																								
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií sú stanovené v schválených kritériách pre výber projektov stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.																												
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>4.1</td> <td>Počet poľnohosp. podnikov, ktoré z PRV získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>4.1</td> <td>Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	4.1	Počet poľnohosp. podnikov, ktoré z PRV získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	počet	0	1	4.1	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B	počet	0	1													
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																									
4.1	Počet poľnohosp. podnikov, ktoré z PRV získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	počet	0	1																									
4.1	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B	počet	0	1																									

Tabuľka 35. B / opatrenie M06

Názov opatrenia	M06-Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikania
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradiť sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Sekundárna FO predominantná - 6A Sekundárna FO doplnková – 2A (v prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu a zároveň k cieľu FO 2A)
Ciele opatrenia	<p>Investície do podnikateľskej činnosti na vidieku umožnia vytvoriť nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast, posilnenie vidieckej ekonomiky a zlepšenie podmienok na vidieku.</p> <p>V rámci využívania obnoviteľných zdrojov energie sú oprávnené nasledovné investície za podmienky, že časť energie prijímateľ podpory spotrebuje vo vlastnom podniku a v prípade využívania solárnej energie, táto pokryje sprostredkované aj časť jeho spotreby tepla resp. bude vyrobená elektrina použitá aj na klimatizáciu a pod.:</p> <ol style="list-style-type: none"> investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním bioplynu vyrobeného anaeróbnou fermentáciou, s max. elektrickým výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete;

	<p>2. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW, kde je časť energie uvádzaná do siete;</p> <p>3. investície na výrobu biomasy pre technické a energetické využitie, kde je časť energie uvádzaná do siete;</p> <p>4. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie drevnej biomasy na výrobu elektriny a tepla spaľovaním plynu vyrobeného termochemickou konverziou s max. elektrickým výkonom do 500 kW;</p> <p>5. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie odpadovej drevnej biomasy na výrobu tepla a vykurovanie s max. tepelným výkonom do 500 kW;</p> <p>6. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie solárnej energie s max. výkonom 250 kW;</p> <p>7. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie veternej energie s max. výkonom 250 kW;</p> <p>8. investície na budovanie zariadení na energetické využívanie vodnej energie s max. výkonom 250 kW.</p> <p>Činnosti spojené s využívaním OZE prispievajú k fokusovej oblasti 5C.</p>
Zdôvodnenie výberu	<p>Podopatrenie 6.4 – Investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností reaguje na potrebu udržania existujúcich a vytvárania nových pracovných miest na vidieku a podporu miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach. V prípade ak prijímatelia sú poľnohospodárske podniky, tak podporené investície prispievajú k ich hospodárskemu posilneniu.</p>
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD uvedené výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 6.4 Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky:</p> <p>Činnosť 1: činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov.</p> <p>Oprávnená je:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie, a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, len v nadväznosti na investície do rozvoja rekreačných a relaxačných činností, - výstavba, rekonštrukcia a modernizácia doplnkových relaxačných a rekreačných zariadení v nadväznosti na existujúce ubytovacie zariadenie bez kapacitného lôžkového obmedzenia, ako napr. wellness, športové relaxačné ihrisko, sauna, krb, bazén apod., - v prípade obhospodarovateľov lesa je činnosť 1 oprávnená s výnimkou budovania a obnovy občianskej a poznávacej infraštruktúry (náučné a turistické chodníky, cyklotrasy, odpočívadlá, pozorovateľne, mostíky, turistické značenie, mapové panely, informačné tabule, turistické útulne, ohniská, odpadkové koše, vyhliadkové veže, lanové dráhy, schody, rebríky, chodníky, objekty a centrá biodiverzity na pozorovanie – mokrade, malé vodné plochy, ukázkové lesné biotopy). <p>Činnosť 2: činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.</p> <p><u>Oprávnenosť aktivít realizácie projektu</u></p> <p>Účelom poskytnutia pomoci je podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností prostredníctvom pomoci na počiatočnú investíciu na:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - hmotné a nehmotné aktíva spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou (oblasť 1) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu technológií, strojov, zariadení a pod., v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti; - hmotné a nehmotné aktíva spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu (oblasť 2) – v rámci danej činnosti je oprávnené obstaranie a výstavba nových alebo rekonštrukcia alebo modernizácia priestorov a areálov na daný účel alebo predmet projektu, na vykonávanie činností alebo poskytovanie služieb spojených s danou cieľovou skupinou, vrátane vnútorného vybavenia, nákupu zariadení a pod. v nadväznosti na založenie nového podniku, rozšírenie kapacity existujúceho podniku alebo diverzifikáciu činnosti podniku na produkty alebo služby, ktoré predtým neboli predmetom jeho činnosti. <p>Za počítačnú investíciu sa považuje (v rámci zamerania projektu pri dodržaní podmienok uvedených v "oprávnené projekty") investícia do hmotných a nehmotných aktív, ktorá sa týka založenia nového podniku, rozšírenia kapacity existujúceho podniku, diverzifikácie výroby podniku na produkty alebo služby, ktoré sa predtým v podniku nevyrábali alebo neposkytovali.</p>
<p style="text-align: center;">Oprávnení prijímatelia</p>	<p>Oprávneným žiadateľom je oprávnený žiadateľ v zmysle stratégie CLLD uvedený vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnený žiadateľ MAS, ktorý musí spĺňať aj nasledovné podmienky:</p> <p>Príjemcom pomoci je podnik v zmysle čl. 107 ods. 1 ZFEÚ, t.j. každý subjekt, ktorý vykonáva hospodársku činnosť³ bez ohľadu na jeho právny status a spôsob financovania (ďalej len "príjemca pomoci"). Príjemcom pomoci je jediný podnik. Jediný podnik v zmysle čl. 2 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1407/2013 zahŕňa všetky podniky, medzi ktorými je aspoň jeden z týchto vzťahov:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) jeden podnik má väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v inom podniku; b) jeden podnik má právo vymenovať alebo odvolať väčšinu členov správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu iného podniku; c) jeden podnik má právo dominantným spôsobom ovplyvňovať iný podnik na základe zmluvy, ktorú s daným podnikom uzavrel, alebo na základe ustanovenia v zakladajúcom dokumente alebo stanovách spoločnosti; d) jeden podnik, ktorý je akcionárom alebo spoločníkom iného podniku, má sám, na základe zmluvy s inými akcionármi alebo spoločníkmi daného podniku, pod kontrolou väčšinu hlasovacích práv akcionárov alebo spoločníkov v danom podniku. <p>Podniky, ktoré majú akýkoľvek vzťah uvedený v písm. a) až d) prostredníctvom jedného alebo viacerých iných podnikov, sa takisto považujú za jediný podnik⁴.</p> <p>Oprávneným žiadateľom sú:</p> <p><u>Pre oblasť 1 a 2 v zmysle oprávnenosti aktivít realizácie projektu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach - fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby. - fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve: - súkromných vlastníkov a ich združení; - obcí a ich združení; - cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.

³ Hospodárskou činnosťou je akákoľvek činnosť, ktorá spočíva v ponuke tovaru a/alebo služieb na trhu.

⁴ viď „Metodické usmernenie koordinátora štátnej pomoci č. 1/2015 z 1.4.2015 JEDINÝ PODNIK“ zverejnené na: <http://www.statnapomoc.sk/?p=1643>

	<ul style="list-style-type: none"> - fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) podnikajúce v oblasti hospodárskeho chovu rýb (akvakultúry).
Intenzita pomoci	<p>Intenzita podpory (pomoci) je v súlade s intenzitou pomoci v zmysle stratégie CLLD uvedenej vo výzve (časť Financovanie projektu). V prípade oprávnených operácií v rámci podopatrenia 6.4 je maximálna intenzita minimálnej pomoci 85% z celkových oprávnených výdavkov.</p> <p>V prípade oprávnených operácií v rámci podopatrenia 6.4 je maximálna intenzita minimálnej pomoci 85 % z celkových oprávnených výdavkov za predpokladu dodržania stropov uvedených v bodoch J.1 resp. J.2. Schémy minimálnej pomoci na podporu implementácie operácií v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou (podopatrenie 19.2 Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020) v znení DODATKU č. 2.</p>
Oprávnené výdavky*	<p>Výdavky na hmotné a nehmotné aktíva:</p> <p>Oprávnené výdavky sú výdavky na oprávnené projekty, súvisiace s aktivitami v zmysle bodu 2.2 tohto podopatrenia a to výdavky na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - výdavky na hmotné a nehmotné aktíva - výstavbu, obstaranie (vrátane leasingu) alebo rozšírenie kapacity nehnuteľného majetku vrátane prípravy staveniska, terénnych úprav a úpravy okolia a vrátane vnútorného vybavenia; u obstarania nehnuteľného majetku (okrem nezastavaného a zastavaného pozemku) najviac za sumu nepresahujúcu 30 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu zistenú znaleckým posudkom, - kúpu nezastavaného a zastavaného pozemku za sumu nepresahujúcu 10 % celkových oprávnených výdavkov na príslušnú operáciu zistenú znaleckým posudkom, - obstaranie nových strojov a zariadení vrátane leasingu do výšky ich trhovej hodnoty o nehmotné investície - len obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, - za oprávnené vnútorné vybavenie nehnuteľného majetku sa pre potreby tejto výzvy pokladajú len elektrospotrebiče, prístroje a technológie (napr. sauna, zariadenie posilňovne) súvisiace s cieľom projektu. Pokiaľ nie sú súčasťou stavby musí ísť o majetok zaradený do dlhodobého hmotného majetku (t.j. samostatné hnutelné veci, alebo súbory hnutelných vecí so samostatným technicko-ekonomickým určením s obstarávacou cenou nad 1700 EUR resp. s cenou pod 1700 EUR, pokiaľ doba ich použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok), - za oprávnené stroje sa pre potreby tejto výzvy pokladajú len stroje slúžiace na výrobu alebo poskytovanie služieb v súlade s cieľom projektu, pričom v oblasti 1 maximálne spolu do 30 % oprávnených výdavkov projektu, - za oprávnené zariadenia sa pre všetky oblasti pre potreby tejto výzvy považujú všetky výrobné a obslužné zariadenia a technológie súvisiace s oprávneným predmetom projektu, - za oprávnené výdavky sa považujú aj výdavky súvisiace s úpravou okolia vrátane zelenej infraštruktúry – stromy, kríky a pod ak sú súčasťou stavebnej investície max do výšky 5 % z oprávnených výdavkov projektu, - za oprávnené výdavky v súvislosti s oblasťou 1 a 2 sa považujú aj výdavky súvisiace poskytovaním stravovacích a reštauračných služieb. V rámci oblasti 1 len do výšky 30 % oprávnených výdavkov projektu. <p>V oblasti 2 výhradne na účel a pre cieľovú skupinu.</p> <p>Výdavky spojené s lízingom hmotných aktív možno zohľadniť za týchto podmienok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - v prípade pozemkov a budov musí prenájom pokračovať najmenej 3 roky a v prípade veľkých podnikov najmenej 5 rokov, po očakávanom dátume ukončenia projektu; - v prípade zariadenia a strojov musí mať prenájom formu finančného lízingu a musí zahŕňať záväzok pre príjemcu pomoci odkúpiť tieto aktíva po uplynutí doby prenájmu. <p>Nehmotné aktíva sú oprávnené na výpočet investičných výdavkov, ak spĺňajú tieto podmienky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - musia sa používať výlučne v podniku, ktorý je príjemcom pomoci; a musia byť odpisovateľné;

	<p>- musia byť nakúpené za trhových podmienok od tretích strán, ktoré nie sú v žiadnom vzťahu voči nadobúdateľovi;</p> <p>- musia byť zahrnuté v aktívach podniku, ktorý je príjemcom pomoci, a musia ostať spojené s projektom, na ktorý bola pomoc poskytnutá, najmenej počas troch rokov a v prípade veľkých podnikov najmenej päť rokov.</p> <p>Výdavky sú oprávnené ak spĺňajú nasledovné podmienky:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné „ozelenenie“ objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce. 2. Súvisiace všeobecné náklady s bodom 1 (v prípade investičných opatrení): <ol style="list-style-type: none"> a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku; b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty; c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu; d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek. 3. Nadobudnuté aktíva musia byť nové, s výnimkou mikropodnikov, malých a stredných podnikov. 																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	15 000,00 – 76 000,00 €																								
Finančný plán	<table border="1" data-bbox="536 1077 1289 1294"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>265 882,35</td> <td>169 500,00</td> <td>56 500,00</td> <td>39 882,35</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>265 882,35</td> <td>169 500,00</td> <td>56 500,00</td> <td>39 882,35</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	265 882,35	169 500,00	56 500,00	39 882,35	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	265 882,35	169 500,00	56 500,00	39 882,35	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	265 882,35	169 500,00	56 500,00	39 882,35	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	265 882,35	169 500,00	56 500,00	39 882,35	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií sú stanovené v schválených kritériách pre výber projektov stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1" data-bbox="536 1480 1425 1854"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>6.4</td> <td>Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospod. činností vo vidieckych oblastiach</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>6.4</td> <td>Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	6.4	Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospod. činností vo vidieckych oblastiach	počet	0	3	6.4	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B	počet	0	2									
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
6.4	Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospod. činností vo vidieckych oblastiach	počet	0	3																					
6.4	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B	počet	0	2																					

Tabuľka 36. C / opatrenie M07

Názov opatrenia	M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
-----------------	--

Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Sekundárna FO predominantná – 6B
Ciele opatrenia	Je nevyhnutné investovať do vytvárania a zlepšovania vidieckeho prostredia pre budúci potenciál podpory vidieckeho cestovného ruchu a iných činností.
Zdôvodnenie výberu	Podopatrenie 7.2. reaguje na podporu miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach. Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie prispieva k fokusovej oblasti 6B prostredníctvom investícií zlepšujúcich kvalitu života (infraštruktúra, miestne služby), ktoré budú mať vplyv na miestny ekonomický rozvoj v podobe vytvorenia podmienok pre lepší život obyvateľov a zabráneniu odlivu obyvateľov z vidieka.
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD príslušnej MAS uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER.</p> <p>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <ul style="list-style-type: none"> • výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok. V prípade investícií do miestnych komunikácií, tie budú umožnené len v malom rozsahu a za predpokladu, že prispievajú k oživeniu znevýhodnenej vidieckej oblasti, kde môže zlepšiť prepojenie medzi vidieckymi oblasťami a širšou dopravnou sieťou, príp. budú prispievať k miestnemu ekonomickému rozvoju (napr. k rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a pod.) <p>Konkrétnejšie aktivity: <u>miestne komunikácie</u> v dedinách, vidiecke cesty a <u>chodníky</u> (cesty a chodníky aj vrátane <u>parkovísk</u>), <u>parkoviská</u>, <u>priekopy a rigoly</u> (len ak sú súčasťou popri realizovanej ceste, resp. chodníku), <u>cestné mosty</u> (z ocele, betónu alebo z iného materiálu) spolu s nadjazdami a príjazdami, <u>pešie mosty</u> (lávky pre peších), <u>autobusové prístrešky</u> (autobusové zastávky).</p> <ul style="list-style-type: none"> • výstavba, rekonštrukcia, modernizácia, dostavba kanalizácie, vodovodu, alebo čistiarne odpadových vôd. Podrobnejšie: stokové siete (kmeňové stoky, zberače a uličné stoky, výustné stoky a odľahčovacie stoky), čistiarne odpadových vôd, obecné, skupinové a ostatné vodovody lokálneho charakteru, miestne potrubné rozvody teplej vody, súvisiace vodárenské stavby miestneho významu (úpravne vody, čerpacie stanice). • zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov, aleje, pešie zóny, nábregia (v prípade, že je súčasťou takejto investície aj parkovisko v menšom rozsahu, , tak sú výdavky oprávnené aj vrátane parkovísk) a pod. <p>Za verejné priestranstvo možno považovať pre účely vydávania zákazov a príkazov v legislatívnej pôsobnosti obce každý priestor, ktorý spĺňa súčasne tri nasledujúce podmienky:</p> <ul style="list-style-type: none"> - je prístupný všetkým bez obmedzenia (teda prístupný každému bez toho, aby musel prekonať prekážky) - slúži na všeobecné užívanie (teda neexistuje žiadny právny dôvod, ktorý by niekoho vylučoval z jeho užívania resp. neexistuje právny dôvod, ktorý by obmedzoval jeho využívanie len pre zúžený okruh osôb alebo len pre určitý účel)

	<p>- je ako verejné priestranstvo definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce.</p> <p>Slová "priestor prístupný bez obmedzení" je nutné definovať tak, že nejde o akékoľvek ľubovoľné priestory, ale že ide o priestranstvá majúce podobný charakter ako námestie, trhovisko, cesty, miestne komunikácie, parky a verejná zeleň.</p> <p><u>Obec je vo všeobecne záväzných nariadeniach oprávnená pojem "verejné priestranstvo" definovať, avšak táto definícia musí vychádzať zo zákonného základu.</u></p> <p>Vo všeobecnosti môžeme za verejné priestranstvo považovať verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce alebo pozemky, ktoré si obec prenajíma.</p> <p>Verejným priestranstvom na účely zákona nie sú pozemky, ktoré sú síce vo vlastníctve obce, ale obec ich prenajala podľa osobitného zákona. Za verejné priestranstvo je možné považovať aj cintorín, a aj to len v prípade, ak ho má obec definovaný alebo určený (lokalizovaný) vo všeobecne záväznom nariadení obce pred podaním ŽoNFP, ako verejné priestranstvo. Za verejné priestranstvo nie je možné považovať školu, školské zariadenia (škôlky, jasle), areál školy (školský dvor).</p> <ul style="list-style-type: none"> výstavba, rekonštrukcia a údržba odvodňovacích kanálov, prehĺbovanie existujúcich obecných studní <p><u>Oprávnené investície sú drenáže a odvodňovacie kanály, otvorené odtokové kanály, odvodňovacie priekopy, obecné studne.</u></p> <p>Je možné realizovať aj investície do:</p> <ul style="list-style-type: none"> historických vodohospodárskych diel (tajchy, jarky, náпустné alebo výпустné objekty a pod.), historických vodovodov, priehrad, diaľkových rozvodov vody, do miestnych potrubných rozvodov vody, plavebných kanálov
Oprávnení prijímatelia	Obce z územia príslušnej MAS
Intenzita pomoci	Intenzita podpory (pomoci) je v súlade s intenzitou pomoci v zmysle stratégie CLLD uvedenej vo výzve (časť Financovanie projektu). V prípade oprávnených operácií v rámci podopatrenia 7.2 je maximálna intenzita minimálnej pomoci 100 % zo zdrojov EÚ a ŠR z celkových oprávnených výdavkov.
Oprávnené výdavky*	<p>Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <p>Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí splňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň splňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie .2 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.</p> <p>Žiadateľ musí zároveň splňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <p>Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce.</p>

	<p>1. Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</p> <p>a. výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku</p> <p>b. kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty</p> <p>c. všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu</p> <p>d. nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	15 000,00 – 40 000,00 €																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>551 168,30</td> <td>413 376,23</td> <td>137 792,08</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>551 168,30</td> <td>413 376,23</td> <td>137 792,08</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	551 168,30	413 376,23	137 792,08	0,00	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	551 168,30	413 376,23	137 792,08	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	551 168,30	413 376,23	137 792,08	0,00	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	551 168,30	413 376,23	137 792,08	0,00	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií sú stanovené v schválených kritériách pre výber projektov stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7.2</td> <td>Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2.)</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>14</td> </tr> <tr> <td>7.2</td> <td>Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	7.2	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2.)	počet	0	14	7.2	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B	počet	0	-									
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
7.2	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2.)	počet	0	14																					
7.2	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - oblasť zamerania 6B	počet	0	-																					

Tabuľka 37. D / opatrenie M07

Názov opatrenia	M07 – Základne služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Sekundárna FO predominantná – 6B Sekundárna FO doplnková P4 (odstránením divokých skládok sa prispeje k ochrane biodiverzity, pôdy a vody), 5C (podporené investície do využívania OZE priamo prispievajú k cieľu FO 5C – uľahčenie dodávok a využívania OZE)
Ciele opatrenia	Efektívny a udržateľný rast vidieckeho prostredia je vzhľadom na veľký potenciál na území MAS SEKČOV - TOPEA dôležité podporovať investície do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu.

Zdôvodnenie výberu	Z analýzy potrieb vyplývajú potreby realizácie aktivít, ktoré zahŕňa opatrenie 7.4. Implementácia opatrenia prispieje k podpore miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach, môže prispieť k odstráneniu divokých skládok, k ochrane biodiverzity, pôdy a vody, môže podporiť investície do využívania OZE, k uľahčeniu dodávok a využívania OZE, k umožneniu predaja produktov poľnohospodárskej prvovýroby konečnému spotrebiteľovi s vyššou pridanou hodnotou.
Rozsah a oprávnené činnosti	<p>Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER.</p> <p>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <ul style="list-style-type: none"> • investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry – napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia/rozšírenie (prístavba,nadstavba, zväčšenie) športovísk a detských ihrísk, amfiteátrov/vonkajší exteriérový priestor pre kultúrne a spoločenské podujatia, ktoré musí byť spojené pevne so zemou (vrátane zastrešenia, osvetlenia, ozvučenia apod.) , investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov • investície zamerané na zriadenie nových, rozšírenie (prístavba, nadstavba, prestavba), rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia • investície súvisiace so zvyšovaním kvality života obyvateľov – investície spojené s odstraňovaním malých tzv. divokých skládok odpadov resp. opusteného odpadu • investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania – rekonštrukcia, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktov a pod. • investície do využívania OZE vrátane investícií spojenými s úsporou energie – len ako súčasť investícií do miestnych služieb. Za miestne služby sa považujú len služby spojené so spolkovou činnosťou v rámci komunitných centier, služby spojené s kultúrou v rámci kultúrnych domov, služby spojené s poskytovaním samosprávnych činností v rámci obecných úradov, služby spojené s predškolskou výchovou v rámci materských škôlok a služieb spojených so športom v rámci obecných športových hál a telocviční • investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti t.j. nákup prídavných zariadení na komunálnu techniku na čistenie, údržbu zelene a zimnú údržbu ciest/miestnych komunikácií a chodníkov (malé zariadenia) a investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov) • investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémov a iných bezpečnostných prvkov)
Oprávnení prijímateľa	Obce z územia príslušnej MAS
Intenzita pomoci	Intenzita podpory (pomoci) je v súlade s intenzitou pomoci v zmysle stratégie CLLD uvedenej vo výzve (časť Financovanie projektu). V prípade oprávnených operácií v rámci podopatrenia 7.4 je maximálna intenzita minimálnej pomoci 100% z celkových oprávnených výdavkov.
Oprávnené výdavky*	Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci

	<p>implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <p>Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí splňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň splňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky.</p> <p>Žiadateľ musí zároveň splňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. výdavky na hmotné a nehmotné investície v súlade s podporovanými činnosťami (vrátane začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry, následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce, náklady súvisiace s investíciami do využívania OZE a do úspor energie, pokiaľ sú tieto investície súčasťou iných investícií v rámci operácie) 2. súvisiace všeobecné náklady s bodom 1 (v prípade investičných opatrení): <ol style="list-style-type: none"> a) výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku; b) kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty; c) všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu; d) nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek. <p>Pod výdavkami na prípravné práce sa rozumejú výdavky na poplatky architektom, projektantom, inžinierom a konzultantom súvisiace s vypracovaním projektovej dokumentácie (max. 4%), výdavky za stavebný dozor (max. 1%) a výdavky na poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti (max. 8%).</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	15 000,00 – 40 000,00 €																								
Finančný plán	<table border="1" data-bbox="534 1505 1230 1727"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>209 865,13</td> <td>157 398,85</td> <td>52 466,28</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>209 865,13</td> <td>157 398,85</td> <td>52 466,28</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	209 865,13	157 398,85	52 466,28	0,00	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	209 865,13	157 398,85	52 466,28	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	209 865,13	157 398,85	52 466,28	0,00	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	209 865,13	157 398,85	52 466,28	0,00	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií sú stanovené v schválených kritériách pre výber projektov stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1" data-bbox="534 1883 1428 2033"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7.4</td> <td>Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	7.4	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do	počet	0	5														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																					
7.4	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do	počet	0	5																					

		miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo			

Tabuľka 38. E / opatrenie M07

Názov opatrenia	M07 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach Sekundárna FO predominantná – 6B
Ciele opatrenia	Efektívny a udržateľný rast vidieckeho prostredia je vzhľadom na veľký potenciál na území MAS SEKČOV - TOPLA dôležité podporovať taktiež investíciami do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu.
Zdôvodnenie výberu	Podopatrenie 7.5. - Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie prispieva k fokusovej oblasti 6B prostredníctvom investícií zlepšujúcich kvalitu života (infraštruktúra, miestne služby), ktoré budú mať vplyv na miestny ekonomický rozvoj v podobe vytvorenia podmienok pre podnikateľov a zároveň zlepšené podmienky pre život obyvateľov a zabránenie odlivu obyvateľov z vidieka.
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené aktivity projektu (činnosti), ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené aktivity projektu (činnosti) v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené aktivity/činnosti MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.1 pre Podopatrenie 7.4 Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER. <i>Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</i> <ul style="list-style-type: none"> - investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných zariadení a pod.; - investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod.; - budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhladkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod.
Oprávnení prijímateľa	Obce z územia príslušnej MAS
Intenzita pomoci	Intenzita podpory (pomoci) je v súlade s intenzitou pomoci v zmysle stratégie CLLD uvedenej vo výzve (časť Financovanie projektu). V prípade oprávnených operácií v rámci podopatrenia 7.5 je maximálna intenzita minimálnej pomoci 100% z celkových oprávnených výdavkov.
Oprávnené výdavky*	Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v

	<p>čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV. Oprávnené výdavky projektu, ktoré žiadateľ musí spĺňať sú oprávnené výdavky v zmysle stratégie CLLD uvedené vo výzve na predkladanie ŽoNFP ako oprávnené výdavky MAS. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj podmienky uvedené v bode 2.2 pre Podopatrenie 7.5 Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie uvedené v Prílohe 6B k Príručke pre prijímateľa o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2022 pre opatrenie 19. Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER a podmienky v kapitole 7., ods. 3 až ods. 5 vyššie uvedenej príručky. Žiadateľ musí zároveň spĺňať aj nasledovné podmienky (ak relevantné):</p> <p>1. Výdavky na hmotné a nehmotné investície, ktoré sú v súlade s podporovanými činnosťami v rámci tohto podopatrenia, vrátane výdavkov na začlenenie prvkov zelenej infraštruktúry – náklady na následné "ozelenenie" objektov a ich začlenenie do zelenej infraštruktúry obce.</p> <p>Všeobecné náklady súvisiace s bodom 1 (v prípade investičných opatrení):</p> <ul style="list-style-type: none"> - výstavba, obstaranie (vrátane leasingu) alebo zlepšenie nehnuteľného majetku - kúpa alebo kúpa na leasing nových strojov a zariadení, ako i strojov a zariadení do výšky ich trhovej hodnoty - všeobecné náklady súvisiace s výdavkami uvedenými v bode a) a v bode b) ako sú poplatky architektom, inžinierom a konzultantom, poplatky za poradenstvo v oblasti environmentálnej a ekonomickej udržateľnosti vrátane štúdií uskutočniteľnosti. <p>Štúdie uskutočniteľnosti zostávajú oprávnenými aj v prípade, ak sa na základe ich výsledkov nebudú realizovať žiadne výdavky uvedené v bodoch a) a b) – max. do 15% z výšky projektu nehmotné investície ako obstaranie alebo vývoj počítačového softvéru, získanie patentov, licencií, autorských práv a obchodných značiek.</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	10 000,00 – 25 000,00 €																								
Finančný plán	<table border="1" data-bbox="528 1263 1211 1480"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>115 844,00</td> <td>86 883,00</td> <td>28 961,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>115 844,00</td> <td>86 883,00</td> <td>28 961,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	115 844,00	86 883,00	28 961,00	0,00	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	115 844,00	86 883,00	28 961,00	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	115 844,00	86 883,00	28 961,00	0,00	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	115 844,00	86 883,00	28 961,00	0,00	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií sú stanovené v schválených kritériách pre výber projektov stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou.																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1" data-bbox="528 1666 1430 1883"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>7.5</td> <td>Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	7.5	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry	počet	0	5														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																					
7.5	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry	počet	0	5																					

Tabuľka 39. F / opatrenie 5.1.1

Názov opatrenia	Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou
------------------------	--

	Oprávnená aktivita: Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, SZČO, družstiev																								
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)																									
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií																								
Ciele opatrenia	<u>Cieľom tejto aktivity je podpora miestnych mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb a družstiev prostredníctvom poskytnutia možnosti investície finančných prostriedkov do ich ďalšieho rozvoja, a tak zabezpečiť rozvoj celého regiónu a tvorbu pracovných miest.</u>																								
Zdôvodnenie výberu	Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácie. Podpora je orientovaná na trh práce v miestnom kontexte, sústreďuje sa na rozvoj a rast udržateľných pracovných miest bez ohľadu na sektor alebo odvetvie vrátane oblasti zelených technológií.																								
Rozsah a oprávnené činnosti	A1 Podpora podnikania a inovácií <ul style="list-style-type: none"> • obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, • nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, • podpora marketingových aktivít, • podpora miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností. 																								
Oprávnení prijímatelia	<ul style="list-style-type: none"> - samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH - mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH 																								
Intenzita pomoci	55 %																								
Oprávnené výdavky*	Vid' Príručka pre žiadateľa z Prioritnej osi 5 IROP																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Max. 78 000,00 €																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>643 614,55</td> <td>353 988,00</td> <td>0,00</td> <td>289 626,55</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>643 614,55</td> <td>353 988,00</td> <td>0,00</td> <td>289 626,55</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	643 614,55	353 988,00	0,00	289 626,55	0,00	VR	-	-	-	-	-	Spolu	643 614,55	353 988,00	0,00	289 626,55	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	643 614,55	353 988,00	0,00	289 626,55	0,00																				
VR	-	-	-	-	-																				
Spolu	643 614,55	353 988,00	0,00	289 626,55	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	Vid' Koncept Implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.1.1</td> <td>Zamestnanosť v podporených podnikoch</td> <td>FTE</td> <td>0</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>5.1.1</td> <td>Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom</td> <td>podnik</td> <td>0</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	5.1.1	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	0	7	5.1.1	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom	podnik	0	2									
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
5.1.1	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	0	7																					
5.1.1	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom	podnik	0	2																					

		predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové			
	5.1.1	Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	0	1
	5.1.1	Počet podporených podnikov	podnik	0	7
	vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	počet	0	14
	vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	počet	0	22
	vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	počet	0	48

Indikatívny harmonogram výziev	11 / 2020				

Tabuľka 40. G / opatrenie 5.1.2

Názov opatrenia	Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou Oprávnená aktivita: Rozvoj základnej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele opatrenia	<u>Ciele, zdôvodnenie výberu:</u> Implementáciou tohto opatrenia budú riešené potreby na miestnej úrovni, najmä zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti, zvýšenie kvality života a zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb vo vidieckych oblastiach, rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti využitím miestnych zdrojov a zavádzanie inovácií vo vidieckych oblastiach, ako aj podpora rôznych foriem zamestnávania vo vidieckych oblastiach, budovanie kapacít a rozvoj občianskej spoločnosti regiónu, zvýšenie kvality a bezpečnosti vybavenosti a fyzickej regenerácie vidieckych oblastí <u>Rozsah a oprávnené činnosti:</u> - dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel, - infraštruktúra vzdelávania,
Zdôvodnenie výberu	Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácie. Podpora je orientovaná do vytvárania predpokladov pre riešenie vzťahov medzi mestom a vidiekom v oblasti podpory verejnej infraštruktúry a verejných služieb. Ide o prepojenia medzi mestským a vidieckym prostredím, ktoré vyplývajú z prepravy tovaru, presunov do a z práce, vzdelávacích služieb, zdravotných služieb, vodného a odpadového hospodárstva, hospodárskych transakcií, prístupu k prírodným zdrojom, ako aj z kultúry a rekreačných činností.
Rozsah a oprávnené činnosti	Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach: B. Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel • výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, súčasťou môžu byť: - vnútorné a/alebo vonkajšie informačné tabule, - stacionárne informačné systémy, - systémy pre privolanie pomoci v prípade núdze

	<ul style="list-style-type: none"> • budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách ako: <ul style="list-style-type: none"> - budovanie alebo rekonštrukcia nadchodov, podchodov, - budovanie alebo rekonštrukcia chodníkov, - odstraňovanie úzkych miest v doprave, - odstraňovanie bariér, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia prvkov na ochranu zraniteľných účastníkov dopravy - cyklisti, chodci, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia vodorovného a zvislého dopravného značenia vrátane svetelnej signalizácie, - budovanie, rekonštrukcia alebo modernizácia verejného osvetlenia v priamej nadväznosti na bezpečnosť dopravy a jej účastníkov, <p>D. Infraštruktúra vzdelávania D1. Učebne základných škôl</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učebníc základných škôl: <ul style="list-style-type: none"> - stavebno-technické úpravy existujúcich priestorov za účelom vytvorenia učební, - materiálno-technické vybavenie učební podľa typu učebne 																									
Oprávnení prijímatelia	<ol style="list-style-type: none"> 1. obce 2. združenia miest a obcí 3. mikroregionálne združenia 4. občianske združenia 5. neziskové organizácie 6. cirkevné organizácie 																									
Intenzita pomoci	95 %																									
Oprávnené výdavky*	Vid' Príručka pre žiadateľa z Prioritnej osi 5 IROP																									
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Max. 50 000,00 €																									
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>387 115,82</td> <td>367 760,03</td> <td>0,00</td> <td>19 355,79</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>387 115,82</td> <td>367 760,03</td> <td>0,00</td> <td>19 355,79</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	387 115,82	367 760,03	0,00	19 355,79	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	387 115,82	367 760,03	0,00	19 355,79	0,00	
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																					
MR	387 115,82	367 760,03	0,00	19 355,79	0,00																					
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																					
Spolu	387 115,82	367 760,03	0,00	19 355,79	0,00																					
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*	Vid' Koncept Implementácie stratégie CLLD: Kritériá pre výber projektov užívateľov																									
Povinné prílohy stanovené MAS	Žiadne																									
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.1.2</td> <td>Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>5.1.2</td> <td>Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám</td> <td>obyvateľ</td> <td>0</td> <td>16 146</td> </tr> <tr> <td>5.1.2</td> <td>Zamestnanosť v podporených podnikoch</td> <td>FTE</td> <td>0</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>vlastný</td> <td>Počet príjemcov podpory</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>6</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	5.1.2	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	6	5.1.2	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	16 146	5.1.2	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	0	3	vlastný	Počet príjemcov podpory	počet	0	6
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																						
5.1.2	Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	0	6																						
5.1.2	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	16 146																						
5.1.2	Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	0	3																						
vlastný	Počet príjemcov podpory	počet	0	6																						

	vlastný	Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - celkom v stratégii CLLD	počet	0	14
	vlastný	Počet vyhlásených výziev celkom v stratégii CLLD	počet	0	22
	vlastný	Počet podporených žiadateľov (projektov) celkom v stratégii CLLD	počet	0	48

Indikatívny harmonogram výziev	B2. Zvyšovanie bezpečnosti a dostupnosti sídiel: 11/2020 D1. Učebne základných škôl: 11/2020				

Tabuľka 41.H / opatrenie 5.1.1

Názov opatrenia	Investičná priorita č. 5.1: Záväzné investície v rámci stratégií miestneho rozvoja vedeného komunitou Oprávnená aktivita: Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	<u>Prostredníctvom tejto aktivity sa zabezpečí činnosť verejno-súkromného partnerstva, v inštitucionalizovanej podobe miestnej akčnej skupiny podporou prevádzkových nákladov, čím sa dosiahne v konečnom dôsledku plnenie špecifického cieľa. Prevádzkové náklady slúžia na chod miestnej akčnej skupiny, aby sa zabezpečilo jej fungovanie počas celého programovacieho obdobia.</u>
Zdôvodnenie výberu	Prioritná os 5: Miestny rozvoj vedený komunitou prispieva k tematickému cieľu č. 9 Podpora sociálneho začlenenia, boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácie. Podpora je orientovaná na trh práce v miestnom kontexte, sústreďuje sa na rozvoj a rast udržateľných pracovných miest bez ohľadu na sektor alebo odvetvie vrátane oblasti zelených technológií.
Rozsah a oprávnené činnosti	- financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: A) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové, osobné, poistenie) B) vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD C) náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS D) finančné náklady (napr. bankové poplatky) E) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS)
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja a má právnu formu občianske združenie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb.
Intenzita pomoci	95 %
Oprávnené výdavky*	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD: a. personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b. vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD;

	<p>c. náklady na publicitu a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadaní národných a európskych sietí, ako aj poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS;</p> <p>d. finančné náklady (napr. bankové poplatky);</p> <p>e. náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégií CLLD (na úrovni MAS);</p>																								
Výška príspevku (minimálna a maximálna)	Max. 295 700,00 €																								
Finančný plán	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>245 363,54</td> <td>233 095,36</td> <td>0,00</td> <td>12 268,18</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>245 363,54</td> <td>233 095,36</td> <td>0,00</td> <td>12 268,18</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00																				
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií*																									
Povinné prílohy stanovené MAS	Žiadne																								
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>5.1.1</td> <td>Podporené aktivity</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	5.1.1	Podporené aktivity	počet	0	1														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
5.1.1	Podporené aktivity	počet	0	1																					
Indikatívny harmonogram výziev																									

Časť B.) Akčný plán pre Chod MAS a animácie

Tabuľka 42. I / Animácie MAS v rámci PRV (základná alokácia pre menej rozvinutý región)

Názov opatrenia	M19 - Chod miestnej akčnej skupiny a animácie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (Chod MAS)
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<u>Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</u>
Ciele opatrenia	<u>Cieľom tohto podopatrenia je podpora sociálneho zabezpečenia a hospodárskeho rozvoja, ako aj znižovanie chudoby vo vidieckych oblastiach, ktoré sa budú vzťahovať na sekundárne aj na iné oblasti v rámci PRV.</u>
Zdôvodnenie výberu	Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunit. Opatrenie má prierezoový charakter a prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa.
Rozsah a oprávnené činnosti	Financovanie animačných nákladov MAS v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD: - propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD

	<ul style="list-style-type: none"> - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác, - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov. 																								
Oprávnení prijímateľa	MAS ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie - v zmysle zákona č. 83/1990Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov																								
Intenzita pomoci	100 %																								
Oprávnené výdavky*	<p>Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <p>Oprávnené výdavky sú výdavky vynaložené v súlade s podmienkami oprávnenosti definovanými v relevantných dokumentoch (napr. vo Výzve, Príručke pre žiadateľa, a pod.).</p> <p>Výdavky na animácie - Animačné náklady MAS vynaložené v súvislosti s oživovaním stratégie CLLD na:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) propagáciu a informovanie b) výmenu informácií - animačné akcie – príklady dobrej praxe c) vzdelávacie aktivity pre žiadateľov - príprava projektov 																								
Finančný plán (v €)	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>56 719,92</td> <td>42 539,94</td> <td>14 179,98</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>56 719,92</td> <td>42 539,94</td> <td>14 179,98</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	56 719,92	42 539,94	14 179,98	0,00	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	56 719,92	42 539,94	14 179,98	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	56 719,92	42 539,94	14 179,98	0,00	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	56 719,92	42 539,94	14 179,98	0,00	0,00																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>19.4</td> <td>Podporené aktivity</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	19.4	Podporené aktivity	počet	0	1														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																					
19.4	Podporené aktivity	počet	0	1																					

Tabuľka 43. J / Chod MAS 1 a Chod MAS 2 v rámci IROP (základná alokácia pre menej rozvinutý región)

Názov opatrenia	Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégií CLLD
Priradenie kódu opatrenia ⁵	5.1.1
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele opatrenia	Vytvoriť prostredie vhodné na podnikanie a „podporou podnikania a inovácií“ zabezpečiť zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni
Zdôvodnenie výberu	Investíciami smerovanými do prevádzkových nákladov spojených s riadením implementácie stratégie zabezpečiť efektívne využitie intervencií nasmerovaných do územia.

⁵ Platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014.

Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené sú činnosti spojené so zabezpečením riadenia implementácie stratégie: a) personálne a administratívne zabezpečenie MAS b) zabezpečenie a realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; c) publicita a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí, d) monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia stratégie CLLD na úrovni MAS																								
Oprávnení prijímatelia	MAS ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie - v zmysle zákona č. 83/1990Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov																								
Intenzita pomoci ⁶	95% zo zdrojov EÚ																								
Oprávnené výdavky	Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016 . Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016 . Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV. Oprávnené výdavky sú výdavky vynaložené v súlade s podmienkami oprávnenosti definovanými v relevantných dokumentoch (napr. vo Výzve, Príručke pre žiadateľa, a pod.). Prevádzkové náklady MAS vynaložené na: a) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové náklady vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); b) náklady na vzdelávanie zamestnancov a členov MAS c) náklady na publicitu a sieťovanie, poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; d) finančné náklady, napr. bankové poplatky; e) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégie CLLD na úrovni MAS																								
Finančný plán (v €)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>245 363,54</td> <td>233 095,36</td> <td>0,00</td> <td>12 268,18</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>245 363,54</td> <td>233 095,36</td> <td>0,00</td> <td>12 268,18</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	245 363,54	233 095,36	0,00	12 268,18	0,00																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/ Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatková hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>19.4</td> <td>Podporené aktivity</td> <td>Počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Kód/ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	19.4	Podporené aktivity	Počet	0	1														
Kód/ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota																					
19.4	Podporené aktivity	Počet	0	1																					

Tabuľka 44.K / Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A) max. 20% z pridelennej dodatočnej alokácie na základe splnenia míľníka A

Názov opatrenia	M19-Chod miestnej akčnej skupiny a animácie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení)	19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (Chod MAS)

⁶ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach
Ciele opatrenia	<u>Cieľom tohto podopatrenia je podpora sociálneho zabezpečenia a hospodárskeho rozvoja, ako aj znižovanie chudoby vo vidieckych oblastiach, ktoré sa budú vzťahovať na sekundárne aj na iné oblasti v rámci PRV.</u>
Zdôvodnenie výberu	Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunit. Opatrenie má prierezoový charakter a prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa.
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené sú činnosti spojené s chodom MAS, animačnými aktivitami a oživovaním stratégií CLLD: <ul style="list-style-type: none"> - propagácia a informovanie širokej verejnosti o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - animačné akcie pre členov MAS a ďalších aktérov s cieľom osvojovania príkladov dobrej praxe pre účely rozširovania vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov; - personálne a administratívne zabezpečenie MAS - zabezpečenie a realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; - publicita a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí, - monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia stratégie CLLD na úrovni MAS2.
Oprávnení prijímatelia	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie
Intenzita pomoci	100 %
Oprávnené výdavky*	Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016 . Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016 . Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV. Oprávnené výdavky sú výdavky vynaložené v súlade s podmienkami oprávnenosti definovanými v relevantnej riadiacej dokumentácii (napr. vo Výzve, Príručke pre prijímateľa, a pod.): <ul style="list-style-type: none"> a) propagáciu a informovanie b) výmenu informácií - animačné akcie – príklady dobrej prax c) vzdelávacie aktivity pre žiadateľov - príprava projektov d) personálne a administratívne náklady MAS (prevádzkové náklady vrátane nákladov na prenájom kancelárskych priestorov, osobné náklady, poistenie); e) náklady na vzdelávanie zamestnancov a členov MAS f) náklady na publicitu a sieťovanie, poplatky za členstvo v regionálnych, národných alebo európskych sieťach MAS; g) finančné náklady, napr. bankové poplatky;

	h) náklady vynaložené na monitorovanie, hodnotenie a aktualizáciu stratégie CLLD na úrovni MAS. Náklady súvisiace s oživovaním stratégie (animácie) musia tvoriť min. 15 % a max 25 % z celkových výdavkov v rámci operácie Chod miestnej akčnej skupiny a animácia.																								
Finančný plán (v €)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>18 107,51</td> <td>13 580,63</td> <td>4 526,88</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>18 107,51</td> <td>13 580,63</td> <td>4 526,88</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	18 107,51	13 580,63	4 526,88	0,00	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	18 107,51	13 580,63	4 526,88	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	18 107,51	13 580,63	4 526,88	0,00	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	18 107,51	13 580,63	4 526,88	0,00	0,00																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>19.4</td> <td>Podporené aktivity</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	19.4	Podporené aktivity	počet	0	1														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
19.4	Podporené aktivity	počet	0	1																					

Tabuľka 45. L / Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách), max. 20% z pridelenej dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách

Názov opatrenia	M19-Chod miestnej akčnej skupiny a animácie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (Chod MAS)
Priradenie k fokusovej oblasti PRV / špecifickému cieľu IROP	<u>Primárna FO - 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</u>
Ciele opatrenia	<u>Cieľom tohto podopatrenia je podpora sociálneho zabezpečenia a hospodárskeho rozvoja, ako aj znižovanie chudoby vo vidieckych oblastiach, ktoré sa budú vzťahovať na sekundárne aj na iné oblasti v rámci PRV.</u>
Zdôvodnenie výberu	Príspevok opatrenia k miestnemu rozvoju vychádza z charakteru samotnej metódy LEADER, ktorá je zameraná na lokálne komunity a ich podporu prostredníctvom realizácie stratégií CLLD, ktoré reflektujú konkrétne potreby lokálnych komunit. Opatrenie má prierezový charakter a prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa.
Rozsah a oprávnené činnosti	Oprávnené sú činnosti spojené s chodom MAS, animačnými aktivitami a oživovaním stratégií CLLD; propagácia a informovanie širokej verejnosti o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; <ul style="list-style-type: none"> - výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - animačné akcie pre členov MAS a ďalších aktérov s cieľom osvojovania príkladov dobrej praxe pre účely rozširovania vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; - vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov; - personálne a administratívne zabezpečenie MAS - zabezpečenie a realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod., okrem školení pre predkladateľov projektov), ktorí sa podieľajú na príprave a vykonávaní stratégie CLLD; - publicita a sieťovanie: účasť zamestnancov a členov MAS na stretnutiach s inými MAS, vrátane zasadnutí národných a európskych sietí; - monitorovanie, hodnotenie a aktualizácia stratégie CLLD na úrovni MAS

Oprávnení prijímateľa	MAS ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie - v zmysle zákona č. 83/1990Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov																								
Intenzita pomoci	100 %																								
Oprávnené výdavky*	<p>Výdavky pre žiadateľa / prijímateľa projektov v rámci implementácie stratégie CLLD sú považované za oprávnené, ak vznikli a boli zaplatené v čase od podania ŽoNFP, na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená MAS, s výnimkou všeobecných nákladov súvisiacich s investíciou vymedzených v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 1305/2013, kde sa za oprávnené budú považovať vzniknuté a zaplatené - výdavky v čase pred podaním ŽoNFP na základe výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci implementácie stratégie CLLD, ktorá je vyhlásená príslušnou MAS, a to od 1. januára 2016. Oprávnené výdavky sú výdavky vzniknuté pri uskutočnení VO/O, ktoré začalo najneskôr dňa 19. apríla 2016. Uvedené sa vzťahuje aj na všeobecné náklady súvisiace s investíciou vymedzené v článku 45 ods. 2 písm. c) nariadenia EPFRV.</p> <p>a. propagácia a informovanie o dotknutej oblasti a výsledkoch stratégie CLLD; b. výmena informácií medzi miestnymi aktérmi - semináre, konferencie, workshopy pre členov MAS, ďalších aktérov ako aj, zamerané na ich rozširovanie vedomostí a zručností pri vykonávaní stratégie CLLD a s tým spojených prác; c. vzdelávanie potenciálnych prijímateľov zamerané na rozširovanie vedomostí a zručností pri príprave projektov.</p>																								
Finančný plán (v €)	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Región</th> <th>Spolu</th> <th>EÚ</th> <th>ŠR</th> <th>VZ</th> <th>iné</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>MR</td> <td>48 713,03</td> <td>36 534,78</td> <td>12 178,26</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>VR</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> <tr> <td>Spolu</td> <td>48 713,03</td> <td>36 534,78</td> <td>12 178,26</td> <td>0,00</td> <td>0,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	MR	48 713,03	36 534,78	12 178,26	0,00	0,00	VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Spolu	48 713,03	36 534,78	12 178,26	0,00	0,00
Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné																				
MR	48 713,03	36 534,78	12 178,26	0,00	0,00																				
VR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00																				
Spolu	48 713,03	36 534,78	12 178,26	0,00	0,00																				
Merateľné ukazovatele projektu	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kód/ID</th> <th>Názov/Ukazovateľ</th> <th>Merná jednotka</th> <th>Počiatočná hodnota</th> <th>Celková cieľová hodnota</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>19/19.4</td> <td>Podporené aktivity</td> <td>počet</td> <td>0</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>---</p>	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	19/19.4	Podporené aktivity	počet	0	1														
Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota																					
19/19.4	Podporené aktivity	počet	0	1																					

5.3 Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

Plán monitoringu realizácie Strategie CLLD SEKČOV – TOPLA

Tabuľka 46. Plán hodnotenia realizácie Strategie CLLD SEKČOV - TOPLA

Typ monitoringu	Dôvod vykonania/periodicita
Monitorovanie realizácie Strategie	Min. 1 x ročne
Ad hoc mimoriadne monitorovanie	pri viditeľnom odklone od stanovených cieľov, na základe rozhodnutia monitorovacieho výboru
Ad hoc monitorovanie celej stratégie alebo jej časti	na základe rozhodnutia valného zhromaždenia alebo monitorovacieho výboru

Tabuľka 47. Plán hodnotenia realizácie Stratégie CLLD SEKČOV - TOPLA

Typ hodnotenia	Dôvod vykonania/periodicita
Po ukončení implementácie stratégie CLLD	Zamerané na efektívnosť, účelnosť a hospodárnosť vynaložených finančných prostriedkov a zhodnotenie existujúceho stavu oproti plánovanému
Ad hoc hodnotenie	Pri pochybnostiach o efektívnej implementácii Stratégie na základe rozhodnutia valného zhromaždenia/na požiadanie

Monitorovacie ukazovatele

Tabuľka 48. Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023	
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	16 146	
Počet obyvateľov podporenej MAS	16 146	
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B) – uvedené všetky vytvorené pracovné miesta rozdelené na PRV a IROP	PRV:	4
	IROP:	10

Tabuľka 49. Celkové verejné výdavky – PRV SR

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2025
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 139 113,01
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV) -19.4	123 540,46

Tabuľka 50. Povinné ukazovatele na úrovni IROP

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	11
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	10
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre firmu nové	podnik	2
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výroby, ktoré sú pre trh nové	podnik	1
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	6

Tabuľka 51. Povinné ukazovatele v súvislosti s PRV na úrovni fokusových oblastí

Fokusová oblasť 2A: Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie	
Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2025
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré z PRV získali podporu na investície do reštrukturalizácie alebo modernizácie (oblasť zamerania 2A)	2

(1) Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M04	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (4.1.)	počet	0	2016	2	MAS	ročne
M04	Celkové investície (verejné + súkromné) (4.1)	EUR	0	2016	333 680,00	MAS	ročne
M04	Celkové verejné výdavky (4.1)	EUR	0	2016	166 840,00	MAS	ročne
M06	Celkové investície (verejné + súkromné) (6.4)	EUR	0	2016	265 882,35	MAS	ročne
M06	Celkové verejné výdavky (6.4)	EUR	0	2016	226 000,00	MAS	ročne
<i>Fokusová oblasť 2B: Uľahčenie vstupu poľnohospodárov s primeranými zručnosťami do odvetvia poľnohospodárstva, a najmä generačnej výmeny</i>							
Názov cieľového ukazovateľa						Cieľová hodnota v roku 2025	
počet poľnohospodárskych podnikov, ktoré získali z programu rozvoja vidieka podporu na plán rozvoja podnikania/investície v prospech mladých poľnohospodárov (oblasť zamerania 2B)						2	
(2) Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M04	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov (podpora podnikateľského plánu mladých poľnohospodárov) (4.1.)	počet	0	2016	0	MAS	ročne
M04	Celkové investície (verejné + súkromné)	EUR	0	2016	0	MAS	ročne
M04	Celkové verejné výdavky	EUR	0	2016	0	MAS	ročne
M06	Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú podporu na investície do nepoľnohospod. činností vo vidieckych oblastiach (6.4.)	počet	0	2016	3	MAS	ročne
M06	Celkové investície (verejné + súkromné) (6.4)	EUR	0	2016	265 882,35	MAS	ročne
M06	Celkové verejné výdavky (6.4)	EUR	0	2016	226 000,00	MAS	ročne
<i>Fokusová oblasť 4C: Predchádzanie erózií pôdy a zlepšenie jej obhospodarovania</i>							
(3) Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
<i>Fokusová oblasť 6A: Uľahčenie diverzifikácie, zakladania a rozvoja malých podnikov ako aj vytvárania pracovných miest</i>							
Názov cieľového ukazovateľa						Cieľová hodnota v roku 2025	
T20: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (oblasť zamerania 6A -6.4)						1	

(4) Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	(5) Východiskový rok	(6) Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M06	Počet prijímateľov (poľnohosp. podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania/podporu na investície do nepoľnohosp. činnosti vo vidieckych oblastiach (6.4.)	počet	0	2016	0	MAS	ročne
M06	Celkové investície (v EUR) (verejné + súkromné)	EUR	0	2016	265 882,35	MAS	ročne
M06	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	2016	226 000,00	MAS	ročne
<i>Fokusová oblasť 6B: Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach</i>							
Názov cieľového ukazovateľa						Cieľová hodnota v roku 2025	
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb						16 146	
Vidiecke obyvateľstvo, na ktoré sa vzťahujú stratégie miestneho rozvoja (oblasť zamerania 6B)						16 146	
T23: pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (Leader) (oblasť zamerania 6B)						4	
(7) Opatrenie	Ukazovateľ výstupu (2014 – 2020)	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
M07	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (7.2.)	počet	0	2016	11	MAS	ročne
M07	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo (7.4.)	počet	0	2016	5	MAS	ročne
M07	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry (7.5.)	počet	0	2016	5	MAS	ročne
M07	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry (7.2.; 7.4.; 7.5.)	počet	0	2016	16 146	MAS	ročne
M07	Celkové verejné výdavky (v EUR)	EUR	0	2016	746 273,01	MAS	ročne
M19	Počet vybraných MAS	počet	0	2016	1	MAS	ročne
M19	Počet obyvateľov, ktorých pokrývajú miestne akčné skupiny	počet	0	2016	16 146	MAS	ročne
M19	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie MRVK (19.2)	EUR	0	2016	1 139 113,01	MAS	ročne
M19	Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení (19.4)	EUR	0	2016	123 540,46	MAS	ročne

Tabuľka 52. Povinné ukazovatele v súvislosti s IROP na úrovni špecifických cieľov IROP

Špecifický cieľ/ID	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Východiskový rok	Cieľová hodnota v roku 2023	Zdroj dát	Frekvencia sledovania
5.1.1	Podiel zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zamestnancov	FTE %	0	2016	3	MAS ŠÚ SR	ročne

	a SZČO na celkovom počte zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zamestnancov a SZČO v sektoroch nespádajúcich do podpory PRV 2014 - 2020						
5.1.2	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	obyvateľ	0	2016	16 146	MAS	ročne

Tabuľka 53. Vlastné ukazovatele MAS

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkový počet vytvorených pracovných miest v rámci stratégie CLLD	14
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch - IROP	10
Počet vzdelávacích aktivít zabezpečených MAS	3
Počet propagačných/ informačných aktivít MAS	3
počet podporených žiadateľov (projektov) – celkom v stratégii CLLD	35

6 Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka 54. Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

Základná alokácia	SPOLU EUR	
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) / (základná alokácia podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	1 816 573,59	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD (mimo vl. zdrojov žiadateľov)	IROP:	721 748,03
	PRV:	1 139 113,01
Chod MAS a animácie (mimo 5% spolufinancovania chodu MAS)	IROP:	233 095,36
	PRV:	56 719,92
Dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	108 645,09	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	90 537,58	
Chod MAS a animácie	18 107,51	
Dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách		
Celkové zdroje z PRV (EPFRV), z toho:	292 278,18	
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	243 565,15	
Chod MAS a animácie	48 713,03	
Celkom Chod MAS a animácie	Chod MAS - NFP	Animácie
suma v rámci IROP v zmysle vydaného Rozhodnutia na Chod MAS1 a Chod MAS2 (ak relevantné)	233 095,36	0,00
suma v rámci PRV v zmysle vydaného Rozhodnutia na podopatrenie 19.4 základná alokácia	0,00	56 719,92
suma v rámci dodatočnej alokácie na základe splnenie míľníka A	15 391,38	2 716,13
suma v rámci dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	41 406,08	7 306,95

Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

Tabuľka 55. Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor
		(označiť „X“)	(označiť „X“)
7.2	551 168,30	„X“	
7.4	209 865,13	„X“	
7.5	115 844,00	„X“	
4.1	36 235,58		„X“
6.4	226 000,00		„X“
5.1.1	353 988,00		„X“
5.1.2	367 760,03	„X“	
Celkový rozpočet podľa sektorov	1 860 861,04	1 244 637,46	616 223,58
Percentuálny pomer zamerania stratégie	100%	66,89 %	33,11 %

Tabuľka 56. Súhrnná tabuľka - aktualizácia stratégie

Názov MAS:	MAS SEKČOV – TOPLA
Kód MAS:	MAS_107

Schválené alokácie	861 730,20	861 730,20	108 645,09	292 278,18	1 262 653,47
Rozdiel s rozpisom podopatrení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Podopatrenie	rozdelenie na sektory	základná alokácia zo stratégie CLLD v €	základná alokácia zo stratégie CLLD po presunoch platný stav v €	dodatočná alokácia - milník A v €	dodatočná alokácia - prechodné obdobie v €	sumár - aktualizovaná stratégia CLLD v €
--------------	-----------------------	---	--	-----------------------------------	--	--

1.2	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1	ss	142 000,20	11 395,78	6 731,27	18 108,53	36 235,58
4.2	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.1	ss	50 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.3	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6.4	ss	200 435,28	200 435,28	6 927,71	18 637,01	226 000,00
7.2	vs	225 620,80	356 225,22	52 827,09	142 115,99	551 168,30
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	225 620,80	356 225,22	52 827,09	142 115,99	551 168,30
7.4	vs	121 110,00	121 110,00	24 051,51	64 703,62	209 865,13
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	121 110,00	121 110,00	24 051,51	64 703,62	209 865,13
7.5	vs	40 844,00	115 844,00	0,00	0,00	115 844,00
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	40 844,00	115 844,00	0,00	0,00	115 844,00
7.6	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.3	vs	25 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	25 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.4	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.5	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
8.6	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	ss	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	spolu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Podopatrenia spolu</i>		<i>805 010,28</i>	<i>805 010,28</i>	<i>90 537,58</i>	<i>243 565,15</i>	<i>1 139 113,01</i>
chod MAS		0,00	0,00	15 391,38	41 406,08	56 797,46
Animácie		56 719,92	56 719,92	2 716,13	7 306,95	66 743,00
ostatné podopatrenia nezahnuté v prílohe 6 B (16.4, 16.3, 6.2 a pod.) suma spolu v €		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Chod a Animácie spolu</i>		<i>56 719,92</i>	<i>56 719,92</i>	<i>18 107,51</i>	<i>48 713,03</i>	<i>123 540,46</i>
Spolu		861 730,20	861 730,20	108 645,09	292 278,18	1 262 653,47

Tabuľka 57.

Dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A	108 645,09
Dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV SR 2014 – 2022 v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách	292 278,18
SPOLU	400 923,27
Implementácia projektov minimálne 15% súkromný sektor	50 404,52
<i>Min.</i>	60 138,49

7 Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1 Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

MAS SEKČOV – TOPLA si stanovila za strategický cieľ, že do roku 2023 pre svojich obyvateľov zlepší kvalitu života prostredníctvom dobudovania komplexnej infraštruktúry, ochrany životného prostredia, vytvorí nové pracovné miesta a bude využívať prírodné danosti pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu.

Na základnej stanoveného strategického cieľa si určila poradie priorít podľa ich významnosti, ktoré je nasledovné:

Priorita č. 1: Vybudovanie komplexnej miestnej infraštruktúry

Špecifický cieľ č. 1: Zrekonštruovanie existujúcej infraštruktúry, ktorá bude slúžiť všetkým obyvateľom aj návštevníkom územia.

Priorita č. 2: Podpora podnikania a tvorba pracovných miest

Špecifický cieľ č. 2: Podporovať vznik nových pracovných miest a rozvoj podnikania v rôznych odvetviach (poľnohospodárstvo, služby a remeslá) využívajúc pritom miestny prírodný a ľudský potenciál.

Priorita č. 3: Ochrana a tvorba životného prostredia

Špecifický cieľ č. 3: Zlepšenie podmienok pre zabezpečenie čistého a atraktívneho územia k spokojnosti všetkých obyvateľov a návštevníkov.

Všetky stanovené priority synergicky prispievajú k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia, pričom prostredníctvom špecifických cieľov pomáhajú dosiahnuť celkový strategický cieľ a predstavy o rozvoji územia definované vo vízii, spájajú projekty jednotlivých sektorov (verejný, podnikateľský, neziskový, občiansky), zohľadňujú miestne špecifiká a využívajú komparatívne výhody územia.

Očakávané merateľné prínosy pre ekonomický rozvoj územia sú najmä:

- Vytvorenie nových pracovných miest: 14
- Počet podporených žiadateľov/projektov celkom: 48
- Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové: 2
- Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové: 1
- Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry: 6

7.2 Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Program rozvoja vidieka si v programovom období 2014-2020 stanovil nasledujúce ciele:

- Konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva;
- Udržateľné využívanie prírodných zdrojov a opatrenia v oblasti klímy;
- Vyvážený územný rozvoj vidieckej ekonomiky.

Priority PRV SR 201 – 2020:

- Podpora prenosu znalostí a inovácií.
- Zvýšenie životaschopnosti a konkurencieschopnosti, inovačných technológií a udržateľného hospodárenia.
- Podpora organizácie, spracovania, dobrých životných podmienok zvierat a riadenia rizík.
- Obnova, zachovanie a posilnenie ekosystémov.
- Podpora efektívnosti zdrojov a klímy.
- Podpora sociálnej inklúzie, znižovania chudoby a hospodárskeho rozvoja

Najdôležitejším cieľom PRV SR 2014 – 2020 je posilnenie konkurencieschopnosti pôdohospodárskeho sektora v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva. Tento cieľ aj ostatné ciele a priority PRV SR 2014 – 2020 budú napĺňané prostredníctvom vybraných opatrení PRV SR, ktoré reflektujú na špecifické ciele stanovené pre jednotlivé rozvojové priority stratégie CLLD:

Podopatrenie 4.1

Zlepšenie hospodárskeho výkonu všetkých poľnohospodárskych podnikov a uľahčenie reštrukturalizácie a modernizácie poľnohospodárskych podnikov, najmä na účely zvýšenia ich účasti na trhu, zamerania na trh a poľnohospodárskej diverzifikácie. Implementáciou tohto podopatrenia sa prispeje k tvorbe pracovných miest, k zvýšeniu konkurencieschopnosti poľnohospodárskych podnikov, čo v konečnom dôsledku prinesie synergiu v zlepšení podnikateľského prostredia a zviditeľnenie podnikov v území.

Podopatrenie 6.4

Vzhľadom k výhodnej geografickej polohe a existencii množstva kultúrnych pamiatok je perspektíva rozvoja podnikateľskej činnosti na vidieku, ktorá zabezpečí nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných a osobitne mladých ľudí, čím sa podporí ekonomický rast, stabilizácia a posilnenie vidieckej ekonomiky.

Podopatrenie 7.2

Efektívny a udržateľný rast vidieckeho prostredia je vzhľadom na veľký potenciál územia MAS SEKČOV - TOPLA dôležité podporovať prostredníctvom investícií do budovania infraštruktúry miestneho vidieckeho cestovného ruchu. Zlepšenie infraštruktúry prinesie zvýšenie atraktívnosti územia a zlepšenie podmienok pre potenciálnych podnikateľov.

Podopatrenie 7.4

Pre zatraktívnenie územia, zvýšenie kvality života obyvateľov a prilákanie turistov a návštevníkov je dôležité podporovať investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie, ako sú napr.: infraštruktúra pre trávenie voľného času, rekonštrukcie nevyužívaných objektov v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov, domov smútku vrátane ich okolia, zvyšovanie kvality života obyvateľov, zvýšenie bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch, vytváranie podmienok pre rozvoj podnikania, investície do využívania OZE.

Podopatrenie 7.5

Územie MAS SEKČOV – TOPLA má vzhľadom k existencii množstva kultúrnych pamiatok veľký potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu. V stratégii sa počíta **s pilotným projektom** v oblasti informačno-navigačných systémov, v ktorom budú zavedené nové **inovatívne prvky**.

PRV SR 2014 - 2020 a jeho implementácia je v súlade s Partnerskou dohodou viazaná uplatňovaním horizontálnych princípov v oblasti nediskriminácie, kam spadá aj rovnosť medzi mužmi a ženami a nediskriminácie pre všetkých občanov SR vrátane marginalizovaných skupín obyvateľstva, dlhodobo nezamestnaných, telesne a zdravotne postihnutých, žien po materskej dovolenke, občanov nad 50 rokov a pod. Súčasnosť vo vidieckom prostredí signalizuje fakt, že marginalizované rómske komunity sa sústreďujú do vidieckych oblastiach.

Uplatnenie princípu nediskriminácie v stratégii CLLD je uplatnený v dvoch úrovniach:

- Na úrovni **riadenia a realizácie stratégie** – do orgánov občianskeho združenia sú zapojené aj ženy, pri vytvorení manažérskeho tímu sa bude prihliadať na vyvážený stav medzi mužmi a ženami, pri výberovom konaní na obsadenie jednotlivých pracovných pozícií sa zabezpečí rovnaký nediskriminačný prístup
- Na úrovni **implementácií opatrení** ide hlavne o nasledovné činnosti:
 - a) Projekty zamerané na poskytovanie služieb pre deti, seniorov a občanov so zníženou schopnosťou pohybu v rámci podopatrenia 6.4 prispejú k lepšiemu začleneniu týchto zraniteľných skupín obyvateľov do spoločenského života na vidieku.
 - b) Pri inklúzii marginalizovaných rómskych komunit sa bude uplatňovať sociálny aspekt pri verejnom obstarávaní vo vzťahu k projektom realizovaných v obciach, ktoré sú identifikované v Atlase rómskych komunit 2013. Tieto obce budú mať pri verejnom obstarávaní povinnosť uplatniť sociálne hľadisko týkajúce sa inklúzie MRK.
 - c) Iný benefit sa zabezpečí prostredníctvom opatrenia č. 7 Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach vrátane aplikovania sociálneho aspektu pri verejnom obstarávaní v rámci týchto opatrení.
 - d) Sociálny aspekt opatrenia č 6 PRV SR 2014-2020 zahŕňa príspevok ku generáčnej výmene pracovníkov v poľnohospodárstve a zároveň k zamedzeniu vyľudňovania vidieka

V súlade s dodržiavaním princípu rovnosti príležitostí môžu predkladať svoje projekty v rámci implementácie ISRÚ všetci oprávnení žiadatelia – predkladatelia projektov bez výnimky a bez akéhokoľvek obmedzenia. Tento princíp bol rešpektovaný aj pri tvorbe formovaní verejno-súkromného partnerstva, pri tvorbe ISRÚ aj voľbe členov orgánov MAS, kde neboli použité žiadne výnimky ani obmedzenia. Pozitívna diskriminácia v podobe zvýhodnenia mladých farmárov je aplikovaná v súlade s opatrením č. 6 PRV SR 2014-2020

Cieľom horizontálneho princípu udržateľný rozvoj je zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti sociálneho a ekonomického rastu s osobitným dôrazom na ochranu a zlepšenie životného prostredia pri zohľadnení zásady „znečisťovateľ platí“ v súlade s Partnerskou dohodou. Metóda CLLD/LEADER, implementovaná v rámci opatrenia 19. PRV SR 2014 – 2020 výrazne prispeje k sociálnemu aspektu trvalo udržateľného rozvoja zapojením miestnych aktérov do rozvoja vidieka pomocou miestnych akčných skupín.

Realizáciou naplánovaných aktivít hlavne v stanovených opatreniach 1 a 3 dôjde k významnému posunu v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia. Členovia VSP SEKČOV – TOPLA sa zhodli na spoločnom prístupe k problematike životného prostredia prostredníctvom podpory a ochrany okolia, a to formou investícií do lesného hospodárstva, revitalizáciou verejných priestranstiev ako aj vytváraním protipovodňových opatrení v lesoch. Práve realizáciou priority 3 Ochrana a tvorba životného prostredia chce partnerstvo zachovať bohaté prírodné a lesné dedičstvo pre budúce generácie a zároveň pozdvihnúť potrebu rešpektu a zachovania týchto hodnôt. Zrealizovaním takto zameraných projektov zachovania lesného hospodárstva a investícií do naplánovaných oddychových zón a jazierok sa zároveň prispeje k naplneniu cieľov definovaných v celoeurópskej Stratégii Európa 2020 – cieľ: **zníženie emisií skleníkových plynov o 20 %**.

7.3 Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Globálny cieľ IROP 2014 – 2020 je prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.

Cieľom miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD) v podmienkach SR je posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti prevažne vidieckeho územia a zaistenie dlhodobého udržateľného rozvoja územia s riešením vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich funkčným zázemím. Hlavné výzvy na miestnej úrovni nadväzujú na 3 oblasti štrukturálnych problémov, a to sú:

- Zníženie sociálno-ekonomickej zaostalosti
- Zvýšenie kvality života
- Zlepšenie infraštruktúry miestnych služieb

Ciele a priority IROP 2014 – 2020 budú napĺňané prostredníctvom vybraných opatrení, ktoré reflektujú na špecifické ciele IROP, ktoré boli priradené pre naplnenie jednotlivých rozvojových priorít stratégie CLLD:

Špecifický cieľ 5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií

Špecifický cieľ zabezpečí efektívne, účelne a hospodárne zabezpečenie chodu MAS, propagáciu a implementáciu stratégie CLLD, zlepšenie využívania ekonomického potenciálu vidieckych oblastí prostredníctvom reštrukturalizácie vidieckej ekonomiky a zavádzania inovácií, tvorbu pracovných miest a hospodárskeho rastu, vznik nových komunitných služieb a podnikov, zlepšenie a uľahčenie zamestnateľnosti a prístupu k novým formám podnikania a novým pracovným miestam.

Špecifický cieľ 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Špecifický cieľ zabezpečí zvýšenie kvality života vo vidieckych regiónoch, rozvoj mestsko-vidieckych vzťahov, rozvoj verejných služieb, napomáhanie pri sietovaní podnikateľských subjektov na regionálnej úrovni s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti v synergii s tvorbou nových pracovných miest.

7.4 Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.4.1 Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

V súčasnosti Prešovský samosprávny kraj spracoval Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na obdobie rokov 2014-2020. V tomto strategickom dokumente sú navrhnuté ciele a opatrenia, ktoré chce PSK do roku 2020 splniť. Navrhnutá stratégia CLLD prispeje k stanoveným cieľom PSK tak ako je uvedené nižšie v tabuľke.

Tabuľka 58. Prepojenie priorít stratégie CLLD na PHSR PSK

Prioritné oblasti podpory	Strategické ciele PHSR VUC	Opatrenia PHSR VUC
Priorita 1 komplexnej infraštruktúry Vybudovanie miestnej	I. Zvýšenie inovačného potenciálu a ekonomickej efektívnosti podnikania v kraji II. Skvalitnenie životných podmienok obyvateľov v kraji a rozvoj inkluzívnej občianskej spoločnosti	I.2 - 2.1 Optimalizácia dopravnej infraštruktúry pre lepšiu obslužnosť územia II.2 – 2.2 Zvyšovanie dostupnosti sociálnych služieb odkázaným osobám II.2 – 2.3 Podpora aktivizácie občanov v oblasti zvyšovania kvality života, obnovy pracovných návykov, rozvoja kultúrneho bohatstva, sociálnej inklúzie II.1 – 1.1 Podpora dobudovania chýbajúcich zariadení predprimárneho vzdelávania II. 3 - 3.3. Podpora zabezpečenia bezpečnosti obyvateľov a bývania

Priorita 2 Podpora podnikania a tvorba pracovných miest	I. Zvýšenie inovačného potenciálu a ekonomickej efektívnosti podnikania v kraji	I.1 - 1.4 Podpora podnikania na vidieku I.1 – 1.3 Rozvoj cestovného ruchu ako významného sektora ekonomiky kraja
Priorita 3 Ochrana a tvorba životného prostredia	III. Ochrana ŽP a zdravia človeka a efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov pre zabezpečenie udržateľného rozvoja územia	III. 1 - 1.1. Ochrana rozmanitosti fauny a flóry a chránených prírodných a historických území III.1 – 1.2 Riadenie rizík spôsobených zmenou klímy a revitalizácia urbanizovaných oblastí s pozitívnym dopadom na kvalitu ŽP a zdravie obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie

PSK pripravuje aj Regionálnu integrovanú územnú stratégiu PSK na roky 2014 – 2020, ktorej predfinálna verzia bola uverejnená v mesiaci október 2015. Strategická časť navrhuje pre územie PSK nasledovné prioritné osi:

- *Prioritná os č.1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch*
- *Prioritná os č. 2: Lahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám*
- *Prioritná os č. 3: Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch*
- *Prioritná os č. 4: Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie*

Stratégia CLLD SEKČOV – TOPLA je v súlade s vyššie uvedenými dokumentmi na úrovni kraja a prispeje k naplneniu všetkých prioritných oblastí.

Stratégia tiež vychádza z PHSR obcí, ktoré sú súčasťou územia.

7.4.2 Synergie a komplementarita

Prínos stratégie CLLD k iniciatívam Stratégie 2020 je uvedený v časti strategický rámec. Realizácia stratégie CLLD prinesie komplementaritu s napĺňaním tematických cieľov EK, a to tak ako je uvedené nižšie.

Tabuľka 59. Komplementarita stratégie CLLD s tematickými cieľmi EK

Prioritné oblasti podpory	Tematické ciele EK
Priorita 1 Vybudovanie komplexnej miestnej infraštruktúry	TC: 7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach TC: 10. Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania
Priorita 2 Podpora podnikania a tvorba pracovných miest	TC: 3. Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP, sektora poľnohospodárstva (v prípade EPFRV) a sektora rybníctva akvakultúry (v prípade ENRF) TC: 8. Podpora udržateľnosti a kvality zamestnanosti a mobility pracovnej sily TC: 9. Podpora sociálneho začleňovania a boj proti chudobe
Priorita 3 Ochrana a tvorba životného prostredia	TC: 5. Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika TC: 6. Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov

Zdroj: vlastné spracovanie

Vzhľadom na svoj charakter, geografickú rôznorodosť, rozptýlenú sídelnú štruktúru, kultúrno-historický a prírodný potenciál si územie SEKČOV – TOPLA vyžaduje skôr individuálne riešenia t.j. väčšie množstvo menších projektov navzájom prepojených s cieľom podporiť endogénny rozvoj územia, ktoré bude podporovať aj stratégia rozvoja územia CLLD. V minulosti si jednotlivé subjekty žiadali finančnú podporu z fondov EÚ a majú už určité skúsenosti s prípravou a implementáciou. Avšak spoločné projekty naplánované v stratégii CLLD môžu priniesť spojenie v myslení, chápaní a konaní ľudí na území a priniesť nový rozmer v snahe napomôcť regiónu a skvalitniť tak životy obyvateľov na vidieku.

Základné prvky integrovaného prístupu rozvoja územia na úrovni obcí spĺňa aj spracovanie dokumentov Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí. Vo všetkých prípadoch spracovania tohto dokumentu boli využité postupy strategického plánovania a zapájania verejnosti vrátane podnikateľov a neziskových organizácií.

Niektoré potreby územia, ktoré sú identifikované v problémovej analýze a neboli zahrnuté do staréj CLLD v rámci podpory pre opatrenia 19.2 Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD budú riešené prostredníctvom prierezového opatrenia 19.4 Podpora na prevádzkové náklady a oživenie. Jedná sa napr. o zviditeľnenie územia, propagáciu subjektov a atraktivít, zvyšovanie zručností, informačné aktivity, a pod. Ďalšou oblasťou podpory je národná aj nadnárodná spolupráca, ktorá bude podporená prostredníctvom projektov spolupráce z PRV SR, prípadne z iných programov dotačných programov.

7.5 Popis multiplikačných efektov

Šírenie výsledkov a výstupov stratégie bude prostredníctvom zamestnancov kancelárie MAS, členov MAS, prijímateľov pomoci a pod. MAS bude predbežne monitorovať a vyhodnocovať plnenie stratégie vrátane spracovania priebežných správ. MAS zväzi priebežnú správu, aby zhodnotila pokrok dosiahnutý pri plnení svojich finančných a nefinančných cieľov, ktoré si stanovila vo svojej stratégii. Toto by malo byť prioritou sebahodnotenia MAS. Ak je to vhodné, MAS by mala prijať nápravné opatrenia predtým, ako popíše svoju správu o pokroku a zaznamená činnosť v správe. MAS bude monitorovať a hodnotiť pokrok stratégie a plánu realizácie opatrení.

Zoznam tabuliek, grafov, obrázkov a skratiek:

Tabuľky MAS

Tabuľka 1. Identifikačné údaje MAS	2
Tabuľka 2. Rozpis stretnutí	5
Tabuľka 3. Školské zariadenia v MAS.....	8
Tabuľka 4. Zdravotnícke zariadenia v MAS	8
Tabuľka 5. Inštitúcie verejnej správy v MAS	8
Tabuľka 6. Miestne služby poskytované občanom a návštevníkom MAS.....	9
Tabuľka 7. Demografický vývoj na území MAS	9
Tabuľka 8. Prehľad vekovej štruktúry na území MAS	11
Tabuľka 9. Migračné saldo	12
Tabuľka 10. Prehľad prirodzeného prírastu (úbytku) na území MAS.....	13
Tabuľka 11. Sobášnosť, rozvodovosť na území MAS	15
Tabuľka 12. Zloženie obyvateľstva podľa národnosti na území MAS	16
Tabuľka 13. Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania na území MAS	17
Tabuľka 14. Obyvateľstvo podľa vzdelania na území MAS.....	18
Tabuľka 15. Prehľad kultúrnych, cirkevných a spoločenských organizácií na území MAS	29
Tabuľka 16. Prehľad Významných rodákov na území MAS	31
Tabuľka 17. Majetok obcí v území MAS.....	32
Tabuľka 18. Prehľad investičných aktivít za obdobie 2010-2014 na území MAS.....	32
Tabuľka 19. Zastúpenie sektorov a odvetví hospodárstva na území MAS	41
Tabuľka 20. Vývoj a počet podnikateľov - fyzické osoby na území MAS	44
Tabuľka 21. Vývoj a počet podnikateľov - právnické osoby na území MAS	45
Tabuľka 22. Najväčšie podnikateľské subjekty na území MAS	46
Tabuľka 23. Vývoj nezamestnanosti v poslednom období rokov 2006 – 2014 na území MAS	48
Tabuľka 24. Prehľad miery uchádzačov o zamestnanie v poslednom období rokov 2006 – 2014 na území MAS	49
Tabuľka 25. SWOT analýza.....	50
Tabuľka 26. Identifikácia problémov a potrieb.....	53
Tabuľka 27. Strategické priority	60
Tabuľka 28. Špecifické ciele Stratégie a ich charakteristika.....	60
Tabuľka 29. Výber priorít a špecifických cieľov vzhľadom k potrebám územia.....	60
Tabuľka 30. Previazanosť špecifických cieľov s iniciatívami Stratégie Európa 2020	61
Tabuľka 31. Zdôvodnenie výberu navrhovaných opatrení v rámci Stratégie	62
Tabuľka 32. Súhrnný prehľad strategického rámca	68
Tabuľka 33. Materiálno – technické zabezpečenie MAS.....	75
Tabuľka 34. A / opatrenie M04.....	80
Tabuľka 35. B / opatrenie M06	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Tabuľka 36. C / opatrenie M07	87
Tabuľka 37. D / opatrenie M07	Chyba! Záložka nie je definovaná.
Tabuľka 38. E / opatrenie M07	93
Tabuľka 39. F / opatrenie 5.1.1	94
Tabuľka 40. G / opatrenie 5.1.2	96
Tabuľka 41. H / opatrenie 5.1.1	98
Tabuľka 42. I / opatrenie M19	99
Tabuľka 43. J / Chod MAS 1 a Chod MAS 2 v rámci IROP (základná alokácia pre menej rozvinutý región) ..	100
Tabuľka 44. K / Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe splnenia míľníka A)	101
Tabuľka 45. L / Chod MAS a animácie (dodatočná alokácia na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách), max. 20% z pridelenej dodatočnej alokácie na základe predĺženia obdobia PRV v zmysle nariadenia o prechodných pravidlách.....	103
Tabuľka 46. Plán hodnotenia realizácie Stratégie CLLD SEKČOV - TOPLA.....	104
Tabuľka 47. Plán hodnotenia realizácie Stratégie CLLD SEKČOV - TOPLA.....	105
Tabuľka 48. Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR	105
Tabuľka 49. Celkové verejné výdavky – PRV SR	105
Tabuľka 50. Povinné ukazovatele na úrovni IROP.....	105
Tabuľka 51. Povinné ukazovatele v súvislosti s PRV na úrovni fokusových oblastí	105
Tabuľka 52. Povinné ukazovatele v súvislosti s IROP na úrovni špecifických cieľov IROP	107
Tabuľka 53. Vlastné ukazovatele MAS	108
Tabuľka 54. Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	108
Tabuľka 55. Zameranie stratégie podľa sektorov.....	109

Tabuľka 56.....	110
Tabuľka 57. Prepojenie priorít stratégie CLLD na PHSR PSK	113
Tabuľka 58. Komplementarita stratégie CLLD s tematickými cieľmi EK	114

Grafy

Graf 1 Využitie územia a pôdneho fondu	6
Graf 2 Podiel poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy na území MAS.....	7
Graf 3 Prírodný prírastok (úbytok).....	14
Graf 4 Prehľad subjektov podľa sektorov a odvetví na území MAS	43
Graf 5 Prehľad fyzických osôb-podnikateľov na území MAS.....	45
Graf 6 Vývoj a počet podnikateľov - právnické osoby na území MAS	46
Graf 7 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti na území MAS	48
Graf 8 Prehľad miery uchádzačov o zamestnanie v období rokov 2006-2014 na území MAS.....	49

Zoznam skratiek

CKO – Centrálny koordinačný orgán
 EÚ – Európska Únia
 IROP – Integrovaný regionálny operačný program
 MAS – miestna akčná skupina
 MSP – malé a stredné podniky
 PRV – Program rozvoja vidieka
 PRV – Program rozvoja vidieka
 PSK – Prešovský samosprávny kraj
 RO – Riadiaci orgán
 SR – Slovenská republika
 VSP – verejno súkromné partnerstvo
 ŽoNFP – žiadosť o nenávratný finančný príspevok
 ŽoP - žiadosť o platbu